

## List Prezesa Zarządu



Szanowni Państwo!

Akcjonariusze!

Z przyjemnością prezentuję Państwu sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Mangata Holding za 2017 rok oraz podsumowanie najważniejszych wydarzeń ubiegłego roku. Na dzień dzisiejszy nasza Grupa Kapitałowa to holding o ugruntowanej pozycji w branży przemysłowej, stabilnej pozycji finansowej i rynkowej, który dzięki konsekwentnej realizacji strategii rozwija się dynamicznie w każdych, nawet najtrudniejszych warunkach.

W minionym roku dokonywaliśmy dalszych reorganizacji w ramach holdingu. W połowie roku sfinalizowany został proces połączenia dwóch podmiotów z segmentu produkcji armatury ZETKAMA Sp. z o.o. i Armak S.A., w wyniku czego działalność z zakresu produkcji armatury skoncentrowana została w jednym podmiocie gospodarczym (Zetkama Sp. z o.o.) z utrzymaniem dwóch lokalizacji produkcyjnych (Ścinawka Średnia oraz Sosnowiec). W ramach reorganizacji połączonych spółek osiągnęte są synergie między innymi w obszarze zarządzania, produkcji i sprzedaży. Na początku 2017 roku w wyniku połączenia spółek z obszaru działalności pozaprodukcyjnej (Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o. oraz Siskin 5 Sp. z o.o. S.K.A.) powstał jeden podmiot (Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o.), zajmujący się obsługą majątku nieprodukcyjnego w zakresie sprzedaży nieruchomości oraz wynajmu powierzchni produkcyjnych, magazynowych i biurowych. Spółka dominująca realizowała w stosunku do podmiotów zależnych funkcje korporacyjne w zakresie zarządzania strategicznego i finansowego oraz zadania dalszej integracji spółek zależnych w Grupie. Utworzenie struktury holdingowej pozwoliło Zarządowi skoncentrować się na zagadnieniach strategicznych w obszarze rozwoju Grupy i wspólne realizowanie istotnych zadań jak zakupy strategiczne surowców, czy wspólna polityka wobec instytucji finansowych. Rozpoczęliśmy działania w celu dalszej unifikacji grupy w zakresie HR, liczymy, że w tym roku wypracujemy zasady wspólnej polityki personalnej dla Holdingu. Spółki zależne funkcjonując w swoich segmentach biznesowych realizowały ważne funkcje sprzedażowe, marketingowe, operacyjne i zadania inwestycyjne.

W 2017 roku Holding kontynuował projekty w obszarze optymalizacji i doskonalenia efektywności w procesach operacyjnych, zmierzające do dalszej poprawy marżowości prowadzonych biznesów i lepszego zorientowania na potrzeby klienta. Projekty prowadzone w ramach Grupy miały na celu również integrację oraz wzajemną wymianę doświadczeń. W ramach grupy funkcjonuje spółka

ZETKAMA R&D, gdzie już kilka lat temu zaczęliśmy współpracę ze światem nauki. Planujemy duże nakłady na laboratorium, gdzie będziemy przygotowywać nowe linie produktowe. Wierzymy, że jest to dobry czas na współpracę i połączenie sił świata nauki ze światem biznesu oraz dostrzegamy duże możliwości komercjalizacji badań naukowych. Takie rozwiązania są także obarczone ryzykami, które dostrzegamy, ale dzięki dużej dywersyfikacji segmentowej i geograficznej czujemy się z tym wyzwaniem komfortowo. Nasze możliwości rozwoju w Holdingu zapewnia również stabilna sytuacja finansowa, dzięki czemu jesteśmy atrakcyjnym partnerem dla instytucji finansowych.

W minionym roku miała miejsce istotna zmiana w akcjonariacie, dotychczasowy większościowy właściciel dokonał konsolidacji pakietu akcji Mangata Holding S.A., koncentrując akcje w jednym podmiocie - Capital MBO spółka akcyjna sp.k., która stała się posiadaczem 66% akcji spółki. Właściciele podtrzymali zamiar długoterminowej inwestycji. W ramach budowania dalszej strategii rozwoju i odpowiadając na oczekiwania akcjonariuszy Zarząd Holdingu wprowadził politykę dywidendową jako element zapewnienia równowagi pomiędzy kwotą dywidendy wypłacaną na rzecz akcjonariuszy Spółki, a możliwością wykorzystywania przez Spółkę wypracowanych przez nią środków w celu prowadzenia zrównoważonej i efektywnej polityki dalszego rozwoju. Polityka dywidendowa zakłada, że w okresie nie krótszym niż 5 lat, Zarząd Mangata Holding S.A. będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu wypłatę części zysku wypracowanego przez Spółkę w kolejnych latach obrotowych.

MANGATA Holding działa w oparciu o trzy główne segmenty biznesowe: automotive, armatura i automatyka przemysłowa oraz obszar elementów złącznych. W roku 2017 sytuacja rynkowa była zróżnicowana zarówno w poszczególnych segmentach, jak i na kluczowych rynkach, na które dostarczamy nasze produkty. W 2017 roku Grupa odczuła znaczący wzrost cen zakupu głównych surowców i podstawowych materiałów produkcyjnych we wszystkich segmentach działalności. Niższy poziom inwestycji i produkcji w branży budowlano-montażowej w Polsce w pierwszym półroczu 2017 roku przełożył się na brak realizacji oczekiwanych przychodów ze sprzedaży w segmencie armatury przemysłowej i elementów złącznych. Przesunięcia w realizacji projektów z branży automotive miały wpływ na niższe od oczekiwanych wyniki sprzedaży segmentu podzespołów dla motoryzacji. Znacząco niższe od planowanych wyniki działalności spółki zależnej Techmadex S.A. spowodowane były niższymi od zakładanych przychodami z tytułu realizowanych kontraktów. W roku 2017, podobnie jak inne przedsiębiorstwa w Polsce, Grupa Mangata Holding odnotowała niekorzystną sytuację na rynku pracy i stopniowy wzrost wynagrodzeń. Powyższe czynniki skłoniły nas do weryfikacji w drugiej połowie 2017 roku wcześniej założonych prognoz finansowych.

Rok 2017 był kolejnym rokiem, w którym Grupa odnotowała wzrosty przychodów ze sprzedaży. W 2017 roku Grupa MANGATA Holding osiągnęła przychody w wysokości 617 482 tys. PLN i jest to

wynik o 9% lepszy w stosunku do roku 2016 (568 251 tys. PLN). Satisfakcjonujący i stabilny wzrost przychodów ze sprzedaży odnotowaliśmy w segmencie automotive, gdzie dzięki realizacji nowych projektów i sprzyjającej koniunkturze dobrze wykorzystaliśmy potencjał rynkowy. Sprzedaż tego segmentu wzrosła o 15% i na koniec roku 2017 stanowiła 54% udziału w sprzedaży ogółem Grupy (udział segmentu w sprzedaży Grupy w roku 2016 wynosił 50%). Segment armatury przemysłowej osiągnął sprzedaż porównywalną do roku 2016. Wzrost sprzedaży zanotowano w obszarze armatury własnej i towarów. Niższa w stosunku do planu sprzedaż odlewów była efektem problemów technicznych z obecną infrastrukturą odlewni. Realizacja części zamówień przesunięta została na rok 2018. Segment armatury zrealizował wyższą niż w roku 2016 sprzedaż na rynkach eksportowych (przede wszystkim na rynku rosyjskim) co pozwoliło zniwelować niższą sprzedaż krajową. W obszarze automatyki przemysłowej, gdzie działa spółka Techmadex, nie zrealizowano części zaplanowanych na rok 2017 kontraktów. Segment elementów złącznych utrzymał przychody zbliżone do poziomu roku 2016. Odnotowano wyższą sprzedaż do firm działających w sektorze kolejowym. Na rok 2018 zakładany jest dalszy wzrost w tym obszarze wynikający z planów modernizacji traktów kolejowych. W porównaniu do roku 2016 zanotowano niższą sprzedaż elementów złącznych do przedsiębiorstw z branży górniczej.

Wynik EBITDA Grupy za rok 2017 wyniósł 82 746 tys. PLN. Zysk netto za rok 2017 wyniósł 41 078 tys. PLN. Rentowność mierzona wskaźnikiem EBITDA została osiągnięta na poziomie 13,4%, a rentowność netto na poziomie 6,7%.

W 2018 roku naszym celem będzie dalszy rozwój holdingu. Wzrost wartości Grupy będzie następował poprzez rozwój organiczny z wykorzystaniem istniejącego potencjału produkcyjnego spółek, dodatkowe projekty rozwojowe szczególnie w segmencie automotive, integrację podmiotów tworzących Grupę oraz akwizycje.

W roku 2017 Grupa zrealizowała inwestycje na poziomie około 64 mln PLN. Dotyczyły one inwestycji o charakterze modernizacyjno-odtworzeniowym oraz zakupu nowych centrów obróbczych, nowego pieca do obróbki na ciepło (Śrubena Unia) oraz linii produkcyjnych dla klientów z branży automotive. W latach 2016-2017 poniesiono również nakłady związane z wprowadzeniem nowoczesnych systemów ERP. Na rok 2018 Spółki Grupy zaplanowały inwestycje na poziomie 75 mln PLN. Kluczowe kierunki inwestycje zakładają automatyzację i robotyzację linii produkcyjnych, rozbudowę potencjału działu R&D, ciągłą optymalizację procesów produkcyjnych oraz wzrost jakości oferowanych wyrobów.

Szanowni Państwo,

Zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym wyniki są odzwierciedleniem zaplanowanych i zrealizowanych w 2017 roku projektów. Osiągnięte cele strategiczne i wyniki finansowe są rezultatem zaangażowania pracowników wszystkich podmiotów Grupy Kapitałowej Mangata Holding. Pragnę wyrazić podziękowanie dla całego zespołu, który niezmiennie z zaangażowaniem dążył do osiągnięcia rezultatów, jakie możemy dzisiaj zaprezentować.

W imieniu Zarządu Mangata Holding, dziękuję wszystkim naszym Partnerom w biznesie za wspólny rok, Radzie Nadzorczej za wsparcie i zaangażowanie w realizowane projekty oraz akcjonariuszom - za zaufanie, jakim nas obdarzają.

Rozpoczęliśmy rok 2018, w którym zamierzamy kontynuować rozwój silnego Holdingu przemysłowego, będzie to rok kolejnych wyzwań i nowych projektów.

Dziękuję Państwu za okazane nam zaufanie i pragnę zapewnić, że wraz z całym Zarządem i Radą Nadzorczą dokładamy wszelkich starań, aby Mangata Holding S.A. cieszyła się zainteresowaniem inwestorów.

Z wyrazami szacunku,

Leszek Jurasz

Prezes Zarządu

SKONSOLIDOWANE  
SPRAWOZDANIE FINANSOWE



**BEYOND  
THE PROFIT**

ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017 ROKU  
DO 31 GRUDNIA 2017 ROKU

## SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE .....	2
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ .....	2
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW .....	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW .....	4
SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM .....	5
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH .....	7
DODATKOWE INFORMACJE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO .....	8
1. Informacje ogólne.....	8
2. Podstawa sporządzenia oraz zasady rachunkowości .....	10
3. Segmenty operacyjne .....	31
4. Wartość firmy .....	34
5. Wartości niematerialne .....	36
6. Rzeczowe aktywa trwałe.....	38
7. Aktywa w leasingu .....	40
8. Nieruchomości inwestycyjne .....	41
9. Aktywa oraz zobowiązania finansowe .....	42
10. Aktywa oraz rezerwa na podatek odroczony.....	49
11. Zapasy.....	52
12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności .....	52
13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty .....	53
14. Kapitał własny.....	54
15. Świadczenia pracownicze .....	56
16. Pozostałe rezerwy.....	59
17. Pozostałe zobowiązania długoterminowe .....	60
18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług .....	61
19. Rozliczenia międzyokresowe .....	61
20. Przychody operacyjne.....	62
21. Koszty operacyjne.....	62
22. Pozostałe przychody operacyjne oraz pozostałe koszty operacyjne.....	63
23. Przychody i koszty finansowe .....	64
24. Podatek dochodowy .....	65
25. Zysk na akcję i wypłacone dywidendy.....	66
26. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań .....	67
27. Transakcje z podmiotami powiązаныmi .....	68
28. Sprawy sądowe.....	68
29. Ryzyko dotyczące instrumentów finansowych .....	69
30. Zarządzanie kapitałem .....	74
31. Pozostałe informacje .....	75
32. Zdarzenia po dniu bilansowym .....	76
33. Zatwierdzenie do publikacji .....	77

# SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

## SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

AKTYWA	Nota	31.12.2017	31.12.2016
Wartość firmy	4	31 826	34 616
Wartości niematerialne	5	46 655	44 098
Rzeczowe aktywa trwałe	6	327 433	295 390
Nieruchomości inwestycyjne	8	9 065	9 129
Należności i pożyczki	9.2	1 215	328
Pochodne instrumenty finansowe		0	0
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	9.4	105	105
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	19	4	884
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10	4 655	4 054
<b>Aktywa trwałe razem</b>		<b>420 958</b>	<b>388 604</b>
Zapasy	11	106 728	87 002
Należności handlowe oraz pozostałe należności	9.12, 12	117 890	98 186
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		849	1 605
Pożyczki krótkoterminowe	9.2	480	735
Pochodne instrumenty finansowe	9.3	2 424	286
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe		0	0
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	19	2 702	1 565
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	13	41 365	43 816
<b>Aktywa obrotowe razem</b>		<b>272 438</b>	<b>233 195</b>
<b>AKTYWA RAZEM</b>		<b>693 396</b>	<b>621 799</b>

PASYWA	Nota	31.12.2017	31.12.2016
<b>Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</b>			
Kapitał podstawowy	14.1	1 335	1 335
Akcje własne (-)		0	0
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	14.2	164 211	164 211
Pozostałe kapitały	14.3	2 688	-1 473
Zyski zatrzymane:		230 841	224 041
- wynik roku bieżącego		41 624	44 891
- zysk (strata) z lat ubiegłych		189 217	179 150
<b>Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</b>		<b>399 075</b>	<b>388 114</b>
Udziały niedające kontroli	14.4	19 046	21 272
<b>Kapitał własny razem</b>		<b>418 121</b>	<b>409 386</b>
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	9.5	55 020	44 578
Leasing finansowy	7	19 827	10 584
Pochodne instrumenty finansowe		0	0
Pozostałe zobowiązania	17	34	3 896
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10	25 296	24 653
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	15.2	10 550	10 667
Pozostałe rezerwy długoterminowe		0	0
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	19	3 506	3 437
<b>Zobowiązania długoterminowe razem</b>		<b>114 233</b>	<b>97 815</b>
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	18	78 286	58 445
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		522	1 092
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	9.5	49 304	28 969
Leasing finansowy	7	8 446	4 435
Pochodne instrumenty finansowe	9.3	0	335
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	15.2	19 713	17 036
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe	16	1 331	836
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	19	3 440	3 450
<b>Zobowiązania krótkoterminowe razem</b>		<b>161 042</b>	<b>114 598</b>
<b>Zobowiązania razem</b>		<b>275 275</b>	<b>212 413</b>
<b>PASYWA RAZEM</b>		<b>693 396</b>	<b>621 799</b>

## SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW

	Nota	01.01.- 31.12.2017	01.01.- 31.12.2016
<b>Działalność kontynuowana</b>			
<b>Przychody ze sprzedaży</b>	3, 20	<b>617 482</b>	<b>568 251</b>
Przychody ze sprzedaży produktów		557 172	509 182
Przychody ze sprzedaży usług		18 804	15 153
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		41 506	43 916
<b>Koszt własny sprzedaży</b>	21	<b>488 930</b>	<b>435 616</b>
Koszt sprzedanych produktów		440 972	389 749
Koszt sprzedanych usług		16 934	14 697
Koszt sprzedanych towarów i materiałów		31 024	31 170
<b>Zysk (strata) brutto ze sprzedaży</b>		<b>128 552</b>	<b>132 635</b>
Koszty sprzedaży	21	28 154	28 891
Koszty ogólnego zarządu	21	42 428	41 435
Pozostałe przychody operacyjne	22.1	7 661	2 203
Pozostałe koszty operacyjne	22.2	9 763	8 053
<b>Zysk (strata) z działalności operacyjnej</b>		<b>55 868</b>	<b>56 459</b>
Przychody finansowe	23.1	2 165	2 301
Koszty finansowe	23.2	9 142	3 513
<b>Zysk (strata) przed opodatkowaniem</b>		<b>48 891</b>	<b>55 247</b>
Podatek dochodowy	24	7 813	10 240
<b>Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej</b>		<b>41 078</b>	<b>45 007</b>
<b>Działalność zaniechana</b>			
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej		0	0
<b>Zysk (strata) netto</b>		<b>41 078</b>	<b>45 007</b>
Zysk (strata) netto przypadający:			
- akcjonariuszom jednostki dominującej		41 624	44 891
- akcjonariuszom niekontrolującym		-546	116

## ZYSK (STRATA) NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ

Dane w PLN	2017	2016
<b>Z działalności kontynuowanej</b>		
- podstawowy	6,23	6,72
- rozwodniony	6,23	6,72
<b>Z działalności zaniechanej</b>		
- podstawowy	0,00	0,00
- rozwodniony	0,00	0,00



## SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<b>Zysk (strata) netto</b>	<b>41 078</b>	<b>45 007</b>
<b>Inne całkowite dochody</b>		
<b>Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków</b>	<b>4 550</b>	<b>-975</b>
Przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych	0	0
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	0
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	5 433	-1 229
Udział w innych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	0	0
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które mogą być przeniesione do wyniku	-883	254
<b>Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty</b>	<b>-128</b>	<b>-653</b>
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	-139	-658
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach	11	5
<b>Inne całkowite dochody po opodatkowaniu</b>	<b>4 422</b>	<b>-1 628</b>
<b>Całkowite dochody</b>	<b>45 500</b>	<b>43 379</b>
<b>Całkowite dochody przypadające:</b>		
- akcjonariuszom jednostki dominującej	45 785	43 418
- akcjonariuszom niekontrolującym	-285	-39

## SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01. do 31.12.2017 roku

	Kapitał podstawowy	Akcje własne (-)	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Razem kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny razem
<b>Saldo na początek okresu</b>	1 335	0	164 211	-1 473	224 041	388 114	21 272	409 386
Emisja akcji	0	0	0	0	0	0	0	0
Nabycie akcji własnych	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmiana struktury grupy kapitałowej - transakcje z mniejszością	0	0	0	0	-104	-104	-1 723	-1 827
Dywidendy	0	0	0	0	-34 720	-34 720	-218	-34 938
Inne zmiany	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Razem transakcje z właścicielami</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-34 824</b>	<b>-34 824</b>	<b>-1 941</b>	<b>-36 765</b>
Zysk (strata) netto	0	0	0	0	41 624	41 624	-546	41 078
Inne całkowite dochody po opodatkowaniu	0	0	0	4 161	0	4 161	261	4 422
<b>Razem całkowite dochody</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>4 161</b>	<b>41 624</b>	<b>45 785</b>	<b>-285</b>	<b>45 500</b>
<b>Saldo na koniec okresu</b>	<b>1 335</b>	<b>0</b>	<b>164 211</b>	<b>2 688</b>	<b>230 841</b>	<b>399 075</b>	<b>19 046</b>	<b>418 121</b>

## Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01. do 31.12.2016 roku

	Kapitał podstawowy	Akcje własne (-)	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Razem kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny razem
<b>Saldo na początek okresu</b>	1 335	0	164 211	682	178 963	345 191	20 502	365 693
Zmiana polityki rachunkowości	0	0	0	0	0	0	0	0
Korekty błędów oraz końcowe rozliczenie nabycia	0	0	0	0	-1 497	-1 497	2 922	1 425
<b>Saldo na początek okresu po korektach</b>	1 335	0	164 211	682	177 466	343 694	23 424	367 118
Inne zmiany	0	0	0	-682	0	-682	0	-682
Emisja opcji na akcje	0	0	0	0	0	0	0	0
Nabycie akcji własnych	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmiana struktury grupy kapitałowej - transakcje z mniejszością	0	0	0	0	1 684	1 684	-2 113	-429
Dywidendy	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Razem transakcje z właścicielami</b>	0	0	0	-682	1 684	1 002	-2 113	-1 111
Zysk (strata) netto	0	0	0	0	44 891	44 891	116	45 007
Inne całkowite dochody po opodatkowaniu	0	0	0	-1 473	0	-1 473	-155	-1 628
<b>Razem całkowite dochody</b>	0	0	0	-1 473	44 891	43 418	-39	43 379
<b>Saldo na koniec okresu</b>	1 335	0	164 211	-1 473	224 041	388 114	21 272	409 386

**SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH**

	01.01.- 31.12.2017	01.01.- 31.12.2016
<b>Zysk (strata) przed opodatkowaniem</b>	<b>48 891</b>	<b>55 247</b>
<b>Korekty:</b>		
Amortyzacja i odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe	24 841	21 994
Amortyzacja i odpisy aktualizujące wartości niematerialne	2 038	1 531
Zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych	10	0
Zmiana wartości godziwej aktywów (zobowiązań) finansowych wycenianych przez wynik	0	0
Wycena i realizacja instrumentów zabezpieczających	2 144	-33
Odpisy aktualizujące aktywa finansowe	416	0
Zysk (strata) ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	-10	-83
Zysk (strata) ze sprzedaży aktywów finansowych (innych niż instrumenty pochodne)	-133	0
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-406	558
Koszty odsetek	2 079	1 569
Przychody z odsetek	-786	-368
Transakcje z mniejszością	-150	-1 997
Odpis aktualizujący wartość firmy	2 790	3 500
Inne korekty	0	0
<b>Korekty razem:</b>	<b>32 833</b>	<b>26 671</b>
Zmiana stanu zapasów	-19 726	-8 235
Zmiana stanu należności	-20 591	6 266
Zmiana stanu zobowiązań	18 736	-8 200
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	2 857	3 826
<b>Zmiana kapitału obrotowego</b>	<b>-18 724</b>	<b>-6 343</b>
Zapłacony podatek dochodowy	-8 288	-14 187
<b>Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej</b>	<b>54 712</b>	<b>61 388</b>
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych	-4 595	-4 121
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych	0	0
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-45 281	-27 980
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	0	120
Wpływy ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych	64	312
Wydatki netto na nabycie jednostek zależnych	0	0
Wpływy netto ze sprzedaży jednostek zależnych	0	0
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych	0	1 770
Pożyczki udzielone	0	0
Wydatki na nabycie pozostałych aktywów finansowych	0	0
Wpływy ze sprzedaży pozostałych aktywów finansowych	133	0
Wpływy z otrzymanych dotacji	0	0
Otrzymane odsetki	786	368
Otrzymane dywidendy	0	0
Inne wpływy (wydatki) z działalności inwestycyjnej	-161	-587
<b>Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej</b>	<b>-49 054</b>	<b>-30 118</b>
Wpływy netto z tytułu emisji akcji	0	0
Nabycie akcji własnych przez jednostki zależne	0	-929
Wydatki z tytułu zmian udziału w jednostkach zależnych, które nie prowadzą do utraty	-1 858	0
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek	57 289	13 504
Spłaty kredytów i pożyczek	-26 512	-13 884
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	-7 884	-2 347
Odsetki zapłacone	-2 079	-1 569
Dywidendy wypłacone	-34 938	0
Wpływy z otrzymanych dotacji	0	0
Inne wpływy (wydatki) z działalności finansowej	7 923	0
<b>Środki pieniężne netto z działalności finansowej</b>	<b>-8 059</b>	<b>-5 225</b>
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów bez różnic kursowych	-2 401	26 045
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych	-50	-558
<b>Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów</b>	<b>-2 451</b>	<b>25 487</b>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	43 816	18 329
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	41 365	43 816

## DODATKOWE INFORMACJE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

### 1. Informacje ogólne

#### a) Informacje o jednostce dominującej

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. [dalej zwana „Grupą Kapitałową”, „Grupą”] jest Mangata Holding S.A. [dalej zwana „Spółką dominującą”, „Emitentem”].

Mangata Holding S.A. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 1 grudnia 1990 roku (Rep. A. 1453/90). Spółka dominująca została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Bielsku – Białej Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000084847. Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 890501767.

Akcje Spółki dominującej są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Siedziba Spółki dominującej mieści się przy ul. Cechowej 6/8 w Bielsku-Białej.

Czas trwania Spółki dominującej jest nieoznaczony.

Spółka dominująca wraz z jej jednostkami zależnymi tworzy Grupę Kapitałową Mangata Holding S.A.

#### b) Skład Zarządu Spółki dominującej

W skład Zarządu Spółki dominującej na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji wchodził:

- Leszek Jurasz – Prezes Zarządu
- Kazimierz Przetomski – Wiceprezes Zarządu

W 2017 roku, jak i do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji, nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Spółki dominującej. W dniu 27 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza Mangata Holding S.A. podjęła uchwałę o zmianie funkcji pełnionej przez Pana Kazimierza Przetomskiego z Członka Zarządu na Wiceprezesa Zarządu Spółki dominującej.

#### c) Skład Rady Nadzorczej Spółki dominującej

W skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji wchodził:

- Michał Zawisza – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Tomasz Jurczyk – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
- Jan Jurczyk – Sekretarz Rady Nadzorczej
- Zbigniew Rogóż – Członek Rady Nadzorczej
- Zygmunt Mrożek – Członek Rady Nadzorczej
- Marcin Knieć – Członek Rady Nadzorczej

W dniu 19 października 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Mangata Holding S.A. powołało do Rady Nadzorczej Spółki Pana Marcina Kniecia (Knieć).

Rada Nadzorca Mangata Holding na posiedzeniu w dniu 19 października 2017 podjęła uchwałę w przedmiocie powołania następujących Członków Komitetu Audytu:

- Marcina Kniecia (Knieć)
- Zbigniewa Rogóża
- Michała Zawiszę

Komitet Audytu Mangata Holding S.A. w powyższym składzie spełnia kryteria określone przez ustawę o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1089 z późn. zm.).

#### d) Charakter działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności spółek Grupy Kapitałowej jest:

- produkcja armatury,
- produkcja odlewów,
- produkcja elementów złącznych,
- produkcja podzespołów dla motoryzacji,
- komponenty dla przemysłu maszynowego,
- automatyka przemysłowa.

Szerszy opis działalności prowadzonej przez Grupę Kapitałową został przedstawiony w notce dotyczącej segmentów operacyjnych.

#### e) Informacje o Grupie Kapitałowej

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej została objęta Spółka dominująca oraz następujące spółki zależne:

Nazwa spółki zależnej	Siedziba	Udział Grupy w kapitale na 31.12.2017	Udział Grupy w kapitale na 31.12.2016
Śrubena Unia S.A.	ul. Grunwaldzka 5, 34-300 Żywiec	100,00%	100,00%
MCS Sp. z o.o.	ul. Strażacka 43, 44-240 Żory	100,00%	100,00%
Armak S.A.	ul. Swobodna 9, 41-200 Sosnowiec	n/d	98,83%
ZETKAMA R&D Sp. z o.o.	ul. 3 Maja 12, 57-410 Ścinawka Średnia	100,00%	100,00%
Masterform Sp. z o.o.	ul. Mikulicza 6a, 41-200 Świebodzice	75,00%	75,00%
Kuźnia Polska S.A.	ul. Górecka 32, 43-430 Skoczów	95,80%	95,09%
ZETKAMA Nieruchomości Sp. z o.o.	ul. Cechowa 6/8 43-300 Bielsko-Biała	100,00%	100,00%
Techmadex S.A.	ul. Migdałowa 91, 02-796 Warszawa	51,02%	51,02%
GP Energia Sp. z o.o.*	ul. Pułaskiego 26C/2, Białystok	45,92%	45,92%
Siskin 5 Sp. z o.o. S.K.A.	ul. Swobodna 9, 41-200 Sosnowiec	n/d	100,00%
Mangata Nieruchomości Sp. z o.o.	ul. Cechowa 6/8 43-300 Bielsko-Biała	100,00%	100,00%
ZETKAMA Sp. z o.o.	ul. 3 Maja 12, 57-410 Ścinawka Średnia	100,00%	100,00%

\* Techmadex S.A. (spółka zależna Emitenta) posiada 90% udziałów w GP Energia Sp. z o.o.

Czas trwania Spółki dominującej oraz wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jednostek objętych konsolidacją jest nieoznaczony.

## f) Zmiany w składzie Grupie Kapitałowej

- W dniu 5 stycznia 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował połączenie spółek: Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o. (Spółka Przejmująca) oraz Siskin 5 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. (Spółka Przejmowana). Celem połączenia tych spółek była optymalizacja zarówno ich struktury majątkowo-finansowej, jak i optymalizacja struktury Grupy Kapitałowej.
- W dniu 24 stycznia 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował zmianę nazwy i siedziby spółki Siskin 5 Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu na Mangata Nieruchomości Sp. z o.o. z siedzibą w Bielsku-Białej.
- W dniu 17 lutego 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował zmianę nazwy spółki z Masterform Grupa Zetkama Sp. z o.o. na Masterform Sp. z o.o.
- W dniu 30 stycznia 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował przekształcenie Armak Sp. z o.o. w Armak Spółka akcyjna. W dniu 6 marca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Armak S.A. podjęło uchwałę w sprawie przymusowego wykupu akcji będących w posiadaniu akcjonariuszy mniejszościowych. W dniu 22 marca 2017 roku Mangata Holding S.A. uregulowała całość ceny wykupu akcji akcjonariuszy mniejszościowych, przez co stała się jedynym akcjonariuszem Armak S.A.
- W dniu 6 kwietnia 2017 roku Zarządy Armak S.A. (Spółka Przejmowana) i Zetkama sp. z o.o. (Spółka Przejmująca) przyjęły plan połączenia, który został opublikowany na stronach internetowych Spółek. W dniu 11 maja 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Armak S.A. oraz Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Zetkama sp. z o.o. podjęły uchwały o połączeniu spółek w drodze przejęcia Armak S.A. przez Zetkama sp. z o.o. W dniu 22 czerwca 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował połączenie spółek Zetkama Sp. z o.o. z Armak S.A. W wyniku połączenia kapitał zakładowy Zetkama Sp. z o.o. został podwyższony z kwoty 60.000 tys. PLN do kwoty 77.900 tys. PLN. Wszystkie nowoutworzone udziały zostały objęte przez Mangata Holding S.A.
- W dniu 18 maja 2017 roku Techmadex S.A. zawarł umowę sprzedaży wszystkich posiadanych udziałów w spółce Predictive Service Europe Sp. z o.o., stanowiących 25% udziału w kapitale zakładowym tej spółki, na rzecz Predictive Service LLC (większościowy udziałowiec Predictive Service Europe Sp. z o.o.) za cenę 35 tys. USD.
- W dniu 22 sierpnia 2017 roku Mangata Holding S.A. wykupiła część akcji Kuźni Polskiej S.A. (spółka zależna Emitenta) będąca w posiadaniu akcjonariuszy mniejszościowych za łączną cenę 1.459 tys. PLN. W rezultacie tej transakcji udział Emitenta w strukturze własności Kuźni Polskiej S.A. wzrósł z 95,09% do 95,80%.

## 2. Podstawa sporządzenia oraz zasady rachunkowości

### a) Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (dalej „MSSF”), zatwierdzonymi przez Unię Europejską, obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Walutą funkcjonalną Spółki dominującej oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski, a wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki wchodzące w skład Grupy.

### Profesjonalny osąd oraz szacunki księgowe

Sporządzanie sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE, wymaga dokonywania szacunków księgowych i przyjmowania założeń w odniesieniu do przyszłych zdarzeń oraz źródeł niepewności występujących na dzień bilansowy. Szacunki i założenia wpływają na ryzyko ewentualnej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Przyjęte założenia zostały opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy i obejmują w szczególności następujące kwestie:

- utrata wartości firmy oraz innych aktywów (w tym należności i zapasów),
- wysokość stosowanych stawek amortyzacyjnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych,
- możliwość realizacji aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego,
- wycena rezerw,
- klasyfikacja umów leasingowych.

W roku 2017 nie miały miejsca istotne zmiany dotyczące obszarów i metod przyjmowanych założeń. Założenia biznesowe i makroekonomiczne będące podstawą szacunków są aktualizowane na bieżąco, w zależności od zmian otoczenia jednostki oraz planów i prognoz biznesowych. Wybrane założenia przyjęte do testów na utratę wartości firmy zostały przedstawione w odpowiedniej nocie do niniejszego sprawozdania.

Ustalenie zobowiązań podatkowych może wymagać istotnego osądu, w tym dotyczącego transakcji już zaistniałych. Od 15 lipca 2016 roku Ordynacja Podatkowa uwzględniła postanowienia Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR), która ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia opodatkowania. Klauzulę GAAR należy stosować tak w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie, jak i do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane.

### b) Zmiany **standardów lub interpretacji**

#### Wpływ MSSF 9 na przyszłe sprawozdania Grupy

Standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe” zastępuje MSR 39. Nowy standard wprowadza zmienione wytyczne dotyczące klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, utraty wartości oraz rachunkowości zabezpieczeń. W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe będą klasyfikowane do jednej z następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Ponadto standard wprowadza również nowe podejście do szacowania utraty wartości w oparciu o model straty oczekiwanej oraz zmienione, uproszczone wytyczne w zakresie stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa szacuje, że zastosowanie nowych wytycznych nie wpłynie istotnie na sposób wyceny instrumentów finansowych. Nowy standard wpłynie na wycenę aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które dotychczas wyceniano po cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Zgodnie z nowym standardem, aktywa te powinny zostać wycenione w wartości godziwej. Wartość tych aktywów



w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 105 tys. PLN i według szacunków Grupy wartość ta nie różni się istotnie od ich wartości godziwej.

Zgodnie z szacunkami Grupy, zastosowanie nowego modelu szacunku utraty wartości (model straty oczekiwanej) nie powinno mieć istotnego wpływu na poziom odpisów aktualizujących oszacowanych zgodnie z dotychczas obowiązującym podejściem.

Zmiany dotyczące rachunkowości zabezpieczeń, według szacunków Grupy, nie powinny mieć istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę zabezpieczeń. Aktualne powiązania zabezpieczające nie ulegną zmianom i w ocenie Grupy, dotychczas stosowana polityka zabezpieczeń może być kontynuowana.

#### **Wpływ MSSF 15 na przyszłe sprawozdania Grupy**

Standard MSSF 15 „Przychody z tytułu umów z klientami” zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” a także powiązane z nimi interpretacje. MSSF 15 wprowadza między innymi pięciostopniowy model ujmowania przychodów, który będzie oparty o identyfikację odrębnych obowiązków świadczenia oraz alokację przychodów z transakcji do poszczególnych obowiązków świadczenia, a przychody ujmowane będą w wysokości ceny transakcyjnej. Standard wprowadza również nowe ujawnienia w sprawozdaniach finansowych.

Na podstawie przeprowadzonych dotychczas analiz Grupa oczekuje, że nowe regulacje w zakresie ujmowania przychodów nie będą mieć istotnego wpływu na moment ujęcia oraz wartość przychodów prezentowanych w przyszłych skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy. Również zakres ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy nie powinien ulec istotnym zmianom. Standard ten będzie mieć wpływ na sposób prezentacji rezerw na upusty i rabaty udzielane przez Spółki Grupy swoim odbiorcom – pozycje te będą prezentowane w pozycji „Zobowiązania handlowe oraz pozostałe” zamiast w pozycji „Pozostałe rezerwy”.

#### **Wpływ MSSF 16 na przyszłe sprawozdania Grupy**

Standard ten zastępuje MSR 17 „Leasing” oraz interpretacje odnoszące się do tego standardu. Według nowego standardu, praktycznie wszystkie umowy spełniające definicje leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy. Nowy standard wpłynie na wzrost wartości niefinansowych aktywów trwałych oraz zobowiązań finansowych wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz na zmniejszenie kosztów operacyjnych (innych niż amortyzacja), wzrost kosztów amortyzacji oraz kosztów finansowych wykazanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Grupa jest obecnie w trakcie przeprowadzania analiz wpływu nowego standardu na przyszłe skonsolidowane sprawozdania finansowe.

#### **Efekt zastosowania nowych standardów rachunkowości i zmian polityki rachunkowości**

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

#### **Zmiany do istniejących standardów zastosowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Grupy za 2017 rok**

Następujące zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za 2017 rok:

- **Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie). Zmiany do MSR 12 wyjaśniają sposób wykazywania aktywów z tytułu odroczonego podatku w związku z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej.
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).

Wyżej wymienione zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy za 2017 rok.

#### **Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie**

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE, przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** został wydany przez RMSR w dniu 24 lipca 2014 roku i jest standardem zastępującym MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena”.

MSSF 9 określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania oraz rachunkowości zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena - MSSF 9 wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami. Takie jednolite podejście oparte na zasadach zastępuje istniejące wymagania oparte na regułach zgodnie z MSR 39. Nowy model skutkuje również ujednoczeniem modelu utraty wartości w stosunku do wszystkich instrumentów finansowych.

Utrata wartości - MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości ustalonej w oparciu o oczekiwane straty, który wymaga bieżącego uznawania oczekiwanych strat kredytowych. W szczególności, nowy standard wymaga, aby jednostki ujmowały oczekiwane straty kredytowe w momencie, kiedy instrumenty finansowe są ujmowane po raz pierwszy oraz ujmowały wszelkie oczekiwane straty z całego okresu życia instrumentów w szybszy niż dotychczas sposób.

Rachunkowość zabezpieczeń - MSSF 9 wprowadza zmodyfikowany model rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem. Nowy model stanowi znaczącą zmianę rachunkowości zabezpieczeń, która ma na celu dostosowanie zasad rachunkowości do praktycznej działalności zarządzania ryzykiem.

Własne ryzyko kredytowe - MSSF 9 usuwa zmienność wyniku finansowego, powodowaną przez zmiany ryzyka kredytowego zobowiązań wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej. Ta zmiana oznacza, że zyski na zobowiązaniach spowodowane pogorszeniem własnego ryzyka kredytowego jednostki nie są ujmowane w rachunku zysków i strat.

- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** został wydany przez RMSR w dniu 28 maja 2014 roku (z dniem 11 września 2015 roku RMSR odroczyła datę wejścia w życie MSSF 15 na 1 stycznia 2018 roku a z dniem 12 kwietnia 2016 roku RMSR doprecyzowała ten standard). Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych). Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klientów oraz w takiej kwocie, które odzwierciedla wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego spółka spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi. Standard dostarcza również wytyczne ujmowania transakcji, które nie były szczegółowo regulowane przez dotychczasowe standardy (np. przychody z usług czy modyfikacje umów) jak i dostarcza obszerniejsze wyjaśnienia na temat ujmowania umów wieloelementowych.

- **MSSF 16 „Leasing”** został wydany przez RMSR w dniu 13 stycznia 2016 roku. Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie nie jest trudne. Jeżeli nie można łatwo określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.

- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),

- **Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

**Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE**

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień publikacji sprawozdania finansowego nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie), Zmiany wymagają, aby po zmianie planu zastosować zaktualizowane założenia do wyceny w celu ustalenia bieżących kosztów usług i odsetek netto za pozostałą część okresu sprawozdawczego.
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),

- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Według szacunków Grupy, wyżej wymienione nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Nadal poza regulacjami zatwierdzonymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Grupy, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

### c) **Zasady rachunkowości**

#### Segmenty operacyjne

Przy wyodrębnianiu segmentów operacyjnych Zarząd Spółki dominującej kieruje się liniami produktowymi, które reprezentują główne wyroby oraz usługi dostarczane przez Grupę. Każdy z segmentów jest zarządzany odrębnie w ramach danej linii produktowej, z uwagi na specyfikę wytwarzanych wyrobów oraz świadczonych usług wymagających odmiennych technologii, zasobów oraz podejścia do realizacji.

Zgodnie z MSSF 8 wyniki segmentów operacyjnych wynikają z wewnętrznych raportów weryfikowanych okresowo przez Zarząd Spółki dominującej (główny organ decyzyjny w Grupie Kapitałowej). Zarząd Spółki dominującej analizuje wyniki segmentów operacyjnych na poziomie zysku (straty) z działalności operacyjnej. Pomiar wyników segmentów operacyjnych stosowany w kalkulacjach zarządczych zbieżny jest z zasadami rachunkowości zastosowanymi przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Przychody ze sprzedaży wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z dochodów nie różnią się od przychodów prezentowanych w ramach segmentów operacyjnych, za wyjątkiem przychodów nie przypisanych do segmentów (jeżeli występują) oraz wyłączeń konsolidacyjnych dotyczących transakcji pomiędzy segmentami.

#### Konsolidacja

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Spółki dominującej oraz sprawozdania finansowe spółek, nad którymi Grupa sprawuje kontrolę. Przez kontrolę rozumie się zdolność wpływania na politykę finansową i operacyjną spółki zależnej w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Sprawozdania finansowe Spółki dominującej oraz spółek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, sporządza się na ten sam dzień bilansowy tj. na 31 grudnia. W przypadkach, gdy jest to konieczne, w sprawozdaniach finansowych spółek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez spółkę z zasadami stosowanymi przez Grupę Kapitałową.

Wyłączeniu z obowiązku konsolidacji mogą podlegać spółki, których sprawozdania finansowe są nieistotne z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej. Spółka zależna jest również wyłączona z konsolidacji, jeżeli została nabyta i jest posiadana wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży w bliskiej przyszłości. Inwestycje w spółkach zależnych zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży ujmują się zgodnie z MSSF 5.

Spółki zależne obejmowane są konsolidacją metodą pełną.

Metoda konsolidacji pełnej polega na łączeniu sprawozdań finansowych Spółki dominującej oraz spółek zależnych poprzez zsumowanie, w pełnej wartości, poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów. W celu zaprezentowania Grupy Kapitałowej w taki sposób, jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą dokonuje się następujących wyłączeń:

- na moment nabycia kontroli wartość bilansowa inwestycji w spółkę zależną wyłączana jest z tą częścią kapitału własnego spółki zależnej, która odpowiada udziałowi Spółki dominującej i ujmowana jest wartość firmy lub zysk zgodnie z MSSF 3,
- określane są i prezentowane oddzielnie udziały niedające kontroli,
- salda rozliczeń między spółkami Grupy Kapitałowej i transakcje (przychody, koszty, dywidendy) wyłącza się w całości,
- wyłączeniu podlegają zyski i straty z tytułu transakcji zawieranych wewnątrz Grupy Kapitałowej, które są ujęte w wartości bilansowej aktywów takich jak zapasy i środki trwałe. Straty z tytułu transakcji wewnątrz Grupy analizowane są pod kątem utraty wartości aktywów z perspektywy Grupy,
- ujmuje się podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych wynikających z wyłączenia zysków i strat osiągniętych na transakcjach zawartych wewnątrz Grupy Kapitałowej.

Udziały niedające kontroli wykazywane są w odrębnej pozycji kapitałów własnych i obejmują tę część aktywów netto spółek zależnych, które przypadają na podmioty inne niż spółki Grupy Kapitałowej.

Transakcje z posiadaczami udziałów niedających kontroli, które nie skutkują utratą kontroli przez Spółkę dominującą, Grupa traktuje jako transakcje kapitałowe.

Jeżeli transakcja nie powoduje utraty kontroli przez jednostkę dominującą sprzedaż udziałów na rzecz posiadaczy udziałów niedających kontroli nie wpływa na sprawozdanie z dochodów. Różnica pomiędzy ceną sprzedaży a wartością bilansową aktywów netto spółki zależnej, przypadających na udziały sprzedane udziałowcom niekontrolującym, ujmowana jest bezpośrednio w kapitale w pozycji wynik z lat ubiegłych.

Jeżeli podmiot dominujący posiada już kontrolę nabycie udziałów od udziałowców niekontrolujących nie skutkuje powstaniem wartości firmy. Różnica pomiędzy ceną nabycia a wartością bilansową aktywów netto nabytych od udziałowców niekontrolujących ujmowana jest bezpośrednio w kapitale w pozycji wynik z lat ubiegłych.

#### Połączenia jednostek gospodarczych

Transakcje połączenia jednostek gospodarczych, wchodzące w zakres MSSF 3, rozliczane są metodą nabycia.

Na dzień objęcia kontroli aktywa i pasywa jednostki przejmowanej są wyceniane według wartości godziwej oraz zgodnie z MSSF 3 identyfikowane są aktywa i zobowiązania, wraz z zobowiązaniami warunkowymi, bez względu na to czy były one ujawniane w sprawozdaniu finansowym przed przejęciem.

Nadwyżka ceny nabycia (kosztu połączenia) ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki jest ujmowana w aktywach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej jako wartość firmy. Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez przejmującego w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć. Po początkowym ujęciu wartość firmy zostaje wyceniona według ceny nabycia pomniejszonej o łączne odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku, gdy cena nabycia (koszt połączenia) jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest niezwłocznie w wyniku okresu. Grupa ujmuje zysk z przejęcia w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

W przypadku połączeń jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą, Grupa nie stosuje regulacji wynikających z MSSF 3, lecz rozlicza takie transakcje metodą łączenia udziałów w następujący sposób:

- aktywa i pasywa jednostki przejmowanej ujmowane są w wartości bilansowej. Za wartość bilansową uznaje się wartość, która określona została pierwotnie przez podmiot kontrolujący, nie wartości wynikające z jednostkowego sprawozdania finansowego jednostki przejmowanej,
- wartości niematerialne oraz zobowiązania warunkowe ujmowane są na zasadach stosowanych przez jednostkę przed połączeniem, zgodnie z właściwymi MSSF,
- nie powstaje wartość firmy - różnica pomiędzy kosztem połączenia a nabytym udziałem aktywów netto jednostki kontrolowanej ujmowana jest bezpośrednio w kapitale, w pozycji wynik z lat ubiegłych,
- udziały niedające kontroli wyceniane są w proporcji do wartości bilansowej aktywów netto kontrolowanej jednostki,

#### Transakcje w walutach obcych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotym polskim (PLN), który jest również walutą funkcjonalną Spółki dominującej.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji (kurs spot).

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu zamknięcia obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego tj. średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Niepieniężne pozycje bilansowe ujmowane według kosztu historycznego, wyrażonego w walucie obcej, są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji.

Niepieniężne pozycje bilansowe ewidencjonowane według wartości godziwej, wyrażonej w walucie obcej, wyceniane są według kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej tj. średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Różnice kursowe powstałe z rozliczenia transakcji lub przeliczenia pozycji pieniężnych innych niż instrumenty zabezpieczające (zgodnie z rachunkowością zabezpieczeń), ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów lub kosztów finansowych w kwocie netto, za wyjątkiem różnic kursowych kapitalizowanych w wartości aktywów w przypadkach określonych zasadami rachunkowości.

Różnice kursowe z wyceny instrumentów pochodnych wyrażonych w walucie obcej ujmowane są w rachunku zysków i strat, o ile nie stanowią zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Instrumenty pochodne zabezpieczające przepływy pieniężne ujmowane są zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

#### Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości, która koryguje koszty odsetek.

### Wartość firmy

Wartość firmy ujmowana jest jako nadwyżka ceny nabycia (kosztu połączenia) ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej (patrz podpunkt dotyczący połączeń jednostek gospodarczych). Wartości firmy nie jest amortyzowana. Na dzień bilansowy oraz w przypadku wystąpienia przesłanek świadczących o możliwej utracie wartości, przeprowadza się test na utratę wartości zgodnie z MSR 36.

### Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują znaki towarowe, patenty i licencje, oprogramowanie komputerowe, koszty prac rozwojowych oraz pozostałe wartości niematerialne, które spełniają kryteria ujęcia określone w MSR 38. W pozycji tej wykazywane są również wartości niematerialne, które nie zostały jeszcze oddane do użytkowania (wartości niematerialne w trakcie wytwarzania).

Wartości niematerialne na dzień bilansowy wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzowane są metodą liniową przez okres ich ekonomicznej użyteczności. Okresy użytkowania poszczególnych wartości niematerialnych poddawane są corocznej weryfikacji, a w razie konieczności korygowane od początku następnego roku obrotowego.

Przewidywany okres użytkowania dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynosi:

Grupa	Okres
Patenty i licencje	5 lat
Oprogramowanie komputerowe	5-10 lat
Pozostałe wartości niematerialne	5 lat

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania nie występują.

Koszty związane z utrzymaniem oprogramowania, ponoszone w okresach późniejszych, ujmowane są jako koszt okresu w momencie ich poniesienia.

Koszty prac badawczych są ujmowane w sprawozdaniu z dochodów w momencie ich poniesienia.

W spółkach Grupy prowadzone są prace rozwojowe związane z wdrażaniem nowych produktów. Nakłady bezpośrednio związane z pracami rozwojowymi ujmowane są jako wartości niematerialne, tylko wtedy, gdy spełnione są następujące kryteria:

- ukończenie składnika wartości niematerialnych jest wykonalne z technicznego punktu widzenia tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- Grupa zamierza ukończyć składnik oraz jego użytkowanie bądź sprzedaż,
- Grupa jest zdolna do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- składnik wartości niematerialnych będzie przynosił korzyści ekonomiczne, a Grupa potrafi tę korzyść udowodnić m.in. poprzez istnienie rynku lub użyteczność składnika dla potrzeb Grupy,
- dostępne są Grupie środki techniczne, finansowe i inne niezbędne do ukończenia prac rozwojowych w celu sprzedaży lub użytkowania składnika,
- nakłady poniesione w trakcie prac rozwojowych można wiarygodnie wycenić i przyporządkować do danego składnika wartości niematerialnych.



Nakłady ponoszone na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Ocena przyszłych korzyści odbywa się na podstawie zasad określonych w MSR 36.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego, zgodnie z którym składniki aktywów są ujmowane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Zakończone prace rozwojowe są amortyzowane liniowo przez przewidywany okres uzyskiwania korzyści, który przeciętnie wynosi 5 lat.

Zyski lub straty wynikłe ze zbycia wartości niematerialnych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych wartości niematerialnych i są ujmowane w sprawozdaniu z dochodów w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych.

#### Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe początkowo ujmowane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Cenę nabycia zwiększają wszystkie koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do użytkowania.

Po początkowym ujęciu rzeczowe aktywa trwałe, za wyjątkiem gruntów, wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy lub montażu i przekazania środka trwałego do używania.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, który dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych wynosi:

Grupa	Okres
Budynki i budowle	10-40 lat
Maszyny i urządzenia	5-25 lat
Środki transportu	3-20 lat
Pozostałe środki trwałe	3-20 lat

Ekonomiczne okresy użyteczności oraz metody amortyzacji są weryfikowane raz w roku, powodując ewentualną korektę odpisów amortyzacyjnych w kolejnych latach.

Środki trwałe są dzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych przeglądów oraz istotne części zamienne i wyposażenie, jeżeli będą wykorzystywane przez okres dłuższy niż rok. Bieżące koszty utrzymania poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, ujmowane są w wyniku okresu w momencie ich poniesienia.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży, likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w sprawozdaniu z dochodów w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych.

### Aktywa w leasingu

Umowy leasingu finansowego, na mocy której następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w aktywach oraz zobowiązaniach na dzień rozpoczęcia okresu leasingu. Wartość aktywów oraz zobowiązań określana jest na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Minimalne opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane w kosztach okresu, w którym je poniesiono.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane według takich samych zasad jak stosowane do własnych aktywów Grupy. W sytuacji jednak, gdy brak jest wystarczającej pewności, że Grupa uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu wówczas dany składnik jest amortyzowany przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty okresu.

### Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Corocznemu testowi na utratę wartości podlegają następujące składniki aktywów:

- wartość firmy, przy czym po raz pierwszy test na utratę wartości przeprowadza się do końca okresu, w którym miało miejsce połączenie,
- wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz
- wartości niematerialne, które jeszcze nie są użytkowane.

W odniesieniu do pozostałych składników wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych dokonywana jest coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. W razie stwierdzenia, że jakieś zdarzenia lub okoliczności mogą wskazywać na trudność w odzyskaniu wartości bilansowej danego składnika aktywów, przeprowadzany jest test na utratę wartości.

Dla potrzeb przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywa grupowane są na najniższym poziomie, na jakim generują przepływy pieniężne niezależnie od innych aktywów lub grup aktywów (tzw. ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne). Składniki aktywów samodzielnie generujące przepływy pieniężne testowane są indywidualnie.

Wartość firmy jest alokowana do tych ośrodków wypracowujących środki pieniężne, z których oczekuje się korzyści synergii wynikających z połączenia jednostek gospodarczych, przy czym ośrodkami wypracowującymi przepływy pieniężne są co najmniej segmenty operacyjne.

Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których aktywa te należą, wówczas wartość bilansowa jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów.

Odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności przypisywany jest do wartości firmy. Pozostała kwota odpisu obniża proporcjonalnie wartość bilansową aktywów wchodzących do ośrodka wypracowującego przepływy.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w wyniku okresu w pozycji kosztów operacyjnych.

Odpisy aktualizujące wartość firmy nie podlegają odwróceniu w kolejnych okresach. W przypadku pozostałych składników aktywów, na kolejne dni bilansowe oceniane są przesłanki wskazujące na możliwość odwrócenia odpisów aktualizujących. Odwrócenie odpisu ujmowane jest w sprawozdaniu z dochodów w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

#### Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomość inwestycyjna jest utrzymywana w posiadaniu ze względu na przychody z czynszów oraz/ lub przyrost jej wartości i jest wyceniana w oparciu o model wartości godziwej.

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnej następuje według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów przeprowadzenia transakcji. Na kolejne dni bilansowe wartość nieruchomości inwestycyjnych jest weryfikowana pod kątem ewentualnej zmiany wartości godziwej, określonej przez niezależnego rzeczoznawcę z uwzględnieniem lokalizacji oraz charakteru nieruchomości oraz aktualnych warunków rynkowych. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w sprawozdaniu z dochodów w okresie, w którym wystąpiły zmiany, w pozycji pozostałych przychodów lub kosztów operacyjnych.

Nieruchomość inwestycyjną usuwa się z bilansu w momencie jej zbycia lub trwałego wycofania z użytkowania, jeżeli nie oczekuje się uzyskania w przyszłości żadnych korzyści ekonomicznych.

#### Instrumenty finansowe

Instrumentem finansowym jest każda umowa, która skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i jednocześnie zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron.

Składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe jest wykazywane w sprawozdaniu z dochodów, gdy Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów i zobowiązań finansowych ujmuje się na dzień zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku, gdy wynikające z zawartej umowy prawa do korzyści ekonomicznych i ryzyka z niej wynikające zostały zrealizowane, wygasły lub Grupa się ich zrzekła.

Grupa wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe Grupa wycenia w wartości godziwej, czyli najczęściej według wartości godziwej uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji Grupa włącza do wartości początkowej wyceny wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych, poza kategorią aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik okresu.

Na dzień bilansowy aktywa oraz zobowiązania finansowe wyceniane są według zasad przedstawionych poniżej.

### Aktywa finansowe

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, Grupa klasyfikuje z podziałem na:

- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności oraz
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Kategorie te określają zasady wyceny na dzień bilansowy oraz ujęcie zysków lub strat z wyceny w sprawozdaniu z dochodów lub w innych całkowitych dochodach. Zyski lub straty ujmowane w sprawozdaniu z dochodów prezentowane są jako przychody lub koszty finansowe, za wyjątkiem odpisów aktualizujących należności z tytułu dostaw i usług, które prezentowane są jako pozostałe koszty operacyjne.

Wszystkie aktywa finansowe, za wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, podlegają ocenie na każdy dzień bilansowy ze względu na wystąpienie przesłanek utraty ich wartości. Składnik aktywów finansowych podlega odpisom aktualizującym, jeżeli istnieją obiektywne dowody świadczące o utracie jego wartości. Przesłanki utraty wartości analizowane są dla każdej kategorii aktywów finansowych odrębnie, co zostało zaprezentowane poniżej.

Pożyczki i należności to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, o ustalonych lub możliwych do określenia płatnościach, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. Pożyczki i należności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Wycena krótkoterminowych należności odbywa się w wartości wymagającej zapłaty ze względu na nieznaczące efekty dyskonta.

Aktywa finansowe kwalifikowane do kategorii pożyczek i należności wykazywane są w bilansie jako:

- aktywa długoterminowe w pozycji „Należności i pożyczki” oraz
- aktywa krótkoterminowe w pozycjach „Pożyczki”, „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności” oraz „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty”.

Odpisy na należności wątpliwe szacowane są, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Znaczące salda należności podlegają indywidualnej ocenie w przypadku dłużników zalegających z zapłatą lub gdy uzyskano obiektywne dowody, że dłużnik może nie uiścić należności (np. trudna sytuacja finansowa dłużnika, proces sądowy przeciwko dłużnikowi, niekorzystne dla dłużnika zmiany otoczenia gospodarczego). Dla należności nie podlegających indywidualnej ocenie, przesłanki utraty wartości analizowane są w ramach poszczególnych klas aktywów określonych ze względu na ryzyko kredytowe (wynikające np. z branży, regionu lub struktury odbiorców). Wskaźnik odpisów aktualizujących dla poszczególnych klas oparty jest zatem na zaobserwowanych w niedawnej przeszłości trendach dotyczących trudności w spłacie należności przez dłużników.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmują aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu lub wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ze względu na spełnienie kryteriów określonych w MSR 39. Do tej kategorii zaliczane są wszystkie instrumenty pochodne wykazywane w bilansie w odrębnej pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”, za wyjątkiem pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowanych zgodnie z rachunkowością zabezpieczeń.

Instrumenty należące do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej, a skutki wyceny ujmowane są w sprawozdaniu z dochodów. Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych określone są przez zmianę wartości

godziwej ustalonej na podstawie bieżących na dzień bilansowy cen pochodzących z aktywnego rynku lub na podstawie technik wyceny, jeżeli aktywny rynek nie istnieje.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa ma zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności, z wyłączeniem aktywów zaklasyfikowanych do pożyczek i należności.

W tej kategorii Grupa ujmuje obligacje i inne papiery dłużne utrzymywane do terminu wymagalności, wykazywane w bilansie w pozycji „Pozostałych aktywów finansowych”.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Jeżeli występują dowody wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności (np. ocena zdolności kredytowej spółek emitujących obligacje), aktywa wyceniane są w wartości bieżącej szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości bilansowej inwestycji, łącznie z odpisami aktualizującymi z tytułu utraty wartości, ujmowane są w sprawozdaniu z dochodów.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie kwalifikują się do żadnej z powyższych kategorii aktywów finansowych.

W tej kategorii Grupa ujmuje notowane obligacje nieutrzymywane do terminów wymagalności oraz akcje spółek innych niż spółki zależne lub stowarzyszone. Aktywa te w bilansie wykazywane są w pozycji „Pozostałych aktywów finansowych”.

Akcje spółek nienotowanych wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości, ze względu na brak możliwości wiarygodnego oszacowania ich wartości godziwej. Odpisy aktualizujące ujmowane są w sprawozdaniu z dochodów.

Wszystkie inne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w wartości godziwej. Zyski i straty z wyceny ujmowane są jako inne całkowite dochody i kumulowane w kapitale z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych od aktywów pieniężnych, które ujmowane są w wyniku okresu. W sprawozdaniu z dochodów ujmowane są również odsetki, które byłyby rozpoznane przy wycenie tych składników aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmowane jest w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem odpisów aktualizujących wartość instrumentów dłużnych, których odwrócenie ujmowane jest w sprawozdaniu z dochodów, jeżeli wzrost wartości instrumentu może być obiektywnie łącznie ze zdarzeniem następującym po rozpoznaniu utraty wartości.

W momencie wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, skumulowane zyski i straty, ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach, przenoszone są z kapitału własnego do rachunku zysków i strat oraz prezentowane są w innych całkowitych dochodach jako reklasyfikacja z tytułu przeniesienia do wyniku finansowego.

### Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, wykazywane są w następujących pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej:

- kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne,
- leasing finansowy,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania oraz
- pochodne instrumenty finansowe.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu lub wyznaczonych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik. Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat Grupa zalicza instrumenty pochodne inne niż instrumenty zabezpieczające. Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług wyceniane są w wartości wymagającej zapłaty ze względu na nieznaczące efekty dyskonta.

Zyski i straty z wyceny zobowiązań finansowych ujmowane są sprawozdaniu z dochodów w działalności finansowej.

Kredyty walutowe są traktowane jako instrument zabezpieczający. W związku z faktem, iż większość wpływów handlowych w Grupie odbywa się w walucie EUR, zgodnie z polityką rachunkowości zabezpieczeń stosowaną przez Grupę, pozyskanie finansowania zewnętrznego w EUR oraz zakupy rozliczane w tej walucie stanowią naturalny hedging. W przypadku kredytów denominowanych w EUR, pozycję zabezpieczaną stanowi określony, pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży produktów i usług denominowanych w lub indeksowanych do kursu EUR/PLN, generowanych od dnia, w którym nastąpiła spłata kapitału zobowiązania finansowego (kredytu).

### Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń jest stosowana przez Spółki Grupy wyłącznie, jeżeli spełnione zostały następujące wymagania:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na sprawozdanie z dochodów;
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Grupa stosuje określone zasady rachunkowości dla instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń wymaga spełnienia przez Grupę warunków określonych w MSR 39 dotyczących udokumentowania polityki zabezpieczeń, prawdopodobieństwa wystąpienia

transakcji zabezpieczanej oraz efektywności zabezpieczenia. W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupa korzystała z prostych instrumentów pochodnych – terminowych transakcji forward oraz kredytów w walucie obcej jako narzędzi zabezpieczających przepływy pieniężne. Kontrakty te zostały zawarte przez Grupę w celu zarządzania ryzykiem walutowym w związku z prawnie wiążącymi transakcjami sprzedaży oraz zakupu realizowanymi w walutach obcych.

Wszystkie pochodne instrumenty zabezpieczające wyceniane są w wartości godziwej. W części w jakiej dany instrument zabezpieczający stanowi efektywne zabezpieczenie, zmiana wartości godziwej instrumentu ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i kumulowana w kapitale z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne. Nieefektywną część zabezpieczenia ujmuje się niezwłocznie w sprawozdaniu z dochodów.

W momencie, gdy pozycja zabezpieczana wpływa na sprawozdanie z dochodów, skumulowane zyski i straty z wyceny pochodnych instrumentów zabezpieczających, ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach, przenoszone są z kapitału własnego do sprawozdania z dochodów. Reklasyfikacja prezentowana jest w „Skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów” w pozycji „Instrumenty zabezpieczające przepływy środków pieniężnych - kwota przeniesiona do wyniku finansowego”.

Jeżeli transakcja zabezpieczana skutkuje ujęciem niefinansowych aktywów lub zobowiązań, zyski i straty z wyceny pochodnych instrumentów zabezpieczających, ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach, przenoszone są z kapitału własnego i uwzględniane w wycenie wartości początkowej (cenie nabycia) pozycji zabezpieczanej.

Jeżeli zaistniało prawdopodobieństwo, że planowana przyszła transakcja zabezpieczana nie zostanie zawarta, zyski i straty z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne niezwłocznie przenoszone są do sprawozdania z dochodów.

#### Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia oraz wartości netto możliwej do uzyskania. Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia składają się koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Koszt wytworzenia wyrobów gotowych i produkcji w toku obejmuje koszty bezpośrednie (głównie materiały i robociznę) powiększone o narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych.

Rozchód wyrobów gotowych ujmowany jest z zastosowaniem metody średniej ważonej rzeczywistego kosztu wytworzenia. Rozchód materiałów i towarów ustala się z zastosowaniem metody średniej ważonej.

Wartość netto możliwa do uzyskania jest to szacowana cena sprzedaży ustalana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

#### Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty płatne na żądanie oraz krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (do 3 miesięcy), łatwo wymienne na gotówkę, dla których ryzyko zmiany wartości jest nieznaczne.

### Kapitał własny

Kapitał podstawowy wykazywany jest w wartości nominalnej wyemitowanych akcji, zgodnie ze statutem Spółki dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Akcje Spółki dominującej nabyte i zatrzymane przez Spółkę dominującą lub konsolidowane spółki zależne pomniejszają kapitał własny. Akcje własne wyceniane są w cenie nabycia.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej powstaje z nadwyżki ceny emisyjnej ponad wartość nominalną akcji, pomniejszonej o koszty emisji.

Pozostałe kapitały obejmują:

- kapitał z tytułu ujęcia wyceny programów płatności akcjami oraz
- kapitał z kumulacji innych całkowitych dochodów obejmujących:
  - przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej (patrz podpunkt dotyczący rzeczowych aktywów trwałych),
  - wycenę aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (patrz podpunkt dotyczący instrumentów finansowych),
  - wycenę instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne (patrz podpunkt dotyczący rachunkowości zabezpieczeń),
  - różnice kursowe z przeliczenia zagranicznych jednostek zależnych (patrz podpunkt dotyczący transakcji w walutach obcych),
  - udział w dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności (patrz podpunkt dotyczący inwestycji w jednostkach stowarzyszonych).

W zyskach zatrzymanych wykazywane są wyniki z lat ubiegłych (również te przekazane na kapitał uchwałami akcjonariuszy) oraz wynik finansowy bieżącego roku.

Wszystkie transakcje z właścicielami Spółki dominującej prezentowane są osobno w „Skonsolidowanym zestawieniu zmian w kapitale własnym”.

### Świadczenia pracownicze

Wykazywane w bilansie zobowiązania i rezerwy na świadczenia pracownicze obejmują następujące tytuły:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze z tytułu wynagrodzeń (wraz z premiami) oraz składek na ubezpieczenia społeczne,
- rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz
- inne długoterminowe świadczenia pracownicze, do których Grupa zalicza nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne.

#### *Krótkoterminowe świadczenia pracownicze*

Wartość zobowiązań z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych ustala się bez dyskonta i wykazuje w bilansie w kwocie wymaganej zapłaty.

#### *Rezerwy na niewykorzystane urlopy*

Grupa tworzy rezerwę na koszty kumulowanych płatnych nieobecności, które będzie musiała ponieść w wyniku niewykorzystanego przez pracowników uprawnienia, a które to uprawnienie narosło na dzień bilansowy. Rezerwa na niewykorzystane urlopy stanowi rezerwę krótkoterminową i nie podlega dyskontowaniu.



### *Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe*

Zgodnie z systemami wynagradzania obowiązującymi w Grupie pracownicy Spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów nabywania uprawnień przez pracowników.

Wartość bieżąca rezerw na każdy dzień bilansowy jest szacowana przez niezależnego aktuarium. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są na danych historycznych. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych dotyczące świadczeń po okresie zatrudnienia, czyli dotyczące odpraw emerytalnych są rozpoznawane w innych dochodach całkowitych - zgodnie z postanowieniami MSR 19 § 57 (d)(i), a dotyczące nagród jubileuszowych są ujmowane w sprawozdaniu z dochodów.

### Rezerwy, zobowiązania i aktywa warunkowe

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Termin poniesienia oraz kwota wymagająca uregulowania może być niepewna.

Rezerwy tworzy się m.in. na następujące tytuły:

- udzielone gwarancje obsługi posprzedażowej produktów i wykonanych usług,
- toczące się postępowania sądowe oraz sprawy sporne,
- straty z umów budowlanych ujmowane zgodnie z MSR 11,
- restrukturyzacja, tylko jeżeli na podstawie odrębnych przepisów Grupa jest zobowiązana do jej przeprowadzenia lub zawarto w tej sprawie wiążące umowy.

Nie tworzy się rezerw na przyszłe straty operacyjne.

Rezerwy ujmuje się w wartości szacowanych nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku, na podstawie najbardziej wiarygodnych dowodów dostępnych na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym dotyczących ryzyka oraz stopnia niepewności. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszt finansowy.

Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Jednakże wartość tego aktywa nie może przewyższyć kwoty rezerwy.

W przypadku, gdy wydatkowanie środków w celu wypełnienia obecnego obowiązku nie jest prawdopodobne, kwoty zobowiązania warunkowego nie ujmuje się w bilansie, za wyjątkiem zobowiązań warunkowych identyfikowanych w procesie połączenia jednostek gospodarczych w ramach alokacji kosztu połączenia zgodnie z MSSF 3 (patrz podpunkt dotyczący połączeń jednostek gospodarczych).

Możliwe wpływy zawierające korzyści ekonomiczne dla Grupy, które nie spełniają jeszcze kryteriów ujęcia jako aktywa, stanowią aktywa warunkowe, których nie ujmuje się w bilansie. Informację o aktywach warunkowych ujawnia się w dodatkowych notach objaśniających.

#### Rozliczenia międzyokresowe

Grupa wykazuje w aktywach bilansu w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe” opłacone z góry koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych, w tym przede wszystkim czynsze najmu. RMK czynne prezentowane są w sprawozdaniu finansowym w pozycji innych należności.

W pozycji „Rozliczeń międzyokresowych” zawartej w pasywach bilansu prezentowane są przychody przyszłych okresów, w tym również środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie środków trwałych, które rozliczane są zgodnie z MSR 20 „Dotacje rządowe”.

Dotacje ujmowane są wyłącznie wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że Grupa spełni warunki związane z daną dotacją oraz że dana dotacja zostanie faktycznie otrzymana. Dotacja dotycząca danej pozycji kosztowej jest ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować.

W ramach rozliczeń międzyokresowych przychodów ujmowane są również otrzymane świadectwa efektywności energetycznej, które traktowane są jako dotacja do aktywa w rozumieniu MSR 20. W początkowym ujęciu świadectwa pochodzenia energetycznego wyceniane są po kursie rynkowym z dnia ich otrzymania. Ujęcie dotacji w wyniku następuję proporcjonalnie do średniego okresu amortyzacji środków trwałych, których dotacja dotyczy.

Dotacja finansująca składnik aktywów jest stopniowo ujmowana w rachunku zysków i strat jako przychód na przestrzeni okresów proporcjonalnie do odpisów amortyzacyjnych dokonywanych od tego składnika aktywów. Grupa Kapitałowa dla celów prezentacji w skonsolidowanym bilansie nie odejmuje dotacji od wartości bilansowej aktywów, lecz wykazuje dotacje jako przychody przyszłych okresów w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe”.

#### Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług oraz inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy). Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

#### *Sprzedaż towarów i produktów*

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów ujmowane są, jeżeli spełnione zostały następujące warunki:

- Grupa przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr. Warunek uznaje się za spełniony z chwilą bezspornego dostarczenia towarów lub produktów do odbiorcy;
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób;
- istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

#### *Odsetki i dywidendy*

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są sukcesywnie w miarę ich narastania zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej. Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

#### Koszty operacyjne

Koszty operacyjne są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów. Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym koszty według miejsc powstawania.

#### Podatek dochodowy (wraz z podatkiem odroczonym)

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek dochodowy bieżący oraz odroczony, który nie został ujęty w innych dochodach całkowitych lub bezpośrednio w kapitale.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z czasowym przesunięciem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów do innych okresów oraz wyłączeniem pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe. Nie ujmuje się aktywów ani rezerwy, jeśli różnica przejściowa wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz która w czasie jej wystąpienia nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy. Nie ujmuje się rezerwy na podatek odroczony od wartości firmy, która nie podlega amortyzacji na gruncie przepisów podatkowych.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub rezerwa rozliczona, przyjmując za podstawę przepisy prawne obowiązujące na dzień bilansowy.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części aktywo tworzone jest do wartości możliwej do realizacji oszacowanej w oparciu o dostępne dane.

#### Subiektywne oceny Zarządu oraz niepewność szacunków

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki dominującej kieruje się osądem przy dokonywaniu licznych szacunków i założeń, które mają wpływ na stosowane zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów. Faktycznie zrealizowane wartości mogą różnić się od szacowanych przez Zarząd. Informacje o dokonanych szacunkach i założeniach, które są znaczące dla skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zostały zaprezentowane poniżej.

#### *Okresy ekonomicznej użyteczności aktywów trwałych*

Zarząd Spółki dominującej dokonuje corocznej weryfikacji okresów ekonomicznej użyteczności aktywów trwałych, podlegających amortyzacji. Na 31 grudnia 2017 roku Zarząd jednostki dominującej ocenia, że okresy użyteczności aktywów przyjęte przez Grupę dla celów amortyzacji odzwierciedlają oczekiwany okres przynoszenia korzyści ekonomicznych przez te aktywa w przyszłości. Jednakże faktyczne okresy przynoszenia korzyści przez te aktywa w przyszłości mogą różnić się od zakładanych, w tym również ze względu na techniczne starzenie się majątku.

#### *Rezerwy*

Rezerwy na świadczenia pracownicze – odprawy emerytalne oraz nagrody jubileuszowe – szacowane są przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym kwota rezerw na świadczenia pracownicze wynika z oszacowania dokonanego przez niezależnego aktuarium. Na poziom rezerw wpływ mają założenia dotyczące stopy dyskonta oraz wskaźnika wzrostu wynagrodzeń oraz wskaźniki demograficzne.

#### *Aktywa na podatek odroczony*

Prawdopodobieństwo rozliczenia składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego z przyszłymi zyskami podatkowymi opiera się na budżetach spółek Grupy zatwierdzonych przez Zarząd Spółki dominującej. Jeżeli prognozowane wyniki finansowe wskazują, że spółki Grupy osiągną dochód do opodatkowania, aktywa na podatek odroczony ujmowane są w pełnej wysokości.

#### *Utrata wartości aktywów niefinansowych*

W celu określenia wartości użytkowej Zarząd szacuje prognozowane przepływy pieniężne oraz stopę, którą przepływy dyskontowane są do wartości bieżącej (patrz podpunkt dotyczący utraty wartości aktywów niefinansowych). W procesie wyceny wartości bieżącej przyszłych przepływów dokonywane są założenia dotyczące prognozowanych wyników finansowych. Założenia te odnoszą się do przyszłych zdarzeń i okoliczności. Faktycznie zrealizowane wartości mogą różnić się od szacowanych, co w kolejnych okresach sprawozdawczych może przyczynić się do znaczących korekt wartości aktywów Grupy.

#### *Odpisy aktualizujące aktywa finansowe*

Odpisy aktualizujące aktywa finansowe są szacowane w oparciu do szczegółową ich analizę. Opis aktualizujący należności dokonuje się w taki sposób, aby uwzględnić stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty.

### 3. Segmenty operacyjne

Zgodnie z MSSF 8 wyniki segmentów operacyjnych wynikają z wewnętrznych raportów weryfikowanych okresowo przez Zarząd Spółki dominującej (główny organ decyzyjny w Grupie Kapitałowej). Zarząd Spółki dominującej analizuje wyniki segmentów operacyjnych na poziomie zysku (straty) z działalności operacyjnej. Pomiar wyników segmentów operacyjnych stosowany w kalkulacjach zarządczych zbieżny jest z zasadami rachunkowości zastosowanymi przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd Grupy przyjął następujący podział na segmenty operacyjne:

- Podzespoły dla motoryzacji i komponenty,
- Automatyka przemysłowa i armatura,
- Elementy złączne,
- Działalność pozaprodukcyjna.

#### **Podzespoły dla motoryzacji i komponenty**

Segment Automotive (podzespoły dla motoryzacji i komponenty) obejmuje działalność w zakresie produkcji:

- elementów składowych układów wydechowych dla samochodów osobowych wykonywane z rur stalowych nierdzewiejących (rury gięte, rury gięte perforowane, rury perforowane proste, rury perforowane z kształtowanymi końcówkami, rury gięte wielokrotnie kształtowane, rezonatory wydechowe),
- komponentów mających zastosowanie w najbardziej zaawansowanych technologicznie maszynach i urządzeniach w motoryzacji (samochodach ciężarowych i autobusach, samochodach sportowych i luksusowych),
- elementów zawieszenia, dźwignie, czopy, sworznie, tuleje,
- elementów kierowniczego: końcówki drążków kierowniczych, krzyżaki, przeguby,

- elementów układu napędowego: wały napędowe, złącza, końcówki złączy, krzyżaki, piasty,
- elementów silnika (osprzętu silnika): dźwigienki zaworowe, wsporniki,
- elementów skrzyni biegów: wałki główne i pośrednie, koła przekładniowe, pierścienie synchronizatora, tuleje.

Spółki Grupy świadczą także usługi w zakresie:

- obróbki wielkoseryjnych odlewów aluminiowych oraz żeliwnych dla przemysłu motoryzacyjnego, rolnictwa, budownictwa i innych branż przemysłowych stanowiących zarówno własność klienta, jak również sprzedawanych wraz z odlewem,
- wykonawstwa matryc, azotowania i śrutowania.

Odbiorcami finalnymi wyrobów Spółek Grupy są przede wszystkim są czołowi globalni producenci z branży motoryzacyjnej, metalowej oraz pozostały przemysł.

### **Automatyka przemysłowa i armatura**

Zakresem działalności segmentu Armatura i automatyka przemysłowa jest produkcja i sprzedaż armatury przemysłowej oraz usługi z zakresu projektowania, wykonawstwa i integracji automatyki przemysłowej.

Linie produktowe oferowane przez Spółki Grupy to:

- zawory grzybkowe zaporowe, służące do odcinania przepływającego czynnika,
- zawory zwrotne (grzybkowe, kłapowe i zwrotne),
- zawory regulujące, pozwalają na płynną regulację przepływającego czynnika,
- zawory mieszkowe, zawory odcinające przepływ czynnika, posiadające uszczelnienie dławnicy w postaci mieszka,
- zawory płytwakowe,
- kurki kulowe, służące do odcinania przepływającego czynnika,
- osadniki-filtry, urządzenia ochronne oczyszczające czynnik z zanieczyszczeń,
- kosze ssawne, zapobiegające przepływowi powrotnemu czynnika z jednoczesną funkcją jego oczyszczenia,
- projektowanie, wdrażanie i eksploatacja systemów sterowania i wizualizacji procesów technologicznych, w szczególności dla gazownictwa;
- serwis urządzeń gazowniczych: silników turbinowych, tłokowych, sprężarek gazu;
- monitorowanie i zarządzanie pracą rozproszonych obiektów infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- odpowietrzniki, urządzenia odpowietrzające instalację.

Wyroby wytwarzane przez Spółki Grupy znajdują zastosowanie w takich branżach jak: ciepłownictwo i ogrzewnictwo, wentylacja i klimatyzacja, wodociągi i kanalizacja, przemysł stoczniowy oraz zakłady przemysłowe. Do ich wytwarzania wykorzystywane są produkowane przez siebie odlewy. Odlewy są wytwarzane w odlewni żeliwa w Ścinawce Średniej. Odlewy produkowane są zarówno na potrzeby własne jak również na sprzedaż, głównie dla innych producentów armatury.

### **Elementy złączne**

Oferta tego segmentu jest bardzo szeroka, zarówno w układzie wymiarowym, jak i asortymentowym. Duży udział stanowią wyroby z różnego rodzaju pokryciami antykorozyjnymi wykonywanymi w kooperacji. W tym zakresie produkcja segmentu zawiera między innymi: cynkowanie galwaniczne, cynkowanie ogniowe, dakromet, geomet, cynk-nikiel, delta tone i inne. Odrębną grupą produktową są elementy złączne nawierzchni kolejowej takie jak: wkręty kolejowe, śruby stopowe które znajdują atrakcyjne rynki zbytu w Europie. Produkcja segmentu obejmuje zarówno wyroby standardowe (według norm) jaki i wyroby niestandardowe według specyfikacji i wymagań klienta.

### **Działalność pozaprodukcyjna**

Segment działalności pozaprodukcyjnej zajmuje się obsługą majątku nieprodukcyjnego stanowiącego obecnie własność spółki Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o. której majątek stanowią nieruchomości. Składnikami majątku zarządzanymi w segmencie są nieruchomości położone w Sosnowcu, Katowicach, Kłodzku oraz w Ścinawce

Średniej. Podstawowym zakresem działalności w segmencie jest sprzedaż nieruchomości oraz wynajem powierzchni produkcyjnych, magazynowych oraz biurowych.

#### Za okres od 01.01. do 31.12.2017

	Podzespoły dla motoryzacji i komponenty	Automatyka przemysłowa i armatura	Elementy złączone	Działalność pozaprodukcyjna	Razem
Przychody od klientów zewnętrznych	330 473	156 741	129 432	836	617 482
Przychody od innych segmentów	653	10 132	1 605	8 636	21 026
Przychody ze sprzedaży ogółem	331 126	166 873	131 037	9 472	638 508
<b>Wynik operacyjny segmentu</b>	<b>69 558</b>	<b>33 685</b>	<b>25 278</b>	<b>31</b>	<b>128 552</b>
<b>Pozostałe informacje</b>					
Amortyzacja	13 674	9 576	3 447	245	26 942
Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	0	2 790	0	0	2 790
Nakłady na aktywa trwałe segmentu operacyjnego	34 995	18 699	8 418	1 594	63 706

#### Za okres od 01.01. do 31.12.2016

	Podzespoły dla motoryzacji i komponenty	Automatyka przemysłowa i armatura	Elementy złączone	Działalność pozaprodukcyjna	Razem
Przychody od klientów zewnętrznych	286 436	154 641	126 165	1 009	568 251
Przychody od innych segmentów	310	26 754	915	4 174	32 153
Przychody ze sprzedaży ogółem	286 746	181 395	127 080	5 183	600 404
<b>Wynik operacyjny segmentu</b>	<b>67 506</b>	<b>35 411</b>	<b>30 080</b>	<b>-362</b>	<b>132 635</b>
<b>Pozostałe informacje</b>					
Amortyzacja	12 787	5 556	2 557	88	20 988
Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	0	3 500	0	0	3 500
Nakłady na aktywa trwałe segmentu operacyjnego	6 544	2 937	4 836	0	14 317

Aktywa oraz zobowiązania segmentów operacyjnych prezentują się następująco:

#### Stan na 31.12.2017

	Podzespoły dla motoryzacji i komponenty	Automatyka przemysłowa i armatura	Elementy złączone	Działalność pozaprodukcyjna	Razem
Aktywa segmentu operacyjnego	385 952	193 006	99 408	15 030	693 396
Zobowiązania segmentu	140 252	63 584	44 043	27 396	275 275

#### Stan na 31.12.2016

	Podzespoły dla motoryzacji i komponenty	Automatyka przemysłowa i armatura	Elementy złączone	Działalność pozaprodukcyjna	Razem
Aktywa segmentu operacyjnego	345 576	176 968	86 796	12 459	621 799
Zobowiązania segmentu	118 094	44 584	24 404	25 331	212 413

Uzgodnienie łącznych wartości przychodów, wyniku oraz aktywów segmentów operacyjnych z analogicznymi pozycjami skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy przedstawia się następująco:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<b>Przychody segmentów</b>		
Łączne przychody segmentów operacyjnych	638 508	600 404
Przychody nie przypisane do segmentów	0	0
Wyłączenie przychodów z transakcji między segmentami	-21 026	-32 153
<b>Przychody ze sprzedaży</b>	<b>617 482</b>	<b>568 251</b>
Wynik segmentów		
<b>Zysk brutto ze sprzedaży</b>	<b>128 552</b>	<b>132 635</b>
Koszty sprzedaży	-28 154	-28 891
Koszty ogólnego zarządu	-42 428	-41 435
Pozostałe przychody operacyjne	7 661	2 203
Pozostałe koszty operacyjne	-9 763	-8 053
<b>Zysk (strata) z działalności operacyjnej</b>	<b>55 868</b>	<b>56 459</b>
Przychody finansowe	2 165	2 301
Koszty finansowe	-9 142	-3 513
<b>Zysk (strata) przed opodatkowaniem</b>	<b>48 891</b>	<b>55 247</b>

#### 4. Wartość firmy

Ujęta w bilansie wartość firmy powstała w wyniku przejęcia kontroli nad następującymi spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej:

	31.12.2017	31.12.2016
Kuźnia Polska	21 231	21 231
Masterform	10 595	10 595
Techmadex	0	2 790
<b>Razem</b>	<b>31 826</b>	<b>34 616</b>

Zmiany wartości firmy w trakcie roku oraz w okresie porównawczym przedstawia poniższa tabela:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<b>Wartość brutto na początek okresu</b>	<b>38 116</b>	<b>38 116</b>
Nabycie jednostek gospodarczych	0	0
Korekty prowizorycznego rozliczenia nabycia	0	0
Utrata kontroli nad jednostką zależną (-)	0	0
Inne zmiany	0	0
<b>Wartość brutto na koniec okresu</b>	<b>38 116</b>	<b>38 116</b>
Stan odpisów aktualizujących na początek okresu	3 500	0
Odpis z tytułu utraty wartości ujęty w wyniku	2 790	3 500
Stan odpisów aktualizujących na koniec okresu	6 290	3 500
<b>Wartość firmy netto na koniec okresu</b>	<b>31 826</b>	<b>34 616</b>

W zakresie wartości firmy powstałej w wyniku przejęcia kontroli nad Kuźnią Polską S.A. oraz Masterform S.A., w oparciu o przeprowadzone testy na utratę wartości, nie stwierdzono konieczności dokonania odpisów aktualizujących wartość firmy.

W przypadku wartości firmy powstałej w wyniku przejęcia kontroli nad Techmadex S.A. przeprowadzono test na utratę wartości firmy, który wykazał konieczność dokonania odpisu aktualizującego na kwotę 2.790 tys. PLN. Założenia przyjęte do testów na utratę wartości opisano poniżej.

### Test na utratę wartości

Zgodnie z wymogami MSR 36, na dzień bilansowy dokonano weryfikacji ujętej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartości firmy pod kątem możliwej utraty wartości. Do testu na utratę wartości przyjęto założenia uwzględniające, słabsze niż pierwotnie zakładano, prognozowane wyniki Techmadex na kolejne lata. Test wykazał konieczność dokonania odpisu aktualizującego wartość firmy przy następujących kluczowych założeniach:

- WACC na poziomie 11%,
- średnioroczna stopa wzrostu przychodów na poziomie 1,7%,
- rezydualna stopa wzrostu na poziomie 2%.

Na podstawie analizy modeli przyszłych 5-letnich przepływów pieniężnych (na lata 2018 – 2022) dla ośrodków generujących przepływy pieniężne oszacowano odpis aktualizujący wartości firmy Techmadex o 2.790 tys. PLN, co spowodowało całkowite spisanie wartości firmy rozpoznanej w ramach przejęcia kontroli nad Techmadex S.A. W sprawozdaniu z dochodów odpis ujęto w pozostałych kosztach operacyjnych.



## 5. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne użytkowane przez Grupę obejmują patenty i licencje, oprogramowanie komputerowe, wytworzone we własnym zakresie prace rozwojowe oraz pozostałe wartości niematerialne. Wartości niematerialne, które nie zostały do dnia bilansowego oddane do użytkowania prezentowane są w pozycji „Wartości niematerialnych w trakcie wytwarzania”.

### Stan na 31.12.2017 roku

	Znaki towarowe	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto	7 171	3 324	5 670	18 890	12 219	8 089	55 363
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	-567	-634	-3 547	-3 740	-220	0	-8 708
<b>Wartość bilansowa netto</b>	<b>6 604</b>	<b>2 690</b>	<b>2 123</b>	<b>15 150</b>	<b>11 999</b>	<b>8 089</b>	<b>46 655</b>

### Stan na 31.12.2016 roku

	Znaki towarowe	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto	6 147	3 466	4 543	11 952	12 083	13 121	51 312
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	-178	-601	-3 352	-2 950	-133	0	-7 214
<b>Wartość bilansowa netto</b>	<b>5 969</b>	<b>2 865</b>	<b>1 191</b>	<b>9 002</b>	<b>11 950</b>	<b>13 121</b>	<b>44 098</b>

Grupa Kapitałowa nie wykorzystuje w działalności składników wartości niematerialnych, których okres użytkowania jest nieokreślony.

Amortyzacja wartości niematerialnych została ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu z dochodów w następujących pozycjach:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Koszt własny sprzedaży	1 168	551
Koszty ogólnego zarządu	822	811
Koszty sprzedaży	48	122
Inne koszty	0	47
<b>Amortyzacja wartości niematerialnych razem</b>	<b>2 038</b>	<b>1 531</b>

**Zmiana wartości bilansowej od 01.01. do 31.12.2017 roku**

	Znaki towarowe	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania	Razem
<b>Wartość netto na początek okresu</b>	<b>5 969</b>	<b>2 865</b>	<b>1 191</b>	<b>9 002</b>	<b>11 950</b>	<b>13 121</b>	<b>44 098</b>
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	212	359	3 947	0	4 236	8 754
Sprzedaż spółki zależnej (-)	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	0	0	0	0	0	0	0
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	788	0	1 144	3 114	63	-9 268	-4 159
Amortyzacja (-)	-153	-387	-571	-913	-14	0	-2 038
Odpis z tytułu utraty wartości (-)	0	0	0	0	0	0	0
Odwrocenie odpisu z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Wartość netto na koniec okresu</b>	<b>6 604</b>	<b>2 690</b>	<b>2 123</b>	<b>15 150</b>	<b>11 999</b>	<b>8 089</b>	<b>46 655</b>

**Zmiana wartości bilansowej od 01.01. do 31.12.2016 roku**

	Znaki towarowe	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania	Razem
<b>Wartość netto na początek okresu</b>	<b>6 122</b>	<b>2 289</b>	<b>1 956</b>	<b>4 450</b>	<b>12 271</b>	<b>9 826</b>	<b>36 914</b>
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	122	361	837	104	3 295	4 719
Sprzedaż spółki zależnej (-)	0	0	0	0	-312	0	-312
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	0	0	0	-2	0	0	-2
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	0	759	-765	4 316	0	0	4 310
Amortyzacja (-)	-153	-305	-361	-599	-113	0	-1 531
Odpis z tytułu utraty wartości (-)	0	0	0	0	0	0	0
Odwrocenie odpisu z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Wartość netto na koniec okresu</b>	<b>5 969</b>	<b>2 865</b>	<b>1 191</b>	<b>9 002</b>	<b>11 950</b>	<b>13 121</b>	<b>44 098</b>

## 6. Rzeczowe aktywa trwałe

### Stan na 31.12.2017 roku

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto	3 753	118 177	286 597	8 538	29 493	13 870	460 428
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	0	-21 669	-91 772	-4 197	-15 357	0	-132 995
<b>Wartość bilansowa netto</b>	<b>3 753</b>	<b>96 508</b>	<b>194 825</b>	<b>4 341</b>	<b>14 136</b>	<b>13 870</b>	<b>327 433</b>

### Stan na 31.12.2016 roku

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto	3 886	116 325	245 518	7 752	25 958	12 695	412 134
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	-133	-19 534	-80 061	-3 930	-13 086	0	-116 744
<b>Wartość bilansowa netto</b>	<b>3 753</b>	<b>96 791</b>	<b>165 457</b>	<b>3 822</b>	<b>12 872</b>	<b>12 695</b>	<b>295 390</b>

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych została ujęta w następujących pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z dochodów:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Koszt własny sprzedaży	21 862	19 785
Koszty ogólnego zarządu	2 379	1 636
Koszty sprzedaży	600	278
Inne koszty	0	295
<b>Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych razem</b>	<b>24 841</b>	<b>21 994</b>

W 2017 roku ani 2016 roku Grupa nie dokonała odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

## Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2017 roku

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
<b>Wartość netto na początek okresu</b>	3 753	96 791	165 457	3 822	12 872	12 695	295 390
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	3 143	49 960	1 709	3 959	44 105	102 876
Sprzedaż spółki zależnej (-)	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	0	-82	-1 555	-113	-37	-440	-2 227
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	0	0	-1 274	7	-8	-42 490	-43 765
Przeszacowanie do wartości godziwej (+/-)	0	0	0	0	0	0	0
Amortyzacja (-)	0	-3 344	-17 763	-1 084	-2 650	0	-24 841
Odpis z tytułu utraty wartości (-)	0	0	0	0	0	0	0
Odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Wartość netto na koniec okresu</b>	3 753	96 508	194 825	4 341	14 136	13 870	327 433

## Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2016 roku

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
<b>Wartość netto na początek okresu</b>	3 753	97 869	147 507	3 492	12 642	21 271	286 534
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	2 106	19 236	1 138	2 316	18 636	43 432
Sprzedaż spółki zależnej (-)	0	0	0	0	0	-3 030	-3 030
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	0	-41	-713	-205	-191	-2 805	-3 955
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	0	146	14 865	371	398	-21 377	-5 597
Przeszacowanie do wartości godziwej (+/-)	0	0	0	0	0	0	0
Amortyzacja (-)	0	-3 289	-15 438	-974	-2 293	0	-21 994
Odpis z tytułu utraty wartości (-)	0	0	0	0	0	0	0
Odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (-)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Wartość netto na koniec okresu</b>	3 753	96 791	165 457	3 822	12 872	12 695	295 390

## 7. Aktywa w leasingu

Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca użytkuje rzeczowe aktywa trwałe na podstawie umów leasingu finansowego. Wartość bilansowa aktywów będących przedmiotem umów leasingu finansowego przedstawia się następująco:

### Stan na 31.12.2017 roku

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto	0	0	35 544	2 378	214	0	38 136
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	0	0	-3 886	-592	-43	0	-4 521
<b>Wartość bilansowa netto</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>31 658</b>	<b>1 786</b>	<b>171</b>	<b>0</b>	<b>33 615</b>

### Stan na 31.12.2016 roku

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto	0	0	19 483	1 710	235	0	21 428
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	0	0	-3 367	-582	-43	0	-3 992
<b>Wartość bilansowa netto</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>16 116</b>	<b>1 128</b>	<b>192</b>	<b>0</b>	<b>17 436</b>

Przyszłe bieżące płatności minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego prezentują się następująco:

### Stan na 31.12.2017 roku

	do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe	8 862	20 385	0	29 247
Koszty finansowe (-)	-416	-558	0	-974
<b>Wartość bieżąca (sprawozdawcza) przyszłych minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego</b>	<b>8 446</b>	<b>19 827</b>	<b>0</b>	<b>28 273</b>

### Stan na 31.12.2016 roku

	do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe	4 705	10 375	562	15 642
Koszty finansowe (-)	-270	-347	-6	-623
<b>Wartość bieżąca (sprawozdawcza) przyszłych minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego</b>	<b>4 435</b>	<b>10 028</b>	<b>556</b>	<b>15 019</b>

## 8. Nieruchomości inwestycyjne

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<b>Nieruchomości inwestycyjne na początek okresu</b>	<b>9 129</b>	<b>9 264</b>
Nabywanie nieruchomości	0	0
Aktywowanie późniejszych nakładów	0	0
Sprzedaż spółki zależnej (-)	0	0
Zbycie nieruchomości (-)	-74	-381
Inne zmiany (reklasyfikacje, przeniesienia itp.) (+/-)	0	246
Przeszacowanie do wartości godziwej (+/-)	10	0
Amortyzacja (-)	0	0
Odpis z tytułu utraty wartości (-)	0	0
Odwrocenie odpisu z tytułu utraty wartości	0	0
<b>Nieruchomości inwestycyjne na koniec okresu</b>	<b>9 065</b>	<b>9 129</b>

Podmiotem zajmującym się gospodarką nieruchomościami inwestycyjnymi w Grupie jest Zetkama Nieruchomości, która zarządza nieruchomościami gruntowymi zabudowanymi i niezabudowanymi w Kłodzku, Ścinawce Średniej, Sosnowcu i Katowicach oraz budynkami, prawami wieczystego użytkowania gruntów w różnych lokalizacjach Katowic i Sosnowca (na terenie przemysłowym), jak również ogródkami działkowymi i mieszkaniami.

W trakcie 2017 roku Zetkama Nieruchomości zbyła jedno mieszkanie uzyskując za nie cenę 66 tys. PLN. Przychody oraz koszty bezpośrednio związane z działalnością w obszarze gospodarki nieruchomościami przedstawiają się następująco (dane w tys. PLN):

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Przychody z czynszu, najmu i dzierżawy	784	695
Koszty bezpośrednio związane z gospodarką nieruchomościami	755	920

### Wycena do wartości godziwej

Grupa stosuje model wartości godziwej do wyceny nieruchomości inwestycyjnych. Na dzień bilansowy dokonano aktualizacji wartości wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nieruchomości inwestycyjnych. Niezależny rzeczoznawca przeprowadzający wycenę zastosował następujące metody dla wyceny poszczególnych rodzajów nieruchomości:

Rodzaj nieruchomości	Metoda wyceny	Wartość z wyceny [tys. PLN]
Nieruchomość gruntowa zabudowana budynkami stacji benzynowej. Oszacowano prawo wieczystego użytkowania gruntu jako terenu niezabudowanego	Podjęcie porównawcze metoda porównywania parami	3 152
Budynki mieszkalne wielorodzinne	Podjęcie porównawcze metoda korygowania ceny średniej	487
Nieruchomość gruntowa zabudowana budynkami o funkcji przemysłowej	Podjęcie dochodowe metoda inwestycyjna technika kapitalizacji prostej, dla gruntu podjęcie porównawcze metoda porównywania parami	2 081
Nieruchomości gruntowe zajęte w całości pod teren rodzinnych ogródków działkowych	Podjęcie porównawcze metoda korygowania ceny średniej	657
Nieruchomości gruntowe zabudowane budynkiem przemysłowym oraz placem	Podjęcie dochodowe metoda inwestycyjna technika kapitalizacji prostej, dla gruntu podjęcie porównawcze metoda porównywania parami	764
Część nieruchomości gruntowej zabudowana budynkami przeznaczonymi do rozbiórki, nie użytkowanymi przez okres około 10 lat o funkcji przemysłowej	Dla gruntu podjęcie porównawcze, metoda porównywania parami, dla budynków w złym stanie technicznym podjęcie kosztowe, metoda kosztów odtworzenia, technika elementów scalonych.	1 540
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Podjęcie porównawcze metoda korygowania ceny średniej	160
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Podjęcie porównawcze metoda korygowania ceny średniej	224

## 9. Aktywa oraz zobowiązania finansowe

### 9.1 Kategorie aktywów oraz zobowiązań finansowych

<b>1 PiN</b>	Pożyczki i należności	<b>5 ADS</b>	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
<b>2 AWG-O</b>	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - przeznaczone do obrotu	<b>6 IPZ</b>	Instrumenty pochodne zabezpieczające
<b>3 AWG-W</b>	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej	<b>7 Poza MSR 39</b>	Aktywa poza zakresem MSR 39
<b>4 IUTW</b>	Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności		

#### Stan na dzień 31.12.2017 roku

	PiN	AWG-O	AWG-W	IUTW	ADS	IPZ	Poza MSR39	Razem
<b>Długoterminowe aktywa finansowe</b>	<b>151</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>0</b>	<b>1 064</b>	<b>1 320</b>
Należności i pożyczki	151	0	0	0	0	0	1 064	1 215
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	0	0	0	0	105	0	0	105
<b>Krótkoterminowe aktywa finansowe</b>	<b>147 961</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2 424</b>	<b>11 774</b>	<b>162 159</b>
Należności handlowe oraz pozostałe należności	106 116	0	0	0	0	0	11 774	117 890
Pożyczki	480	0	0	0	0	0	0	480
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	2 424	0	2 424
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	41 365	0	0	0	0	0	0	41 365
<b>Kategoria aktywów finansowych razem</b>	<b>148 112</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>2 424</b>	<b>12 838</b>	<b>163 479</b>

#### Stan na dzień 31.12.2016 roku

	PiN	AWG-O	AWG-W	IUTW	ADS	IPZ	Poza MSR39	Razem
<b>Długoterminowe aktywa finansowe</b>	<b>328</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>433</b>
Należności i pożyczki	328	0	0	0	0	0	0	328
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	0	0	0	0	105	0	0	105
<b>Krótkoterminowe aktywa finansowe</b>	<b>132 230</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>286</b>	<b>10 507</b>	<b>143 023</b>
Należności handlowe oraz pozostałe należności	87 679	0	0	0	0	0	10 507	98 186
Pożyczki	735	0	0	0	0	0	0	735
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	286	0	286
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	43 816	0	0	0	0	0	0	43 816
<b>Kategoria aktywów finansowych razem</b>	<b>132 558</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>286</b>	<b>10 507</b>	<b>143 456</b>

<b>1 ZWG-O</b>	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - przeznaczone do obrotu	<b>4 IPZ</b>	Instrumenty pochodne zabezpieczające
<b>2 ZWG-W</b>	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej	<b>5 Poza MSR 39</b>	Zobowiązania poza zakresem MSR 39
<b>3 ZZK</b>	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		

*Stan na dzień 31.12.2017 roku*

	ZWG-O	ZWG-W	ZZK	IPZ	Poza MSR39	Razem
<b>Długoterminowe zobowiązania finansowe</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>55 054</b>	<b>0</b>	<b>19 827</b>	<b>74 881</b>
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne (długoterminowe)	0	0	55 020	0	0	55 020
Leasing finansowy (długoterminowy)	0	0	0	0	19 827	19 827
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	34	0	0	34
<b>Krótkoterminowe zobowiązania finansowe</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>120 174</b>	<b>0</b>	<b>15 862</b>	<b>136 036</b>
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	0	0	70 870	0	7 416	78 286
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne (krótkoterminowe)	0	0	49 304	0	0	49 304
Leasing finansowy (krótkoterminowy)	0	0	0	0	8 446	8 446
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	0
<b>Kategoria zobowiązań finansowych razem</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>175 228</b>	<b>0</b>	<b>35 689</b>	<b>210 917</b>

*Stan na dzień 31.12.2016 roku*

	ZWG-O	ZWG-W	ZZK	IPZ	Poza MSR39	Razem
<b>Długoterminowe zobowiązania finansowe</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>48 474</b>	<b>0</b>	<b>10 584</b>	<b>59 058</b>
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne (długoterminowe)	0	0	44 578	0	0	44 578
Leasing finansowy (długoterminowy)	0	0	0	0	10 584	10 584
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	3 896	0	0	3 896
<b>Krótkoterminowe zobowiązania finansowe</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>81 173</b>	<b>335</b>	<b>10 676</b>	<b>92 184</b>
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	0	0	52 204	0	6 241	58 445
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne (krótkoterminowe)	0	0	28 969	0	0	28 969
Leasing finansowy (krótkoterminowy)	0	0	0	0	4 435	4 435
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	335	0	335
<b>Kategoria zobowiązań finansowych razem</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>129 647</b>	<b>335</b>	<b>21 260</b>	<b>151 242</b>



### Hierarchia instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej można zakwalifikować do następujących modeli wyceny:

- poziom 1: ceny kwotowane (nieskorygowane) na aktywnych rynkach dla takich samych aktywów i zobowiązań,
- poziom 2: dane wejściowe, inne niż ceny kwotowane użyte w Poziomie 1, które są obserwowalne dla danych aktywów i zobowiązań, zarówno bezpośrednio (np. jako ceny) lub pośrednio (np. są pochodną rezerw),
- poziom 3: dane wejściowe niebazujące na obserwowalnych cenach rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

W Grupie na dzień bilansowy instrumentami finansowymi wycenianymi według wartości godziwej były pochodne instrumenty finansowe. Do wyceny aktywów oraz zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych zastosowano 2 poziom wyceny.

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych jednostki wycenianych na bieżąco w wartości godziwej:

Aktywa/zobowiązania finansowe	Hierarchia wartości godziwej	Wartość godziwa na dzień	
	Techniki wyceny i podstawowe dane wsadowe	31.12.2017	31.12.2016
Kontrakty forward	Poziom 2 Zdyskontowane przepływy pieniężne. Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się w oparciu o kursy wymiany z kontraktów forward (w oparciu o obserwowalne krzywe dochodu na koniec okresu sprawozdawczego) oraz o stopy kontraktów, zdyskontowane wg stopy odzwierciedlającej ryzyko kredytowe poszczególnych kontrahentów.	Aktywa: 2 424 Zobowiązania: 0	Aktywa: 286 Zobowiązania: 335

Grupa dokonała wyceny posiadanych nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej (poziom 3), co zostało opisane w nocie 8 dotyczącej nieruchomości inwestycyjnych.

Zdaniem Grupy, wartość bilansową aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych można uznać za rozsądne przybliżenie ich wartości godziwej.

Grupa Kapitałowa nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych, które spowodowałyby zmianę zasad wyceny tych aktywów pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia lub metodą zamortyzowanego kosztu.

## 9.2 Należności i pożyczki

Grupa dla celów prezentacji w skonsolidowanym bilansie wyodrębnia klasę należności i pożyczek. W części długoterminowej należności i pożyczki prezentowane są w bilansie w jednej pozycji. W części krótkoterminowej Grupa odrębnie prezentuje należności z tytułu dostaw i usług (i pozostałe należności) oraz pożyczki krótkoterminowe.

Pozycje bilansu z klasy należności i pożyczek przedstawia poniższa tabela.

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Aktywa trwałe</i>		
Należności długoterminowe	1 215	209
Pożyczki długoterminowe	0	119
<b>Należności i pożyczki długoterminowe</b>	<b>1 215</b>	<b>328</b>
<i>Aktywa obrotowe</i>		
Należności handlowe oraz pozostałe należności	117 890	98 186
Pożyczki krótkoterminowe	480	735
<b>Należności i pożyczki krótkoterminowe</b>	<b>118 370</b>	<b>98 921</b>

<b>Należności i pożyczki, w tym:</b>	<b>119 585</b>	<b>99 249</b>
Należności razem	119 105	98 395
Pożyczki udzielone	480	854

### 9.3 Pochodne instrumenty finansowe

Grupa wykorzystuje instrumenty pochodne, by minimalizować ryzyko negatywnej zmiany kursów walut, w których realizowana jest część transakcji sprzedaży i zakupu. Celem takiego działania jest ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych w euro, związanych ze zrealizowaną transakcją bądź wysoce prawdopodobną planowaną transakcją sprzedaży. Biorąc pod uwagę fakt, iż Grupa realizuje corocznie około 60% sprzedaży w euro, takie działanie jest niezbędne dla prawidłowego zarządzania ryzykiem walutowym.

Instrumenty pochodne zostały wyznaczone przez Grupę jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych zgodnie z wymogami MSR 39. Wszystkie instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, ustalonej na podstawie danych pochodzących z rynku (kursy walut, stopy procentowe).

Na 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała następujące pochodne instrumenty zabezpieczających ryzyko kursowe:

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Aktywa trwałe</i>		
Instrumenty pochodne handlowe	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
<b>Długoterminowe instrumenty pochodne</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Aktywa obrotowe</i>		
Instrumenty pochodne handlowe	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	2 424	286
<b>Krótkoterminowe instrumenty pochodne</b>	<b>2 424</b>	<b>286</b>
<b>Aktywa - instrumenty pochodne</b>	<b>2 424</b>	<b>286</b>
<i>Zobowiązania długoterminowe</i>		
Instrumenty pochodne handlowe	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
<b>Długoterminowe instrumenty pochodne</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Zobowiązania krótkoterminowe</i>		
Instrumenty pochodne handlowe	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	335
<b>Krótkoterminowe instrumenty pochodne</b>	<b>0</b>	<b>335</b>
<b>Zobowiązania - instrumenty pochodne</b>	<b>0</b>	<b>335</b>

#### Instrumenty pochodne zabezpieczające

Na 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała instrumenty zabezpieczające ryzyko walutowe w postaci transakcji terminowych typu forward. Wartość zawartych kontraktów oraz termin ich realizacji w roku 2018 przedstawia poniższa tabela:

Miesiąc	Wartość kontraktów [tys. EUR]	Średni kurs realizacji
styczeń	1 700	4,2875
luty	1 800	4,2949
marzec	2 250	4,3019
kwiecień	1 900	4,3112
maj	1 900	4,3177
czerwiec	2 300	4,3267
lipiec	2 100	4,3353
sierpień	2 100	4,3549

wrzesień	1 900	4,3648
październik	2 600	4,3096
listopad	1 700	4,3176
	<b>22 250</b>	<b>4,3206</b>

Kredyty walutowe są traktowane jako instrument zabezpieczający. W związku z faktem, iż większość wpływów handlowych w Grupie odbywa się w walucie EUR, zgodnie z polityką rachunkowości zabezpieczeń stosowaną przez Grupę, pozyskanie finansowania zewnętrznego w EUR oraz zakupy rozliczane w tej walucie stanowią naturalny hedging. W przypadku kredytów denominowanych w EUR, pozycję zabezpieczaną stanowi określony, pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży produktów i usług denominowanych w lub indeksowanych do kursu EUR/PLN, generowanych od dnia, w którym nastąpiła spłata kapitału zobowiązania finansowego (kredytu).

#### 9.4 Pozostałe aktywa finansowe

W ramach pozostałych aktywów finansowych Grupa prezentuje następujące inwestycje:

##### Stan na dzień 31.12.2017 roku

Aktywa	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
<i>Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności:</i>			
Dłużne papiery wartościowe skarbowe	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe komercyjne	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
<b>Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:</i>			
Akcje spółek notowanych	0	0	0
Udziały, akcje spółek nienotowanych	0	105	105
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
<b>Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>105</b>
<i>Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:</i>			
Akcje spółek notowanych	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0
Jednostki funduszy inwestycyjnych	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
<b>Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Razem pozostałe aktywa finansowe</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>105</b>

##### Stan na dzień 31.12.2016 roku

Aktywa	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
<i>Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności:</i>			
Dłużne papiery wartościowe skarbowe	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe komercyjne	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
<b>Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:</i>			
Akcje spółek notowanych	0	0	0
Udziały, akcje spółek nienotowanych	0	105	105
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
<b>Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>105</b>
<i>Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:</i>			
Akcje spółek notowanych	0	0	0

Dłużne papiery wartościowe	0	0	0
Jednostki funduszy inwestycyjnych	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
<b>Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Razem pozostałe aktywa finansowe</b>	<b>0</b>	<b>105</b>	<b>105</b>

Grupa nie ujawnia wartości godziwej dla udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach, zaklasyfikowanych w kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ponieważ nie jest w stanie wiarygodnie ustalić ich wartości godziwej. Na dzień bilansowy są one wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

## 9.5 Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne

Wartość kredytów, pożyczek i innych instrumentów dłużnych ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:</i>		
Dłużne papiery wartościowe	0	0
Pożyczki	0	35
Kredyty w rachunku bieżącym	0	0
Kredyty w rachunku kredytowym	55 020	44 543
<b>Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu</b>	<b>55 020</b>	<b>44 578</b>
<i>Zobowiązania finansowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:</i>		
Pozostałe	0	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0
Kredyty w rachunku kredytowym	0	0
<b>Zobowiązania finansowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Długoterminowe kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne razem</b>	<b>55 020</b>	<b>44 578</b>

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:</i>		
Kredyty w rachunku kredytowym	31 419	17 751
Kredyty w rachunku bieżącym	17 776	11 088
Pożyczki	109	130
Dłużne papiery wartościowe	0	0
<b>Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu</b>	<b>49 304</b>	<b>28 969</b>
<i>Zobowiązania finansowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:</i>		
Kredyty w rachunku kredytowym	0	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0
Pozostałe	0	0
Zobowiązania finansowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0
<b>Krótkoterminowe kredyty, pożyczki, instrumenty dłużne</b>	<b>49 304</b>	<b>28 969</b>

### Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wszystkie kredyty, pożyczki i inne instrumenty dłużne wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Informacje dotyczące charakteru i zakresu ryzyka, na które narażona jest Grupa Kapitałowa z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i innych instrumentów dłużnych prezentuje poniższa tabela.

**Stan na dzień 31.12.2017 roku**

Wyszczególnienie	Waluta	Wartość bilansowa w walucie	Wartość bilansowa w tys. PLN	Część krótkoterminowa	Część długoterminowa
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	194	811	811	0
Kredyt w rachunku kredytowym inwestycyjny	EUR	636	2 654	910	1 744
Kredyt na finansowanie działalności bieżącej	EUR	3 228	13 492	6 295	7 197
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	151	632	421	211
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	360	1 500	1 200	300
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	734	3 061	0	3 061
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	1 972	8 225	0	8 225
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	1 160	4 839	1 002	3 837
Kredyt inwestycyjny	PLN	-	7 219	4 019	3 200
Kredyt inwestycyjny	PLN	-	8 200	4 565	3 635
pożyczka krótkoterminowa	PLN	-	74	74	0
Kredyt w rachunku bieżącym (wieloproduktowy)	PLN/EUR	-	173	173	0
Kredyt inwestycyjny na refinansowanie kredytów udzielonych przez inny bank	EUR	466	1 943	428	1 515
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	2 712	11 311	2 711	8 600
Pożyczka	PLN	-	35	35	0
Kredyt w rachunku kredytowym	PLN/EUR	672	3 231	1 077	2 154
Kredyt na finansowanie działalności bieżącej	EUR	2 683	11 192	6 559	4 633
Kredyt inwestycyjny	EUR	1 919	8 129	1 421	6 708
Kredyt w linii Cash Pool	PLN	-	17 603	17 603	
			<b>104 324</b>	<b>49 304</b>	<b>55 020</b>

**Stan na dzień 31.12.2016 roku**

Wyszczególnienie	Waluta	Wartość bilansowa w walucie	Wartość bilansowa w tys. PLN	Część krótkoterminowa	Część długoterminowa
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	528	2 352	1 492	860
Kredyt w rachunku kredytowym inwestycyjny	EUR	855	3 780	965	2 815
Kredyt w rachunku bieżącym (wieloproduktowy)	PLN/EUR	-	3 460	3 460	0
Kredyt inwestycyjny na refinansowanie kredytów udzielonych przez inny bank	EUR	553	2 446	419	2 027
Kredyt w rachunku kredytowym	EUR	3 262	14 430	2 654	11 776
Pożyczka	PLN	-	93	58	35
Kredyt w rachunku kredytowym	PLN/EUR		4 535	1 134	3 401
kredyt krótkoterminowy	PLN	-	71	71	0
pożyczka krótkoterminowa	PLN	-	72	72	0
Kredyt w rachunku kredytowym	PLN	434	1 918	1 918	0
Kredyt w rachunku kredytowym	PLN	253	1 117	447	670
Kredyt w rachunku kredytowym	PLN	647	2 864	1 273	1 591
Kredyt inwestycyjny	PLN	-	11 844	3 665	8 179
Kredyt inwestycyjny	PLN	-	7 175	2 221	4 954
Kredyt inwestycyjny	EUR	2 120	9 761	1 491	8 270
Kredyt w linii Cash Pool	PLN	-	7 629	7 629	
			<b>73 547</b>	<b>28 969</b>	<b>44 578</b>

Wszystkie kredyty i pożyczki zostały udzielone na warunkach rynkowych (stopa WIBOR lub EURIBOR dla kredytów w EUR powiększone o marżę banku). Wykaz zobowiązań stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań zamieszczono w nocie 26.

## 10. Aktywa oraz rezerwa na podatek odroczony

Aktywa oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w następujący sposób wpływa na skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

	01.01. do 31.12.2017	01.01. do 31.12.2016
Saldo na początek okresu:		
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	24 653	24 055
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 054	1 847
<b>Podatek odroczony per saldo na początek okresu</b>	<b>-20 599</b>	<b>-22 208</b>
Zmiana stanu w okresie wpływająca na:		
Wynik finansowy (+/-)	830	1 910
Inne całkowite dochody (+/-)	-872	-254
Rozliczenie połączenia jednostek gospodarczych		
Pozostałe		-47
<b>Podatek odroczony per saldo na koniec okresu, w tym:</b>	<b>-20 641</b>	<b>-20 599</b>
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 655	4 054
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25 296	24 653

Grupa nie rozpoznała aktywa na odroczony podatek dochodowy w pełnej wysokości ze względu na niepewność co do możliwości realizacji różnic przejściowych, w szczególności dotyczących strat podatkowych.

## Podatek odroczony

Podatek odroczony w poniższych notach prezentowany jest jako nadwyżka rezerw z tytułu podatku odroczonego (znak dodatni) nad aktywami z tytułu odroczonego podatku dochodowego (znak ujemny).

### Stan na dzień 31.12.2017 roku

Tytuł różnic przejściowych	Saldo na początek okresu	Wynik finansowy	Inne dochody całkowite	Saldo na koniec okresu
Aktywa:				
Wartości niematerialne	2 138	171	0	2 309
Rzeczowe aktywa trwałe	20 807	4 810	0	25 617
Nieruchomości inwestycyjne	1 562	-388	0	1 174
Pochodne aktywa finansowe	54	-261	571	364
Zapasy	342	-672	0	-330
Należności z tytułu dostaw i usług	80	-575	0	-495
Kontrakty budowlane	-163	214	0	51
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-11	11	0	0
Inne aktywa	257	640	0	897
Zobowiązania:				
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	519	-975	0	-456
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-1 216	-2 191	-139	-3 546
Pozostałe rezerwy	-1 053	690	0	-363
Pochodne zobowiązania finansowe	-63	0	124	61
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	14	-274	0	-260
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	948	-2 172	316	-908
Inne zobowiązania	-392	-1 817	0	-2 209
Inne:				
PWUG	186	-186	0	0
Nierozliczone straty podatkowe	-1 272	1 272	0	0
Wycena kontraktów walutowych	-30	30	0	0
Ulga z tytułu wydatków inwestycyjnych w SSE	-2 108	843	0	-1 265
<b>Razem</b>	<b>20 599</b>	<b>-830</b>	<b>872</b>	<b>20 641</b>

**Stan na dzień 31.12.2016 roku**

Tytuł różnic przejściowych	Saldo na początek okresu	Wynik finansowy	Inne dochody całkowite	Saldo na koniec okresu
<b>Aktywa:</b>				
Wartości niematerialne	2 422	-284	0	2 138
Rzeczowe aktywa trwałe	20 332	475	0	20 807
Nieruchomości inwestycyjne	323	0	0	323
Pochodne aktywa finansowe	3 444	-3 392	2	54
Zapasy	247	95	0	342
Należności z tytułu dostaw i usług	115	-35	0	80
Kontrakty budowlane	-384	221	0	-163
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-21	10	0	-11
Inne aktywa	251	6	0	257
<b>Zobowiązania:</b>				
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	-418	937	0	519
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-1 435	176	43	-1 216
Pozostałe rezerwy	-1 327	274	0	-1 053
Pochodne zobowiązania finansowe	-74	-38	2	-63
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-113	127	0	14
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	693	141	114	948
Inne zobowiązania	-729	337	0	-392
<b>Inne:</b>				
PWUG	186	0	0	186
Podatek odroczone od wyceny nieruchomości inwestycyjnej	1 239	0	0	1 239
Nierozliczone straty podatkowe	-1 272	0	0	-1 272
Wycena kontraktów walutowych	-78	-45	93	-30
Ulga z tytułu wydatków inwestycyjnych w SSE	-1 193	-915	0	-2 108
<b>Razem</b>	<b>22 208</b>	<b>-1 910</b>	<b>254</b>	<b>20 599</b>



## 11. Zapasy

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ujęte są następujące pozycje zapasów:

	31.12.2017	31.12.2016
Materiały	40 465	29 145
Wyroby gotowe	27 411	23 452
Półprodukty i produkcja w toku	30 350	27 328
Towary	8 502	7 077
<b>Wartość bilansowa zapasów razem</b>	<b>106 728</b>	<b>87 002</b>

W pozycji „Towary” została wykazana wartość otrzymanych świadectw efektywności energetycznej (tzw. „białe certyfikaty”) – wartość bilansowa tych świadectw na 31 grudnia 2017 roku wynosił 1.407 tys. PLN (0 tys. PLN na 31 grudnia 2016).

Zmiany odpisów aktualizujących wartość zapasów przedstawia poniższa tabela:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<b>Stan na początek okresu</b>	<b>1 789</b>	<b>1 784</b>
Odpisy ujęte jako koszt w okresie	1 550	610
Odpisy odwrócone w okresie (-)	-760	-605
Odpisy wykorzystane (-)	-70	0
<b>Stan na koniec okresu</b>	<b>2 509</b>	<b>1 789</b>

## 12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności krótkoterminowe przedstawiają się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa finansowe (MSR 39):		
Należności handlowe	111 847	92 194
Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych (-)	-5 826	-5 175
<b>Należności handlowe netto</b>	<b>106 021</b>	<b>87 019</b>
Inne należności	1 539	283
Należności ze sprzedaży aktywów trwałych	68	0
Kaucje z tytułu usług budowlanych	104	404
Kaucje wpłacone z innych tytułów	18	6
Odpisy aktualizujące wartość pozostałych należności finansowych (-)	-1 634	-33
<b>Pozostałe należności finansowe netto</b>	<b>95</b>	<b>660</b>
Aktywa niefinansowe (poza MSR 39):		
Należności z tytułu podatków i innych świadczeń	7 853	9 875
Przedpłaty i zaliczki	3 783	330
Pozostałe należności niefinansowe	660	302
Odpisy aktualizujące wartość należności niefinansowych (-)	-522	0
<b>Należności niefinansowe</b>	<b>11 774</b>	<b>10 507</b>
<b>Należności handlowe oraz pozostałe razem</b>	<b>117 890</b>	<b>98 186</b>

Grupa Kapitałowa dokonała oceny należności ze względu na utratę ich wartości zgodnie ze stosowaną polityką rachunkowości. Odpisy aktualizujące wartość należności finansowych oraz niefinansowych obciążają pozostałe koszty operacyjne. Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności przedstawiają się następująco:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<b>Stan na początek okresu</b>	<b>5 175</b>	<b>4 937</b>
Odpisy rozwiązane ujęte jako przychód w okresie (-)	-357	-128
Odpisy wykorzystane (-)	-2	-15
Odpisy ujęte jako koszt w okresie	3 168	381
<b>Stan na koniec okresu</b>	<b>7 984</b>	<b>5 175</b>

Dalsza analiza ryzyka kredytowego należności, w tym analiza wieku należności zaległych nie objętych odpisem aktualizującym, została przedstawiona w nocie 29.

Najistotniejszą pozycją, na którą dokonano odpisu aktualizującego w 2017 roku jest należność na 1.588 tys. PLN, której zwrotu domaga się Techmadex S.A. od swojego kontrahenta – Gaz System S.A., w związku z niezasadnym, zdaniem Techmadex S.A., skorzystaniem z gwarancji ubezpieczeniowej. Techmadex wystawił notę z żądaniem zwrotu tych środków, która nie została zaakceptowana przez Gaz System, w związku z czym objęto ją odpisem aktualizującym. Kwestia ta została szerzej opisana w punkcie dotyczącym spraw sądowych.

Struktura przeterminowania należności przedstawia się następująco:

#### Stan na dzień 31.12.2017 roku

	Bieżące	Zaległe	Razem
Należności handlowe	77 150	34 697	111 847
Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych (-)	-21	-5 805	-5 826
<b>Należności handlowe netto</b>	<b>77 129</b>	<b>28 892</b>	<b>106 021</b>
Pozostałe należności	7 332	6 171	13 503
Odpisy aktualizujące wartość pozostałych należności (-)	-1 598	-36	-1 634
<b>Pozostałe należności netto</b>	<b>5 734</b>	<b>6 135</b>	<b>11 869</b>
<b>Należności razem</b>	<b>82 863</b>	<b>35 027</b>	<b>117 890</b>

#### Stan na dzień 31.12.2016 roku

	Bieżące	Zaległe	Razem
Należności handlowe	70 063	22 131	92 194
Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych (-)	22	-5 197	-5 175
<b>Należności handlowe netto</b>	<b>70 085</b>	<b>16 934</b>	<b>87 019</b>
Pozostałe należności	11 184	16	11 200
Odpisy aktualizujące wartość pozostałych należności (-)	-17	-16	-33
<b>Pozostałe należności netto</b>	<b>11 167</b>	<b>0</b>	<b>11 167</b>
<b>Należności razem</b>	<b>81 252</b>	<b>16 934</b>	<b>98 186</b>

Dalsza analiza wiekowania należności została przedstawiona w nocie 29.

## 13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31.12.2017	31.12.2016
Rachunki bankowe w PLN	2 783	8 118
Rachunki bankowe walutowe	16 467	6 058
Gotówka w kasie	121	87
Depozyty krótkoterminowe	21 801	29 479
Pozostałe środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	193	74
<b>Środki pieniężne i ich ekwiwalenty</b>	<b>41 365</b>	<b>43 816</b>

Grupa Kapitałowa dla celów sporządzenia skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych klasyfikuje środki pieniężne w sposób przyjęty do prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Z pozycji „Depozyty krótkoterminowe” kwota 3.003 tys. PLN dotyczy środków pieniężnych zdeponowanych na rachunku oszczędnościowym jako zabezpieczenie kredytu udzielonego przez ING Bank na rzecz Techmadex S.A. Kredyt ten został spłacony zgodnie z harmonogramem, a środki pieniężne z depozytu zostały zwrócone na rachunek bieżący po dniu bilansowym.

## 14. Kapitał własny

### 14.1 Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2017 kapitał podstawowy Spółki dominującej wynosił 1.335 tys. PLN i dzielił się na 6.676.854 akcji o wartości nominalnej 0,20 PLN każda.

seria	liczba akcji	wartość nominalna 1 akcji [PLN]	kapitał akcyjny [PLN]
A	2 101 750	0,20	420 350,00
B	952 400	0,20	190 480,00
C	850 000	0,20	170 000,00
D	560 000	0,20	112 000,00
E	440 000	0,20	88 000,00
F	1 772 704	0,20	354 540,80
	<b>6 676 854</b>		<b>1 335 370,80</b>

Wszystkie akcje zostały w pełni opłacone. Wszystkie akcje w równym stopniu uczestniczą w podziale dywidendy oraz każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

W roku 2017 ani w roku 2016, nie miały miejsca zmiany kapitału zakładowego Spółki dominującej.

Na dzień bilansowy akcje Spółki dominującej nie pozostawały w jej posiadaniu jako akcje własne, ani też w posiadaniu jednostek zależnych ani stowarzyszonych.

Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu na dzień zatwierdzenia do publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Akcjonariusz	Liczba akcji	Udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów
Capital MBO S.A. sp. k.	4 406 723	66,00%	4 406 723	66,00%
Nationale Nederlanden OFE	424 432	6,36%	424 432	6,36%

### 14.2 Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W 2017 roku kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej nie uległ zmianie w stosunku do stanu na 31 grudnia 2016 roku.

## 14.3 Pozostałe kapitały

## Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2017 roku

	Przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty zabezpieczające przepływy pien.	Zyski straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagr.	Udział w innych dochodach całk. jednostek wycenianych metodą praw wł.	Inne całkowite dochody razem	Kapitał z wyceny programów płatności akcjami	Pozostałe kapitały razem
<b>Saldo na początek okresu</b>	1 586	0	-1 928	-731	0	0	-1 073	-400	-1 473
Emisja opcji na akcje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne całkowite dochody brutto	0	0	5 107	-136	0	0	4 971	0	4 971
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów (-)	0	0	-821	11	0	0	-810	0	-810
Przeniesienie innych całkowitych dochodów do zysków zatrzymanych (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Saldo na koniec okresu</b>	1 586	0	2 358	-856	0	0	3 088	-400	2 688

## Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2016 roku

	Przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty zabezpieczające przepływy pien.	Zyski straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagr.	Udział w innych dochodach całk. jednostek wycenianych metodą praw wł.	Inne całkowite dochody razem	Kapitał z wyceny programów płatności akcjami	Pozostałe kapitały razem
<b>Saldo na początek okresu</b>	1 586	0	-426	-78	0	0	1 082	-400	682
Emisja opcji na akcje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne całkowite dochody brutto	0	0	-1 723	-728	0	0	-2 451	0	-2 451
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów (-)	0	0	159	75	0	0	234	0	234
Przeniesienie innych całkowitych dochodów do zysków zatrzymanych (-)	0	0	62	0	0	0	62	0	62
<b>Saldo na koniec okresu</b>	1 586	0	-1 928	-731	0	0	-1 073	-400	-1 473

#### 14.4 Udziały niedające kontroli

Prezentowane w kapitale własnym Grupy udziały niedające kontroli odnoszą się do następujących jednostek zależnych:

	31.12.2017	31.12.2016
Jednostka zależna Masterform Sp. z o.o.	7 501	6 191
Jednostka zależna Kuźnia Polska S.A.	7 780	8 614
Jednostka zależna Techmadex S.A.	3 765	6 087
Jednostka zależna Armak S.A.	0	380
<b>Udziały niedające kontroli razem</b>	<b>19 046</b>	<b>21 272</b>

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym wartość udziałów niedających kontroli uległa zmianie z tytułu transakcji wpływających na strukturę Grupy oraz z tytułu rozliczenia całkowitych dochodów w części przypadającej na mniejszość.

Udziały nie dające kontroli występują w trzech podmiotach zależnych – Kuźnia Polska S.A., Techmadex S.A. i Masterform Sp. z o.o.

W Kuźni Polskiej udziały niedające kontroli (4,20%) związane są z rozdrobionym akcjonariatem (akcje pozyskane przez pracowników w procesie przekształceń własnościowych).

W Techmadex S.A. udziały nie dające kontroli (48,9%) koncertowały się na udziałowcach z którymi Grupa przeprowadziła transakcję przejęcia kontroli.

W spółce Masterform Sp. z o.o. udziały nie dające kontroli stanowiły 25% i były w posiadaniu BR Capital sp. z o.o., z którym współpraca ma charakter strategiczny w zakresie realizacji średnioterminowych celów finansowych.

### 15. Świadczenia pracownicze

#### 15.1 Koszty świadczeń pracowniczych

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Koszty wynagrodzeń	112 118	105 343
Koszty ubezpieczeń społecznych	22 988	22 625
Koszty programów płatności akcjami	0	0
Koszty przyszłych świadczeń (rezerwy na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne)	1 617	9 001
<b>Koszty świadczeń pracowniczych razem</b>	<b>136 723</b>	<b>136 969</b>

#### 15.2 Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują:

**Stan na dzień 31.12.2017 roku**

Zobowiązania i rezerwy	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
Rezerwy na pozostałe świadczenia	2 853	0	2 853
Rezerwy na odprawy emerytalne	781	3 948	4 729
Rezerwy na nagrody jubileuszowe	1 158	6 602	7 760
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	3 764	0	3 764
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	6 308	0	6 308
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	4 849	0	4 849
<b>Razem świadczenia pracownicze</b>	<b>19 713</b>	<b>10 550</b>	<b>30 263</b>

**Stan na dzień 31.12.2016 roku**

Zobowiązania i rezerwy	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
Rezerwy na pozostałe świadczenia	2 329	0	2 329
Rezerwy na odprawy emerytalne	458	4 202	4 660
Rezerwy na nagrody jubileuszowe	1 310	6 465	7 775
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	2 704	0	2 704
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	6 283	0	6 283
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	3 952	0	3 952
<b>Razem świadczenia pracownicze</b>	<b>17 036</b>	<b>10 667</b>	<b>27 703</b>

Na zmianę stanu rezerw na nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe pracownicze wpływ miały następujące pozycje:

**Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2017 roku**

Rezerwy na świadczenia pracownicze	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne	Razem
<b>Stan rezerw na początek okresu</b>	<b>7 775</b>	<b>4 660</b>	<b>12 435</b>
<i>Zmiany ujęte w rachunku zysków i strat:</i>			
Koszty bieżącego i przeszłego zatrudnienia	812	271	1 083
Koszty odsetek	244	153	397
Zyski (-) lub straty (+) aktuarialne	305	0	305
<i>Zmiany ujęte w innych całkowitych dochodach:</i>			
Wyłacone świadczenia (-)	-1 376	-494	-1 870
Zyski (-) lub straty (+) aktuarialne	0	139	139
<b>Wartość bieżąca rezerw na koniec okresu</b>	<b>7 760</b>	<b>4 729</b>	<b>12 489</b>

**Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2016 roku**

Rezerwy na świadczenia pracownicze	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne	Razem
<b>Stan rezerw na początek okresu</b>	<b>5 077</b>	<b>3 324</b>	<b>8 401</b>
<i>Zmiany ujęte w sprawozdaniu z dochodów:</i>			
Koszty bieżącego i przeszłego zatrudnienia	4 030	1 248	5 278
Koszty odsetek	149	93	242
Zyski (-) lub straty (+) aktuarialne	-358	0	-358
<i>Zmiany ujęte w innych całkowitych dochodach:</i>			
Wyłacone świadczenia (-)	-1 123	-403	-1 526
Zyski (-) lub straty (+) aktuarialne	0	398	398
<b>Wartość bieżąca rezerw na koniec okresu</b>	<b>7 775</b>	<b>4 660</b>	<b>12 435</b>

**Założenia aktuarialne**

Założenia odnośnie śmiertelności oraz zachorowalności oparto na publikacjach GUS i ZUS (tablice śmiertelności PTTŻ 2016, publikacje ZUS na temat orzeczeń lekarskich i przyznanych świadczeniach rentowych). Wskaźnik rotacji pracowników wyliczono opierając się na danych otrzymanych od pracodawcy, przy czym przyjęte wskaźniki zależą od wieku i płci pracownika.

Zgodnie z zaleceniem Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) nr 19 wysokość stopy dyskontowej należy określić bazując na stopie zwrotu z obligacji korporacyjnych wysokiej jakości lub z obligacji Skarbu Państwa, o stałym oprocentowaniu i terminie wykupu zbliżonym do średniego terminu wymagalności zobowiązań. Biorąc pod uwagę powyższy fakt przyjęto stopę dyskontową na poziomie 3,25% (2016: 3,5%). Zgodnie z zaleceniem MSR uwzględniono przyszły wzrost płac, przy czym przyjęto długookresową średnią wzrostu płac na poziomie 2,5% (2016: 2,5%), przy średniej inflacji 2,5% (2016: 2,5%).

Zmiany założeń w porównaniu do roku poprzedniego: aktualizacja tablicy śmiertelności oraz zmiana stopy dyskonta.

### Zasady obliczeń

Wartość bieżącą zobowiązania liczy się stosując metodę Prognozowanych Uprawnień Jednostkowych, przy użyciu zdyskontowanych przepływów finansowych. W ramach tej metody przyporządkowuje się wartość świadczenia do odpowiedniego okresu zatrudnienia tj. każde świadczenie (nagroda jubileuszowa, odprawa emerytalna, odprawa rentowa) przyporządkowane jest do okresu od daty rozpoczęcia zatrudnienia w zakładzie pracy do daty hipotetycznego nabycia prawa do tego świadczenia. W tym celu oblicza się na każdy miesiąc symulacji prawdopodobieństwo rozwiązania stosunku pracy bez prawa do odprawy oraz prawdopodobieństwa zgonu i przejścia na emeryturę lub rentę inwalidzką. Prawdopodobieństwa obliczane są w oparciu o wyżej wymienione założenia aktuarialne. W wyliczeniach przyjęto również, że w przypadku osiągnięcia wieku emerytalnego, pracownik otrzymuje odprawę emerytalną i przestaje pracować (nie pobiera dalej nagród jubileuszowych).

Końcowa wartość rezerwy dla danego pracownika jest sumą zdyskontowanych świadczeń (uwzględniających prawdopodobieństwo wypłaty świadczenia) pomnożonych przez współczynniki będące ilorzem stażu pracy w momencie obliczania wartości rezerwy oraz stażu pracy w momencie uzyskania prawa do danego świadczenia.

Końcowa wartość rezerwy dla zakładu pracy jest sumą wartości rezerw policzonych dla poszczególnych pracowników. Wyniki obliczeń nie obejmują narzutów na wynagrodzenia obciążających zakład pracy i nie wliczonych do wynagrodzenia pracownika będącego podstawą do przeprowadzonych wyliczeń.

Kwotę rezerwy podzielono na część krótkoterminową i długoterminową. Jako rezerwę krótkoterminową przyjmuje się rezerwę na świadczenia, których data wymagalności, wynikająca z przyjętych założeń (np. odnośnie wieku emerytalnego lub prawdopodobieństwa przejścia na rentę) lub uzyskanych informacji (np. o datach wypłaty nagród jubileuszowych), przypada w ciągu 12 miesięcy od daty bilansowej. Jako rezerwę długoterminową przyjmuje się rezerwę na świadczenia, których data wymagalności przypada po upływie 12 miesięcy od daty bilansowej.

W trakcie roku obrotowego dokonano zmiany zapisów Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy, wyłączając niektóre osoby z nabywania prawa do nagrody jubileuszowej.

Wymagalność zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych w ujęciu kwotowym i procentowym przedstawia się następująco:

Rok	Nagrody jubileuszowe	Nagrody jubileuszowe %	Odprawy emerytalne i rentowe	Odprawy emerytalne i rentowe %
1 rok	1 158	14,92%	779	16,49%
2 rok	803	10,35%	458	9,70%
3 rok	819	10,56%	317	6,71%
4 rok	644	8,30%	311	6,58%
5 rok	628	8,09%	243	5,14%
6 rok	399	5,14%	273	5,78%
7 rok	439	5,66%	216	4,57%
8 rok	410	5,28%	245	5,19%
9 rok	356	4,59%	239	5,06%
10 rok	309	3,98%	186	3,94%
następne	1 795	23,12%	1 462	30,84%
<b>Razem</b>	<b>7 760</b>	<b>100,00%</b>	<b>4 729</b>	<b>100,00%</b>

Spodziewane płatności z tytułu przyszłych wypłat nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych w Grupie na 31 grudnia 2017 w ujęciu kwotowym i procentowym przedstawia się następująco:

Spodziewane płatności świadczeń	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Razem
1 rok	1 398	808	2 206
2 rok	1 026	523	1 549
3 rok	1 194	377	1 571
4 rok	1 125	403	1 528
5 rok	1 153	342	1 495
Następne 5 lat	4 768	2 043	6 811
<b>Razem</b>	<b>10 664</b>	<b>4 496</b>	<b>15 160</b>

Analiza wrażliwości na założenia aktuarialne (dane w tys. PLN)

Badanie wrażliwości	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Razem
Zobowiązanie wyliczone	7 759	4 725	12 484
Zobowiązanie wyliczone dla stopy dyskonta +0,5%	7 518	4 539	12 057
Zobowiązanie wyliczone dla stopy dyskonta -0,5%	8 016	4 916	12 932
Zobowiązanie dla stopy wzrostu płac +0,5%	8 013	4 913	12 926
Zobowiązanie dla stopy wzrostu płac -0,5%	7 518	4 551	12 069
Zobowiązanie dla wskaźników rotacji powiększonych o 10%	7 624	4 670	12 294
Zobowiązanie dla wskaźników rotacji pomniejszonych o 10%	7 901	4 784	12 685

## 16. Pozostałe rezerwy

Wartość rezerw ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz ich zmiany w poszczególnych okresach przedstawiały się następująco:

*Stan na dzień 31.12.2017 roku*

Rezerwy	krótkoterminowe	długoterminowe
Rezerwy na sprawy sądowe	0	0
Rezerwy na straty z umów budowlanych	150	0
Rezerwy na koszty restrukturyzacji	0	0
Inne rezerwy	1 181	0
<b>Pozostałe rezerwy razem</b>	<b>1 331</b>	<b>0</b>



**Stan na dzień 31.12.2016 roku**

Rezerwy	krótkoterminowe	długoterminowe
Rezerwy na sprawy sądowe	0	0
Rezerwy na straty z umów budowlanych	0	0
Rezerwy na koszty restrukturyzacji	0	0
Inne rezerwy	836	0
<b>Pozostałe rezerwy razem</b>	<b>836</b>	<b>0</b>

**Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2017 roku**

Rezerwy	Sprawy sądowe	Straty z umów budowlanych	Koszty restrukturyzacji	Inne	Razem
<b>Stan na początek okresu</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>836</b>	<b>836</b>
Zwiększenie rezerw ujęte jako koszt w okresie	0	150	0	469	619
Rozwiązanie rezerw ujęte jako przychód w okresie (-)	0	0	0	-124	-124
Wykorzystanie rezerw (-)	0	0	0	0	0
<b>Stan na koniec okresu</b>	<b>0</b>	<b>150</b>	<b>0</b>	<b>1 181</b>	<b>1 331</b>

**Zmiany w okresie od 01.01. do 31.12.2016 roku**

Rezerwy	Sprawy sądowe	Straty z umów budowlanych	Koszty restrukturyzacji	Inne	Razem
<b>Stan na początek okresu</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>449</b>	<b>449</b>
Zwiększenie rezerw ujęte jako koszt w okresie	0	0	0	2 157	2 157
Rozwiązanie rezerw ujęte jako przychód w okresie (-)	0	0	0	-1 435	-1 435
Wykorzystanie rezerw (-)	0	0	0	-335	-335
<b>Stan na koniec okresu</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>836</b>	<b>836</b>

## 17. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

Pozostałe zobowiązania długoterminowe obejmują:

	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu zakupu aktywów trwałych	0	0
Kaucje otrzymane	24	44
Inne zobowiązania finansowe	10	3 852
<b>Pozostałe zobowiązania długoterminowe razem</b>	<b>34</b>	<b>3 896</b>

W 2017 roku z ksiąg Mangata Holding S.A. wyksięgowane zostało zobowiązanie do dopłaty za akcje Masterform S.A. (obecnie Masterform Sp. z o.o.). Dopłata do ceny nabycia Masterform uzależniona była od osiągnięcia przez tę spółkę uzgodnionych wyników finansowych na poziomie EBITDA w latach 2015-2017.

Zgodnie z warunkami nabycia 80% akcji Masterform S.A., cena zakupu mogła zostać zwiększona o 3.968 tys. PLN w przypadku zrealizowania przez Masterform S.A. celów określonych w umowie inwestycyjnej.

W 2017 roku dokonano weryfikacji zadań zawartych w umowie inwestycyjnej. W rezultacie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że Masterform nie zrealizował wskazanego w umowie inwestycyjnej celu – osiągnięcia założonego poziomu skumulowanej wartości EBITDA. Na tej podstawie została podjęta decyzja o wyksięgowaniu zobowiązania do dopłaty za nabyte akcje Masterform S.A.

## 18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług przedstawiają się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania finansowe (MSR 39):		
Zobowiązania z handlowe	68 884	48 602
Zobowiązania z tytułu zakupu aktywów trwałych	1 929	3 541
Inne zobowiązania finansowe	57	61
<b>Zobowiązania finansowe</b>	<b>70 870</b>	<b>52 204</b>
Zobowiązania niefinansowe (poza MSR 39):		
Zobowiązania z tytułu podatków i innych świadczeń	3 137	4 423
Przedpłaty i zaliczki otrzymane na dostawy	1 811	434
Zobowiązania z tytułu umów o usługę budowlaną	1 391	878
Zaliczki otrzymane na usługi budowlane	0	0
Inne zobowiązania niefinansowe	1 077	506
<b>Zobowiązania niefinansowe</b>	<b>7 416</b>	<b>6 241</b>
<b>Zobowiązania handlowe i pozostałe operacyjne</b>	<b>78 286</b>	<b>58 445</b>

## 19. Rozliczenia międzyokresowe

Stan na dzień 31.12.2017 roku

Rozliczenia międzyokresowe	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
<b>Aktywa - rozliczenia międzyokresowe:</b>			
Czynsze najmu	0	0	0
Usługi budowlane	0	0	0
Inne koszty opłacone z góry	2 702	4	2 706
<b>Aktywa - rozliczenia międzyokresowe razem</b>	<b>2 702</b>	<b>4</b>	<b>2 706</b>
<b>Pasywa - rozliczenia międzyokresowe:</b>			
Dotacje otrzymane	3 114	2 903	6 017
Usługi budowlane	0	0	0
Przychody przyszłych okresów	202	603	805
Inne rozliczenia	124	0	124
<b>Pasywa - rozliczenia międzyokresowe razem</b>	<b>3 440</b>	<b>3 506</b>	<b>6 946</b>

Stan na dzień 31.12.2016 roku

Rozliczenia międzyokresowe	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
<b>Aktywa - rozliczenia międzyokresowe:</b>			
Czynsze najmu	0	0	0
Usługi budowlane	0	0	0
Inne koszty opłacone z góry	1 565	884	2 449
<b>Aktywa - rozliczenia międzyokresowe razem</b>	<b>1 565</b>	<b>884</b>	<b>2 449</b>
<b>Pasywa - rozliczenia międzyokresowe:</b>			
Dotacje otrzymane	3 302	3 437	6 739
Usługi budowlane	0	0	0
Przychody przyszłych okresów	0	0	0
Inne rozliczenia	148	0	148
<b>Pasywa - rozliczenia międzyokresowe razem</b>	<b>3 450</b>	<b>3 437</b>	<b>6 887</b>

## 20. Przychody operacyjne

Przychody Grupy uzyskiwane od klientów zewnętrznych w przekroju obszarów geograficznych przedstawiają się następująco:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Polska	211 744	199 861
Unia Europejska	316 036	296 435
Pozostałe kraje	89 702	71 955
<b>Przychody ze sprzedaży</b>	<b>617 482</b>	<b>568 251</b>

W 2017 roku, do największych odbiorców Spółki w Unii Europejskiej, wyłączając Polskę należały: Niemcy, Czechy, Włochy, Holandia i Finlandia. Wśród głównych kierunków eksportu w 2017 roku, w gronie pozostałych krajów należy wymienić Rosję, Ukrainę, Białoruś, Indonezję i Szwajcarię.

Sprzedaż do żadnego z klientów nie przekroczyła 10% przychodów ze sprzedaży.

Przychody osiągnane przez Grupę ze sprzedaży poszczególnych grup produktów, usług oraz towarów i materiałów przedstawiają się następująco:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<b>Produkty</b>		
Elementy złączne	126 635	124 312
Automotive	311 617	277 544
Automatyka przemysłowa	118 920	107 326
Działalność pozaprodukcyjna	0	0
<b>Przychody ze sprzedaży produktów</b>	<b>557 172</b>	<b>509 182</b>
<b>Usługi</b>		
Elementy złączne	344	421
Automotive	4 374	5 814
Automatyka przemysłowa	13 302	8 221
Działalność pozaprodukcyjna	784	697
<b>Przychody ze sprzedaży usług</b>	<b>18 804</b>	<b>15 153</b>
<b>Towary i materiały</b>		
Elementy złączne	2 453	1 432
Automotive	14 044	3 078
Automatyka przemysłowa	24 943	39 094
Działalność pozaprodukcyjna	66	312
<b>Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów</b>	<b>41 506</b>	<b>43 916</b>
<b>Przychody ze sprzedaży</b>	<b>617 482</b>	<b>568 251</b>

## 21. Koszty operacyjne

### 21.1 Koszty według rodzaju

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Amortyzacja	26 878	23 509
Świadczenia pracownicze	141 109	136 969
Zużycie materiałów i energii	286 658	250 978
Usługi obce	77 051	69 757
Podatki i opłaty	5 754	5 180
Pozostałe koszty rodzajowe	4 484	4 984
<b>Koszty wg rodzaju razem</b>	<b>541 934</b>	<b>491 377</b>
Zmiana stanu produktów, produkcji w toku (+/-)	-9 129	-12 179
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby (-)	-4 317	-4 426
<b>Koszt własny sprzedaży, koszty sprzedaży oraz koszty ogólnego zarządu</b>	<b>528 488</b>	<b>474 772</b>

## 22. Pozostałe przychody operacyjne oraz pozostałe koszty operacyjne

### 22.1 Pozostałe przychody operacyjne

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Przychody z refaktur	38	513
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	158	174
Wycena nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	0	0
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	0	59
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności finansowych	49	128
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności niefinansowych	0	0
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość zapasów	540	211
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	15	103
Otrzymane kary i odszkodowania	296	146
Dotacje otrzymane	1 035	658
Przedawnione zobowiązania	0	17
Uzysk złomu	350	82
Bonus za obrót	0	5
Nadwyżki inwentaryzacyjne	91	6
Pozostałe przychody operacyjne (inne)	4 852	84
Odszkodowania z ubezpieczenia	237	17
<b>Pozostałe przychody operacyjne razem</b>	<b>7 661</b>	<b>2 203</b>

Najistotniejszą pozycją pozostałych przychodów operacyjnych (innych) jest wyśięgowanie zobowiązania do dopłaty za akcje Masterform S.A., co zostało opisane w nocie 17 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

### 22.2 Pozostałe koszty operacyjne

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	253	120
Wycena nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	0	0
Odpisy aktualizujące wartość firmy	2 790	3 500
Odpisy z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	0	0
Odpisy aktualizujące wartość należności finansowych	1 923	331
Odpisy aktualizujące wartość należności niefinansowych	379	50
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	1 330	551
Przecena zapasów	0	31
Utworzenie rezerw	286	127
Koszty związane z nabyciem jednostki zależnej	0	0
Koszty usuwania braków i złomowania	1 282	715
Likwidacja środków trwałych	13	134
Przekazane darowizny	136	1 931
Bonus za obrót	0	0
Koszty przenoszenia zakładu armatury	0	0
Niedobory inwentaryzacyjne	87	8
Spisane należności	0	18
Kary umowne	314	86
Straty w majątku trwałym	30	8
Koszty refaktur	299	98
Zapłacone odszkodowania	164	55
Koszty sądowe	47	149
Inne koszty	430	141
<b>Pozostałe koszty operacyjne razem</b>	<b>9 763</b>	<b>8 053</b>

## 23. Przychody i koszty finansowe

### 23.1 Przychody finansowe

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<i>Przychody z odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:</i>		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (lokaty)	466	42
Pożyczki i należności (odsetki)	322	245
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	0	0
<b>Przychody z odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik</b>	<b>788</b>	<b>287</b>
<i>Zyski z wyceny oraz realizacja instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:</i>		
Instrumenty pochodne handlowe	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
Akcje spółek notowanych	0	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0
Jednostki funduszy inwestycyjnych	0	0
<b>Zyski z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Różnice kursowe		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3	326
Pożyczki i należności	232	1 020
Zobowiązania	928	0
<b>Różnice kursowe razem</b>	<b>1 163</b>	<b>1 346</b>
<i>Pozostałe przychody finansowe:</i>		
Zyski z aktywów dostępnych do sprzedaży przeniesione z kapitału	0	0
Dywidendy z aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0	0
Dywidendy z inwestycji w jednostki zależne	1	0
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności i pożyczek	0	80
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności	0	0
Odsetki od aktywów finansowych objętych odpisem aktualizującym	0	0
Inne przychody finansowe	213	588
<b>Pozostałe przychody finansowe</b>	<b>214</b>	<b>668</b>
<b>Przychody finansowe razem</b>	<b>2 165</b>	<b>2 301</b>

Grupa nie posiada aktywów oraz zobowiązań finansowych z kategorii wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Wykazane zyski oraz straty z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat odnoszą się w całości do instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu.

### 23.2 Koszty finansowe

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<i>Koszty odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:</i>		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	464	266
Kredyty w rachunku kredytowym	1 495	1 050
Kredyty w rachunku bieżącym	88	253
Pożyczki (odsetki)	6	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	273	156
<b>Koszty odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy</b>	<b>2 326</b>	<b>1 725</b>

<i>Straty z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:</i>		
Instrumenty pochodne handlowe	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
Akcje spółek notowanych	0	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0
Jednostki funduszy inwestycyjnych	0	0
<b>Straty z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Różnice kursowe</i>		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 130	13
Pożyczki i należności	4 939	1 203
Zobowiązania	0	0
<b>Różnice kursowe razem</b>	<b>6 069</b>	<b>1 216</b>
<i>Pozostałe koszty finansowe:</i>		
Straty z aktywów dostępnych do sprzedaży przeniesione z kapitału	0	0
Odpisy aktualizujące wartość należności i pożyczek	416	367
Odpisy aktualizujące wartość inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności	0	0
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0	0
Inne koszty finansowe	331	205
<b>Pozostałe koszty finansowe</b>	<b>747</b>	<b>572</b>
<b>Koszty finansowe razem</b>	<b>9 142</b>	<b>3 513</b>

## 24. Podatek dochodowy

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
<i>Podatek bieżący:</i>		
Rozliczenie podatku za okres sprawozdawczy	8 594	12 153
Korekty podatku za poprzednie okresy	-16	0
<b>Bieżący podatek dochodowy</b>	<b>8 578</b>	<b>12 153</b>
<i>Podatek odroczony:</i>		
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	-733	-1 809
Rozliczenie niewykorzystanych strat podatkowych	-32	-104
<b>Odroczony podatek dochodowy</b>	<b>-765</b>	<b>-1 913</b>
<b>Podatek dochodowy razem</b>	<b>7 813</b>	<b>10 240</b>

Uzgodnienie podatku dochodowego obliczonego stawką 19% od wyniku przed opodatkowaniem z podatkiem dochodowym wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat przedstawia się następująco:

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Wynik finansowy brutto	48 891	55 247
<b>Podatek dochodowy wg stawki krajowej Spółki dominującej (19%)</b>	<b>9 289</b>	<b>10 497</b>
<i>Uzgodnienie podatku dochodowego z tytułu:</i>		
Wyniku z działalności w SSE (-)	-1 094	-1 294
Przychodów nie podlegających opodatkowaniu (-)	-742	-1 226
Kosztów trwale nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów (+)	539	3 129
Wykorzystania uprzednio nierozpoznanych strat podatkowych (-)	-32	-204
Nieujętego aktywa na podatek odroczony od ujemnych różnic przejściowych (+)	149	133
Nieujętego aktywa na podatek odroczony od strat podatkowych (+)	471	241
Korekty podatku za poprzednie okresy (+/-)	-96	-184
Koszty podatkowe	-369	-584
Odliczenia	-302	-267
<b>Obciążenie wyniku podatkiem dochodowym</b>	<b>7 813</b>	<b>10 241</b>
<b>Efektywna stawka podatku [%]</b>	<b>16</b>	<b>19</b>

## 25. Zysk na akcję i wypłacone dywidendy

### 25.1 Zysk na akcję

Zysk na akcję liczony jest według formuły zysk netto przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego podzielony przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w danym okresie.

Przy wyliczeniu zarówno podstawowego jak i rozwodnionego zysku (straty) na akcję Grupa stosuje w liczniku kwotę zysku (straty) netto przypadającego akcjonariuszom podmiotu dominującego.

Kalkulację podstawowego oraz rozwodnionego zysku (straty) na akcję wraz z uzgodnieniem średniej ważonej rozwodnionej liczby akcji przedstawiono poniżej.

	01.01. do 31.12.2017	01.01. do 31.12.2016
<i>Liczba akcji stosowana jako mianownik wzoru</i>		
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	6 676 854	6 676 854
Rozwadniający wpływ opcji zamiennych na akcje	0	0
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	6 676 854	6 676 854
<i>Działalność kontynuowana</i>		
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	41 624	44 891
Podstawowy zysk na akcję z działalności kontynuowanej	6,23	6,72
Rozwodniony zysk na akcję z działalności kontynuowanej	6,23	6,72
<i>Działalność zaniechana</i>		
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	0	0
Podstawowy zysk na akcję z działalności zaniechanej	0	0
Rozwodniony zysk na akcję z działalności zaniechanej	0	0
<i>Działalność kontynuowana i zaniechana</i>		
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	41 624	44 891
Podstawowy zysk na akcję (PLN)	6,23	6,72
Rozwodniony zysk na akcję (PLN)	6,23	6,72

### 25.2 Dywidendy

W dniu 9 sierpnia 2017 roku Zarząd Spółki dominującej przyjął oraz przekazał do publicznej wiadomości (raport bieżący nr 26/2017) Politykę Dywidendową Mangata Holding S.A.

Polityka dywidendowa zakłada, że w okresie nie krótszym niż 5 lat, Zarząd Mangata Holding S.A. będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu wypłatę części zysku wypracowanego przez Spółkę w postaci dywidendy. Kwota zysku, rekomendowana przez Zarząd Mangata Holding S.A. do wypłaty na rzecz akcjonariuszy Spółki, będzie w każdym wypadku uwzględniała następujące istotne czynniki:

- (i) aktualne potrzeby inwestycyjne Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. wynikające z realizacji strategii rozwoju Grupy, zakładającej zarówno rozwój organiczny, jak i ewentualne procesy akwizycyjne w ramach Grupy, oraz
- (ii) aktualną sytuację finansową Spółki, a także
- (iii) uwarunkowania rynkowe.

W zależności od analizy wskazanych powyżej istotnych czynników, rekomendacja Zarządu Mangata Holding S.A. dotycząca wypłaty przez Spółkę zysku może być różna w kolejnych latach obrotowych, w tym również może być

odmienna od zakładanej w niniejszej polityce dywidendowej. Zarząd Mangata Holding S.A. będzie dokonywał systematycznej rewizji założeń niniejszej polityki dywidendowej.

W dniu 13 września 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy w łącznej kwocie 34.720 tys. PLN (po 5,20 PLN na jedną akcję). Jej źródłem były zyski z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na 20 września 2017 roku, natomiast wypłata dywidendy nastąpiła 27 września 2017 roku. Źródłem finansowania dywidendy dla akcjonariuszy Mangata Holding S.A. były środki pochodzące z dywidend od spółek zależnych Emitenta w łącznej kwocie 34.977 tys. PLN. Dywidendy te zostały zadeklarowane i przekazane do Mangata Holding S.A. we wrześniu 2017 roku.

Spółka dominująca nie wypłacała dywidendy w roku 2016.

## 26. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Zaciągnięte przez Grupę Kapitałową zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek, innych instrumentów dłużnych oraz z tytułu leasingu finansowego objęte są różnego rodzaju zabezpieczeniami. Do najpowszechniejszych oraz najistotniejszych zabezpieczeń spłaty należą (według stanu na dzień bilansowy):

	31.12.2017	31.12.2016
Hipoteka na nieruchomości	140 903	114 774
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym w leasingu	73 800	76 769
Zapasy	16 900	8 000
Należności z tytułu dostaw i usług i inne	12 642	6 533
Środki pieniężne	3 072	49
<b>Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie razem</b>	<b>247 317</b>	<b>206 125</b>

Poza wykazanymi powyżej, zabezpieczenie zobowiązań Grupy stanowią:

- zastaw rejestrowy na akcjach Techmadex S.A. (14.485 tys. PLN) oraz na udziałach Masterform Sp. z o.o. (16.065 tys. PLN),
- weksle własne (in blanco),
- cesje należności handlowych,
- cesje praw z polis ubezpieczenia,
- pełnomocnictwa do dysponowania obecnymi i przyszłymi wpływami na rachunkach bankowych,
- poręczenie spłaty kredytu (dla spółki z Grupy Kapitałowej),
- oświadczenia o poddaniu się egzekucji.

Poza wymienionymi najistotniejszymi formami zabezpieczeń spłaty, umowy kredytowe nakładają na Grupę Kapitałową dodatkowe wymogi, jakie muszą być spełnione przez okres kredytowania - zapewnienie utrzymania określonych wskaźników finansowych:

- IBD/EBITDA na poziomie nie wyższym niż 3,5,
- wskaźnik kapitałowy – stosunek kapitałów własnych do aktywów ogółem na poziomie nie niższym niż 40%.

Powyższe wskaźniki finansowe, zarówno w 2017 roku, jak i w 2016 roku, zostały spełnione.



## 27. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Podmioty powiązane z Grupą Kapitałową obejmują kluczowy personel kierowniczy, jednostki stowarzyszone, jednostki zależne wyłączone z obowiązku konsolidacji oraz pozostałe podmioty powiązane, do których Grupa zalicza podmioty kontrolowane przez większościowego właściciela Spółki dominującej. Nierozliczone salda należności oraz zobowiązań zazwyczaj regulowane są w środkach pieniężnych.

### 27.1 Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

Nie wystąpiły inne transakcje niż wynikające ze świadczeń pracowniczych oraz opisanych poniżej.

### 27.2 Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi, niekonsolidowanymi jednostkami zależnymi oraz pozostałymi podmiotami powiązаныmi

Na dzień bilansowy Grupa nie posiadała inwestycji w jednostki stowarzyszone – udziały w jednostce stowarzyszonej Predictive Service Europe Sp. z o.o., zostały zbyte w 2017 roku (patrz opis zmian w składzie Grupy). Przychody ze sprzedaży do tej spółki w 2017 roku wyniosły 4 tys. PLN (w 2016 roku 15 tys. PLN), natomiast wartość zakupu od tej spółki wyniosła 3 tys. PLN (w 2016 roku 23 tys. PLN). Saldo należności wyniosło 0 tys. PLN na 31.12.2017 (6 tys. PLN na 31.12.2016), saldo zobowiązań – 0 tys. PLN na 31.12.2017 (15 tys. PLN na 31.12.2016).

## 28. Sprawy sądowe

Opis istotnych spraw sądowych w Spółkach Grupy:

### Śrubena Unia S.A.

Spółka w postępowaniach sądowych, egzekucyjnych i upadłościowych dochodzi swoich należności w łącznej kwocie 4.550 tys. PLN.

### Techmadex S.A.

- Sprawa z powództwa konsorcjum firm: Techmadex S.A., Atrem S.A. i GP Energia Sp. z o.o. przeciwko OGP Gaz-System S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 12.140 tys. PLN, z czego kwota zasądzona pozwem zostanie podzielona pomiędzy uczestników konsorcjum w proporcjach 40% dla Techmadex S.A. 40% dla Atrem S.A. oraz 20% dla GP Energia Sp. z o.o. Pozew wniesiono w dniu 15 lutego 2016 roku. Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego.
- Sprawa z powództwa InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group w Warszawie przeciwko Eda-Serwis Sp. z o.o. w Warszawie, Przedsiębiorstwo Usługowe EKOKAN Sp. z o.o. w Tarnowie oraz Techmadex S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 1.663 PLN z weksla (1.500 tys. PLN od Techmadex S.A.). Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego. Jako podstawę roszczenia względem Techmadex S.A. powód wskazał poręczenie do ww. kwoty weksla in blanco z klauzulą bez protestu wystawionego przez Eda Serwis Sp. z o.o. (wówczas spółka zależna Techmadex S.A.) na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń regresowych InterRisk związanych z wystawieniem ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania kontraktu i usunięcia wad i usterek, dotyczącej realizacji umowy pod nazwą „Rozbudowa węzła Rembelszczyzna”. We wskazanym wyżej pozwie InterRisk wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty, że Spółka ma zapłacić solidarnie 1.500 tys. PLN. Wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty z weksla, sprawa została skierowana na rozprawę. Techmadex S.A. stoi na stanowisku, że roszczenie InterRisk jest niezasadne z uwagi na upływ terminu ważności ubezpieczeniowej gwarancji, a tym samym związanej z nią zabezpieczenia udzielonego przez Spółkę.

- W dniu 22 lutego 2018 roku następujący członkowie Konsorcjum: Techmadex S.A. oraz Atrem S.A. złożyli w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew przeciwko spółce OGP Gaz-System S.A. z siedzibą w Warszawie (Zamawiający) o zapłatę kwoty 2.647 tys. PLN tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia uzyskanego przez Zamawiającego kosztem członków Konsorcjum bez podstawy prawnej, na skutek dokonania wypłaty wskazanej kwoty przez spółkę InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group (Gwarant) na rzecz Zamawiającego z ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania kontraktu i usunięcia wad i usterek (Gwarancja) wniesionej przez Lidera Konsorcjum, tj. Techmadex S.A. działającego w imieniu członków Konsorcjum w składzie Techmadex S.A., Atrem S.A. (Partner Konsorcjum) oraz GP Energia Sp. o. o. (Partner Konsorcjum), zgodnie z żądaniem Zamawiającego. Wartość przedmiotu sporu: 2.647 tys. PLN. Żądanie pozwu dotyczy zasądzenia kwoty 1.588 tys. PLN na rzecz Techmadex S.A.
- W dniu 9 marca 2018 roku Członkowie Konsorcjum w składzie: Techmadex S.A., Atrem S.A., GP Energia Sp. z o.o., złożyli do Międzynarodowej Izby Handlowej z siedzibą w Paryżu wniosek o arbitraż przeciwko Force Technology (Pozwany) z siedzibą w Brøndby (Dania). Wniosek dotyczy naprawienia szkody powstałej w wyniku wyrządzenia przez Pozwanego czynu niedozwolonego, a także z tytułu nienależytego wykonania umowy zawartej 25 kwietnia 2013 roku pomiędzy Spółką a Pozwanym w przedmiocie dostawy urządzeń przemysłowych w ramach realizacji projektu pt.: „Budowa Laboratorium Wzorcowania Gazomierzy przy ciśnieniu roboczym na terenie TJE Hołowczyce w ramach realizacji projektu pn. Opracowanie i wdrożenie technologii wzorcowania gazomierzy na średnim i wysokim ciśnieniu w systemie otwarto-zamkniętym” . Wartość przedmiotu sporu wynosi 1.300 tys. EUR, z czego na rzecz Techmadex S.A. przypada 60%.

#### Zetkama sp. z o.o.

- W dniu 17 stycznia 2018 roku spółka wniosła do Sądu Okręgowego w Legnicy VI Wydziału Gospodarczego pozew przeciwko TDZ POWER SE z siedzibą w Brnie, Czechy, o zapłatę 111 tys. EUR. Spółka dochodzi zwrotu zaliczki uiszczonej na poczet dostawy przez pozwanego maszyny, w związku z niezrealizowaniem przez pozwanego dostawy.

## 29. Ryzyko **dotyczące instrumentów** finansowych

### Ryzyko dotyczące instrumentów finansowych

Grupa Kapitałowa narażona jest na wiele ryzyk związanych z instrumentami finansowymi. Ryzykami, na które narażona jest Grupa są:

- ryzyko rynkowe obejmujące ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko kredytowe oraz
- ryzyko płynności.

Zarządzanie ryzykiem finansowym Grupy koordynowane jest przez Spółkę dominującą, w bliskiej współpracy z Zarządami oraz dyrektorami finansowymi spółek zależnych. W procesie zarządzania ryzykiem najważniejszą wagę mają następujące cele:

- zabezpieczenie krótkoterminowych oraz średnioterminowych przepływów pieniężnych,
- stabilizacja wahań wyniku finansowego Grupy,
- wykonanie zakładanych prognoz finansowych poprzez spełnienie założeń budżetowych,
- osiągnięcie stopy zwrotu z długoterminowych inwestycji wraz z pozyskaniem optymalnych źródeł finansowania działań inwestycyjnych.

Grupa nie zawiera transakcji na rynkach finansowych w celach spekulacyjnych. Od strony ekonomicznej przeprowadzane transakcje mają charakter zabezpieczający przed określonym ryzykiem.

Ponadto Spółka dominująca wyznaczyła formalnie część instrumentów pochodnych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych zgodnie z wymogami MSR 39 (instrumenty pochodne zabezpieczające oraz umowy kredytowe wyrażone w walucie obcej).

Poniżej przedstawiono najbardziej znaczące ryzyka, na które narażona jest Grupa.

## Ryzyko rynkowe

### Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

**Ryzyko walutowe** związane jest ze sprzedażą na rynki zagraniczne oraz zakupami materiałów i towarów z tychże rynków. Biorąc pod uwagę, iż wpływy w walutach obcych (szczególnie w EUR) przekraczają wypływy, Grupa podejmuje działania operacyjne zmierzające do zmniejszenia ekspozycji netto do minimalnych osiągalnych poziomów. Zarówno zakupy surowców, towarów jak i nakłady inwestycyjne analizowane są pod kątem możliwości redukcji ryzyka walutowego w Grupie.

Ponadto Grupa realizuje strategię zabezpieczania ryzyka walutowego przy wykorzystaniu dostępnych instrumentów finansowych. Głównym celem strategii jest ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych w walucie EUR związanych z wysoce prawdopodobnymi planowanymi transakcjami sprzedaży wyrobów Grupy.

By zminimalizować ryzyko walutowe Grupa zawiera walutowe kontrakty terminowe (kontrakty forward) oraz zawiera umowy kredytowe w walucie EUR traktując ich spłatę jako naturalny hedging. Jeżeli kwoty płacone (zakup) oraz uzyskane (sprzedaż) w walucie równoważą ryzyko, Grupa nie stosuje kontraktów forward. Jeżeli transakcje zakupu oraz sprzedaży realizowane w walucie się nie równoważą, Grupa stosuje kontrakty terminowe, by osiągnąć wskazane wyżej cele zarządzania ryzykiem.

Aktywa oraz zobowiązania finansowe Grupy wyrażone w walutach obcych, przeliczone na PLN kursem zamknięcia obowiązującym na dzień bilansowy przedstawiają się następująco (bez pochodnych instrumentów finansowych):

### *Stan na dzień 31.12.2017 roku*

	EUR	USD	CZK	Po przeliczeniu
Aktywa finansowe (+)				
Pożyczki	0	0	0	0
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 425	630	0	16 399
Należności handlowe oraz pozostałe należności finansowe	18 347	950	0	79 794
Zobowiązania finansowe (-)				
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	-13 638	0	0	-56 456
Leasing finansowy	-6 547	0	0	-27 307
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania finansowe	-6 125	-263	-10 694	-27 452
<b>Ekspozycja na ryzyko walutowe razem</b>	<b>-4 538</b>	<b>1 317</b>	<b>-10 694</b>	<b>-15 022</b>

**Stan na dzień 31.12.2016 roku**

	EUR	USD	CZK	SEK	Po przeliczeniu
<b>Aktywa finansowe (+)</b>					
Pożyczki	0	0	0	0	0
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 832	151	0	0	8 736
Należności handlowe oraz pozostałe należności finansowe	14 902	1 074	0	44	70 435
<b>Zobowiązania finansowe (-)</b>					
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	-9 027	0	0	0	-39 935
Leasing finansowy	-3 279	0	0	0	-14 505
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania finansowe	-2 577	-122	-5 429	0	-11 780
<b>Ekspozycja na ryzyko walutowe razem</b>	<b>1 851</b>	<b>1 103</b>	<b>-5 429</b>	<b>44</b>	<b>12 951</b>

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wyniku finansowego oraz innych całkowitych dochodów w odniesieniu do aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy oraz wahań kursu EUR do PLN oraz USD do PLN.

Analiza wrażliwości zakłada wzrost lub spadek kursów EUR/PLN oraz USD/PLN o 10% w stosunku do kursu zamknięcia obowiązującego na poszczególne dni bilansowe.

**Stan na dzień 31.12.2017 roku**

<b>Wpływ na wynik finansowy</b>	EUR	USD	CZK	Razem
Wzrost kursu walutowego (+10%)	2 742	110	-175	2 677
Spadek kursu walutowego (-10%)	-2 742	-110	175	-2 677

<b>Wpływ na inne całkowite dochody</b>	EUR	USD	CZK	Razem
Wzrost kursu walutowego (+10%)	-2 817	10	175	-2 632
Spadek kursu walutowego (-10%)	2 817	-10	-175	2 632

**Stan na dzień 31.12.2016 roku**

<b>Wpływ na wynik finansowy</b>	EUR	USD	CZK	SEK	Razem
Wzrost kursu walutowego (+10%)	-998	112	-543	2	-1 427
Spadek kursu walutowego (-10%)	998	-112	543	-2	1 427

<b>Wpływ na inne całkowite dochody</b>	EUR	USD	CZK	SEK	Razem
Wzrost kursu walutowego (+10%)	-1 638	122	-543	2	-2 057
Spadek kursu walutowego (-10%)	1 638	-122	543	-2	2 057

Należy wziąć pod uwagę, że instrumenty pochodne walutowe kompensują efekt wahań kursów, a zatem przyjmuje się, że ekspozycja na ryzyko dotyczy instrumentów finansowych posiadanych przez Grupę na poszczególne dni bilansowe i jest korygowana o pozycję w instrumentach pochodnych.

Ekspozycja na ryzyko walutowe ulega zmianom w ciągu roku w zależności od wolumenu transakcji przeprowadzanych w walucie. Niemniej powyższą analizę wrażliwości można uznać za reprezentatywną dla określenia ekspozycji Grupy na ryzyko walutowe.

**Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej**

**Ryzyko stopy procentowej** związane jest przede wszystkim z oprocentowaniem posiadanych kredytów bankowych oprocentowanych wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę Euribor i Wibor oraz umów leasingowych pomniejszonych o stan środków pieniężnych. Grupa nie zabezpiecza się przed tym ryzykiem, jednakże prowadzi

stały monitoring sytuacji rynkowej w tym obszarze. Zmiana stóp procentowych w przypadku kredytu opartego na stawce Wibor kompensowana jest poprzez zmianę odsetek otrzymywanych od środków pieniężnych – doskonałym narzędziem do ograniczania ryzyka stóp procentowych jest stosowany w Grupie cash pooling. W ocenie Grupy ryzyko zmiany stopy procentowych jest na akceptowalnym poziomie w stosunku do rentowności prowadzonej działalności.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wyniku finansowego oraz innych całkowitych dochodów w odniesieniu do potencjalnego wahania stopy procentowej w górę oraz w dół o 1%. Kalkulację przeprowadzono na podstawie zmiany średniej stopy procentowej obowiązującej w okresie o (+/-) 1% oraz w odniesieniu do aktywów oraz zobowiązań finansowych wrażliwych na zmianę oprocentowania tj. oprocentowanych zmienną stopą procentową.

#### Stan na dzień 31.12.2017 roku

	wpływ na wynik	wpływ na inne dochody całkowite
Spadek stopy procentowej (-1%)	460	217
Wzrost stopy procentowej (+1%)	-1 303	-1 006

#### Stan na dzień 31.12.2016 roku

	wpływ na wynik	wpływ na inne dochody całkowite
Spadek stopy procentowej (-1%)	929	926
Wzrost stopy procentowej (+1%)	-929	-926

#### Analiza wrażliwości na ryzyko kredytowe

**Ryzyko kredytowe** w Grupie jest na niskim poziomie ze względu na stosowanie działań mających na celu zminimalizowanie kwoty trudnych należności. Przed rozpoczęciem współpracy z potencjalnym klientem Spółki Grupy analizują kondycje i wiarygodność finansową klienta np. poprzez korzystanie z usług wywiadowni gospodarczych. Na początku współpracy Grupa wykorzystuje także inne instrumenty w celu ograniczenia ryzyka kredytowego, tj. m.in.: akredytywa, przedpłata dla nowych klientów, limity kredytowe dla klientów o dłuższym okresie współpracy. Ryzyko to jest również ograniczone w Grupie ze względu na dywersyfikację sprzedaży pod względem liczby klientów i obszarów sprzedaży.

Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe określana jest poprzez wartość bilansową następujących aktywów finansowych:

	31.12.2017	31.12.2016
Pożyczki	480	846
Należności handlowe oraz pozostałe należności finansowe	117 890	98 186
Pochodne instrumenty finansowe	2 424	240
Papiery dłużne	0	0
Jednostki funduszy inwestycyjnych	0	0
Pozostałe klasy pozostałych aktywów finansowych	105	105
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	41 365	43 798
Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	7 551	2 575
<b>Ekspozycja na ryzyko kredytowe razem</b>	<b>169 815</b>	<b>145 750</b>

Grupa w sposób ciągły monitoruje zaległości klientów oraz wierzycieli w regulowaniu płatności, analizując ryzyko kredytowe indywidualnie lub w ramach poszczególnych klas aktywów określonych ze względu na ryzyko kredytowe (wynikające np. z branży, regionu lub struktury odbiorców). Ponadto w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa dokonuje transakcji z kontrahentami o potwierdzonej wiarygodności.

W ocenie Zarządu Spółki dominującej powyższe aktywa finansowe, które nie są zaległe oraz objęte odpisem z tytułu utraty wartości na poszczególne dni bilansowe, uznać można za aktywa o dobrej jakości kredytowej. Z tego też względu Grupa nie ustanawiała zabezpieczeń oraz innych dodatkowych elementów poprawiających warunki kredytowania.

Analizę należności jako najistotniejszej kategorii aktywów narażonych na ryzyko kredytowe, pod kątem zalegania oraz strukturę wiekową należności zaległych nie objętych odpisem przedstawiają poniższe tabele:

#### Stan na dzień 31.12.2017 roku

	Należności handlowe	Pozostałe należności finansowe	Razem
do 1 miesiąca	18 501	6 132	24 633
od 1 do 6 miesięcy	7 848	3	7 851
od 6 do 12 miesięcy	1 943	0	1 943
powyżej roku	600	0	600
<b>Zaległe należności finansowe</b>	<b>28 892</b>	<b>6 135</b>	<b>35 027</b>

#### Stan na dzień 31.12.2016 roku

	Należności handlowe	Pozostałe należności finansowe	Razem
do 1 miesiąca	11 363	0	11 363
od 1 do 6 miesięcy	4 456	0	4 456
od 6 do 12 miesięcy	1 115	0	1 115
powyżej roku	0	0	0
<b>Zaległe należności finansowe</b>	<b>16 934</b>	<b>0</b>	<b>16 934</b>

W odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, Grupa nie jest narażona na ryzyko kredytowe w związku z pojedynczym znaczącym kontrahentem lub grupą kontrahentów o podobnych cechach. W oparciu o historycznie kształtujące się tendencje zalegania z płatnościami, zaległe należności nie objęte odpisem nie wykazują znacznego pogorszenia jakości - większość z nich mieści się w przedziale do miesiąca i nie zachodzą obawy co do ich ściągальności.

Ryzyko kredytowe środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, rynkowych papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych uznawane jest za nieistotne ze względu na wysoką wiarygodność podmiotów będących stroną transakcji, do których należą przede wszystkim banki.

#### Analiza wrażliwości na ryzyko płynności

Grupa Kapitałowa jest narażona na ryzyko utraty płynności tj. zdolności do terminowego regulowania zobowiązań finansowych. Grupa zarządza ryzykiem płynności poprzez monitorowanie terminów płatności oraz zapotrzebowania na środki pieniężne w zakresie obsługi krótkoterminowych płatności (transakcje bieżące monitorowane w okresach tygodniowych) oraz długoterminowego zapotrzebowania na gotówkę na podstawie prognoz przepływów pieniężnych aktualizowanych w okresach miesięcznych. Zapotrzebowanie na gotówkę porównywane jest z dostępnymi źródłami pozyskania środków (w tym zwłaszcza poprzez ocenę zdolności pozyskania finansowania w postaci kredytów) oraz konfrontowane jest z inwestycjami wolnych środków.

Ryzyko to jest ograniczone również faktem, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę ma charakter stały jak również przychody ze sprzedaży nie wykazują zbytnich wahań w cyklu miesięcznym w ciągu roku. Grupa posiada także dostęp do linii kredytowej (cash pooling) oraz na bieżąco monitoruje bieżące i przyszłe przepływy pieniężne (cotygodniowe raporty zarządcze każdej ze spółek w tym zakresie).

Na dzień bilansowy zobowiązania finansowe Grupy mieściły się w następujących przedziałach terminów wymagalności:

#### Stan na dzień 31.12.2017 roku

	do 6 m-cy	6 do 12 m-cy	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Zobowiązania wartość bilansowa
Kredyty w rachunku kredytowym	15 448	16 080	45 101	9 919	0	86 548
Kredyty w rachunku bieżącym	17 776	0	0	0	0	17 776
Pożyczki	136	0	0	0	0	136
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0
Leasing finansowy	4 108	4 338	15 492	4 335	28	28 301
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania finansowe	78 200	0	0	62	24	78 286
<b>Ekspozycja na ryzyko płynności razem</b>	<b>115 668</b>	<b>20 418</b>	<b>60 593</b>	<b>14 316</b>	<b>52</b>	<b>211 047</b>

#### Stan na dzień 31.12.2016 roku

	do 6 m-cy	6 do 12 m-cy	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Zobowiązania wartość bilansowa
Kredyty w rachunku kredytowym	9 979	6 628	32 615	7 032	1 508	57 762
Kredyty w rachunku bieżącym	11 697	4 027	2 268	1 134	0	19 126
Pożyczki	101	29	35	1 919	0	2 084
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0
Leasing finansowy	2 248	2 186	6 922	3 106	556	15 018
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania finansowe	56 605	10 534	1 421	1 216	1 094	70 870
<b>Ekspozycja na ryzyko płynności razem</b>	<b>80 630</b>	<b>23 404</b>	<b>43 261</b>	<b>14 407</b>	<b>3 158</b>	<b>164 860</b>

W tabeli wykazano wartość umowną zobowiązań, bez uwzględnienia skutków dyskonta w związku z wyceną zobowiązań według zamortyzowanego kosztu. W przypadku instrumentów pochodnych rozliczanych w kwotach brutto, w tabeli zaprezentowano kwoty brutto.

Na poszczególne dni bilansowe Grupa Kapitałowa posiadała ponadto wolne limity kredytowe w rachunkach bieżących w następującej wartości:

	31.12.2017	31.12.2016
Przyznane limity kredytowe	26 100	43 800
Wykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	17 776	22 222
<b>Wolne limity kredytowe w rachunku bieżącym</b>	<b>8 324</b>	<b>21 578</b>

## 30. Zarządzanie kapitałem

Grupa Kapitałowa zarządza kapitałem w celu zapewnienia zdolności kontynuowania działalności przez Grupę oraz zapewnienia oczekiwanej stopy zwrotu dla akcjonariuszy i innych podmiotów zainteresowanych kondycją finansową Grupy.

Grupa monitoruje poziom kapitału na podstawie wartości bilansowej kapitałów oraz pomniejszonych o kapitał z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne. Na podstawie tak określonej kwoty kapitału, Grupa oblicza wskaźnik kapitału do źródeł finansowania ogółem. Grupa zakłada utrzymanie tego wskaźnika na poziomie nie niższym niż 0,5.

Ponadto by monitorować zdolność obsługi długu, Grupa oblicza wskaźnik długu (tj. zobowiązań z tytułu leasingu, kredytów, pożyczek i innych instrumentów dłużnych) do EBITDA (wynik z działalności operacyjnej skorygowany o koszty amortyzacji). Grupa zakłada utrzymanie wskaźnika długu do EBITDA na poziomie nie wyższym niż 3,5.

Zarówno Grupa jak i Spółka dominująca nie podlegają zewnętrznym wymogom kapitałowemu.

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym przedstawione wyżej wskaźniki kształtowały się na następującym poziomie:

dane w tys. PLN	2017	2016
<i>Kapitał:</i>		
Kapitał własny	418 121	409 386
Pożyczki podporządkowane otrzymane od właściciela		
Kapitał z aktualizacji wyceny (-)	-2 688	1 473
<b>Kapitał</b>	<b>415 433</b>	<b>410 859</b>
<i>Źródła finansowania ogółem:</i>		
Kapitał własny	418 121	409 386
Kredyty, pożyczki inne instrumenty dłużne	104 324	73 547
Leasing finansowy	28 273	15 019
<b>Źródła finansowania ogółem</b>	<b>550 718</b>	<b>497 952</b>
<b>Wskaźnik kapitału do źródeł finansowania ogółem</b>	<b>0,75</b>	<b>0,83</b>
<i>EBITDA</i>		
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	55 868	56 459
Amortyzacja	26 878	23 525
<b>EBITDA</b>	<b>82 746</b>	<b>79 984</b>
<i>Dług:</i>		
Kredyty, pożyczki inne instrumenty dłużne	104 324	73 547
Leasing finansowy	28 273	15 019
<b>Dług</b>	<b>132 597</b>	<b>88 566</b>
<b>Wskaźnik długu do EBITDA</b>	<b>1,60</b>	<b>1,11</b>

We wszystkich okresach wskaźniki mieściły się na zakładanych przez Grupę poziomach i uzgodnionych kowenantach ustalonych z bankami finansującymi Grupę.

## 31. Pozostałe informacje

### 31.1 Sytuacja finansowa Techmadex S.A.

Grupa Kapitałowa Techmadex w latach 2016 oraz 2017 zanotowała straty netto przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej w kwotach odpowiednio 3.815 tys. PLN oraz 4.446 tys. PLN. W ocenie Zarządu Techmadex pogorszenie sytuacji finansowej oraz poniesione straty nie stanowią zagrożenia kontynuacji działalności Zarząd Techmadex podjął działania zmierzające do poprawy sytuacji finansowej oraz wyników Grupy Kapitałowej Techmadex między innymi poprzez pozyskanie nowych kontraktów oraz ograniczenie kosztów stałych. Szerzej sytuacja Grupy Kapitałowej Techmadex została opisana w nocie 4.2 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Techmadex S.A. sporządzonym na dzień 31 grudnia 2017 (dokument publicznie dostępny min. na stronie internetowej Techmadex.)



### 31.2 Wynagrodzenia Członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółki dominującej

Wynagrodzenia	01.01. do 31.12.2017	01.01. do 31.12.2016
Zarząd	1 810	2 252
Rada Nadzorcza	750	703

### 31.3 Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Audytorem Mangata Holding S.A. jest Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.), z którym w dniu 9 czerwca 2017 roku została zawarta umowa o przeprowadzenie przeglądu półrocznego sprawozdania finansowego (jednostkowego oraz skonsolidowanego) oraz badania rocznego sprawozdania finansowego za 2017 rok (jednostkowego oraz skonsolidowanego). Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza Spółki w dniu 17 maja 2016 roku.

Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, Aleja Jana Pawła II 22 wpisana jest na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. Spółka korzystała wcześniej z usług ww. podmiotu w zakresie przeglądu półrocznego i badania rocznego w latach 2000-2002 oraz w latach 2013 -2016.

Wynagrodzenie audytora z poszczególnych tytułów wyniosło (dane dotyczą Grupy Kapitałowej jako całość):

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Badanie rocznych sprawozdań finansowych	215	223
Przegląd sprawozdań finansowych	53	48
Doradztwo podatkowe	0	0
Pozostałe usługi	0	16
<b>Razem wynagrodzenie audytora</b>	<b>268</b>	<b>287</b>

Sprawozdania finansowe dwóch spółek zależnych za rok 2017 były badane przez Mazars Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Piękna 18. Wynagrodzenie audytora za badanie dwóch spółek zależnych wyniosło łącznie 58 tys. PLN (0 tys. PLN w 2016 roku).

### 31.4 Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w podziale na poszczególne grupy zawodowe oraz rotacja pracowników kształtowały się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
Pracownicy umysłowi	472	459
Pracownicy fizyczni	1 507	1 449
<b>Przeciętne zatrudnienie</b>	<b>1 979</b>	<b>1 908</b>

## 32. Zdarzenia po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia, inne niż opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, które wymagałyby ujawnienia.

### 33. Zatwierdzenie do publikacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2017 zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki dominującej w dniu 3 kwietnia 2018 roku.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

<i>Data</i>	<i>Imię i Nazwisko</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Podpis</i>
3 kwietnia 2018	Leszek Jurasz	Prezes Zarządu	.....
3 kwietnia 2018	Kazimierz Przełomski	Wiceprezes Zarządu	.....

Podpisy osoby odpowiedzialnej za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

<i>Data</i>	<i>Imię i Nazwisko</i>	<i>Podpis</i>
3 kwietnia 2018	Mariusz Jaszczyk	.....

**GRUPA KAPITAŁOWA  
MANGATA HOLDING S.A.  
BIELSKO-BIAŁA, CECHOWA 6/8**

**SKONSOLIDOWANE  
SPRAWOZDANIE FINANSOWE  
ZA ROK OBROTOWY 2017**

**WRAZ  
ZE SPRAWOZDANIEM NIEZALEŻNEGO  
BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**

**SPIS TREŚCI**

**SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK OBROTOWY 2017**

1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej
2. Skonsolidowane sprawozdanie z dochodów
3. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów
4. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym
5. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych
6. Informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK OBROTOWY 2017**

## **SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**

**Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Mangata Holding S.A.**

### **Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego**

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. (zwanej dalej „Grupą Kapitałową”), w której jednostką dominującą jest Mangata Holding S.A. (zwana dalej „jednostką dominującą”), na które składają się: skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 roku, skonsolidowane sprawozdanie z dochodów, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym, skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

*Odpowiedzialność kierownika jednostki dominującej i osób sprawujących nadzór za skonsolidowane sprawozdanie finansowe*

Zarząd jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa a także statutem jednostki dominującej. Zarząd jednostki dominującej jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości Zarząd jednostki dominującej oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości”.

*Odpowiedzialność biegłego rewidenta*

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Grupy Kapitałowej zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) („*Ustawa o biegłych rewidentach*”),
- 2) Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm., w związku z uchwałą nr 2041/37a/2018 z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu,
- 3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) („*Rozporządzenie 537/2014*”).

Regulacje te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Celem badania jest uzyskanie wystarczającej pewności co do tego czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi standardami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte, na podstawie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub obejście kontroli wewnętrznej i może dotyczyć każdego obszaru prawa i regulacji, nie tylko tego bezpośrednio wpływającego na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę dominującą skonsolidowanego sprawozdania finansowego w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd jednostki dominującej wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy Kapitałowej ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw jednostki przez Zarząd jednostki dominującej obecnie lub w przyszłości.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Opinia jest spójna z dodatkowym sprawozdaniem dla Komitetu Audytu wydanym z dniem niniejszego sprawozdania z badania.

## Niezależność

W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident i firma audytorska pozostawali niezależni od jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zgodnie z przepisami Ustawy o biegłych rewidentach, Rozporządzenia 537/2014 oraz zasadami etyki zawodowej przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia 537/2014, dla jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

## Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego uchwałą nr 10 Rady Nadzorczej jednostki dominującej z dnia 17 maja 2016 roku. Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2013 roku, to jest przez pięć kolejnych lat obrotowych.

## Najbardziej znaczące rodzaje ryzyka

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym spowodowanego oszustwem oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych rodzajów ryzyk. W przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne dla zrozumienia zidentyfikowanego ryzyka oraz wykonanych przez biegłego rewidenta procedur badania, zamieściliśmy również najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko
<p><b>Ryzyko nieprawidłowego rozpoznania przychodów ze sprzedaży</b></p> <p>Prawidłowość rozpoznawania przychodów na przełomie roku jest nieodłącznym ryzykiem w Grupie. Wynika to z ilości komponentów wchodzących w skład Grupy oraz różnego charakteru osiąganych przychodów i stosowanych warunków handlowych. Spółki wchodzące w skład Grupy prowadzą głównie działalność produkcyjną, a także handlową i usługową. Przychody osiągane są przede wszystkim na podstawie realizowanych dostaw wyrobów gotowych z zastosowaniem różnych warunków handlowych, które mają wpływ na moment rozpoznania przychodu, przede wszystkim na koniec roku obrotowego.</p> <p>Rozpoznawanie przychodów na przełomie roku wiąże się z licznymi osądami w zakresie momentu rozpoznawania przychodu.</p> <p>Polityka rachunkowości oraz ujawnienia dotyczące obszaru przychodów zostały przedstawione w notcie 2c „Przychody ze sprzedaży”, w notcie 3 oraz w notcie 20 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.</p>	<p>Nasze procedury obejmowały między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zrozumienie i ocenę stosowanej polityki dotyczącej rozpoznawania przychodów i związanych z nimi istotnych osądów oraz szacunków;</li> <li>- zrozumienie i ocenę środowiska kontroli wewnętrznej w zakresie rozpoznawania przychodów;</li> <li>- analizę istotnych umów przychodowych;</li> <li>- ocenę poprawności rejestrowania i ujmowania w księgach przychodów na przełomie roku obrotowego;</li> <li>- uzgodnienie należności handlowych występujących w poszczególnych spółkach Grupy do potwierdzeń na wybranej próbie w związku ze sprzedażą ujętą w skonsolidowanym sprawozdaniu z dochodów;</li> <li>- przeanalizowanie poprawności ujęcia korekt przychodów, szczególnie tych księgowanych po dniu bilansowym.</li> </ul>

<p><b>Ryzyko utraty wartości firmy</b></p> <p>Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wartość firmy na kwotę 31,8 mln zł na dzień bilansowy. W nocie 4 skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawione zostały ujawnienia dotyczące wartości firmy, gdzie zawarto również informacje dotyczące przeprowadzonej analizy utraty wartości firmy wraz z głównymi założeniami i wynikami tej analizy.</p> <p>Zgodnie z wymogami obowiązujących standardów rachunkowości Spółka Dominująca jest zobowiązana do przeprowadzenia corocznego testu na utratę wartości firmy wykazywanej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.</p> <p>Test na utratę wartości firmy jest kluczowym zagadnieniem badania ze względu na saldo pozycji, które jest istotne dla skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Proces dokonania osądu przez Zarząd jest oparty na istotnych założeniach i szacunkach takich jak strategia Grupy, przyszłe przychody, koszty i przepływy pieniężne, średnioważony koszt kapitału oraz krańcowa stopa wzrostu, które są zależne od oczekiwań w odniesieniu do przyszłych warunków rynkowych i gospodarczych.</p> <p>W 2017 roku Spółka dokonała analizy utraty wartości firmy w oparciu o zaktualizowane prognozy finansowe. W wyniku obniżenia planowanych przyszłych przepływów pieniężnych oraz ponoszonych ujemnych wyników finansowych rozpoznano dalszy odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości firmy spółki Techmadex S.A. w wysokości 2,8 mln zł.</p>	<p>Nasze procedury obejmowały między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zrozumienie procesu przeprowadzenia przez Spółkę testu na utratę wartości;</li> <li>- analizę testu na utratę wartości wraz z krytyczną oceną prawidłowości zastosowanego modelu oraz przyjętych założeń, w tym przede wszystkim: <ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenę racjonalności przyjętych przez Zarząd prognoz finansowych poprzez porównanie aktualnych wyników do wcześniejszych prognoz;</li> <li>• ocenę racjonalności zastosowanego średnioważonego kosztu kapitału ("WACC") oraz krańcowej stopy wzrostu i porównanie do danych rynkowych, jak również potwierdzenie zasadności przyjętych kluczowych założeń z wewnętrznym ekspertem;</li> <li>• sprawdzenie poprawności matematycznej modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych i uzgodnienie źródłowych danych do zatwierdzonych przez Zarząd prognoz finansowych;</li> <li>• analizę wrażliwości ukierunkowaną przede wszystkim na przyjęte przepływy pieniężne oraz średnioważony koszt kapitału;</li> <li>• ocenę poprawności i kompletności ujawnień w zakresie testu na utratę wartości.</li> </ul> </li> </ul>
<p><b>Ryzyko nadużyć ze strony kierownictwa</b></p> <p>Ryzyko nadużyć ze strony kierownictwa jest ryzykiem nieodłącznym dla każdego badania sprawozdania finansowego.</p> <p>Kierownictwo znajduje się w wyjątkowej pozycji, która umożliwia popełnianie nadużyć poprzez manipulowanie zapisami księgowymi i przygotowywanie nierzetelnych sprawozdań finansowych w wyniku obejścia systemu kontroli. W trakcie badania jako najbardziej narażone na ryzyko nadużyć uznaliśmy obszary, gdzie w największej mierze wykorzystywane są szacunki oraz przyjmowane są założenia, m.in. takie jak: wycena nieruchomości inwestycyjnych do</p>	<p>Nasze procedury obejmowały między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zrozumienie i ocenę środowiska kontroli wewnętrznej w zakresie ujmowania manualnych księgowiań;</li> <li>- sprawdzenie prawidłowości manualnych księgowiań (poleceń księgowania) ujętych w księdze głównej i innych korekt ujętych podczas przygotowywania sprawozdania finansowego przez poszczególne spółki Grupy oraz analizę prawidłowości ujętych korekt konsolidacyjnych;</li> <li>- skierowanie zapytań do osób uczestniczących w procesie sprawozdawczości finansowej</li> </ul>



<p>wartości godziwej, utrata wartości aktywów oraz odpisy aktualizujące aktywa (zapasy, inwestycje, należności, środki trwałe), rozliczenia międzyokresowe i rezerwy, określenie stawek amortyzacji dla środków trwałych i wartości niematerialnych, jak również nierutynowe transakcje z podmiotami powiązanymi.</p> <p>W nocie 2c skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawione zostały obszary najważniejszych szacunków przyjętych przez Grupę Kapitałową w sprawozdaniu finansowym natomiast wyjaśnienia zasadności przyjęcia głównych założeń i szacunków przedstawione zostały w poszczególnych notach dotyczących wybranych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.</p>	<p>dotyczących nieodpowiedniej lub nietypowej działalności związanej z przetwarzaniem zapisów ksiąg rachunkowych i innych korekt;</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- ocenę na próbie zapisów księgowych w księdze głównej i innych korekt wprowadzonych w trakcie roku oraz na zakończenie okresu sprawozdawczego, jak również, które zweryfikowano do dokumentacji źródłowej i rozważono pod kątem wystąpienia nadużyć oraz zasadności ujęcia;</li><li>- dokonanie przeglądu wartości szacunkowych pod kątem ich subiektywności oraz oceny, czy okoliczności będące źródłem subiektywizmu mogły stanowić ryzyko istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem;</li><li>- rozważenie, czy oceny i decyzje podjęte przez kierownictwo w trakcie ustalania wartości szacunkowych uwzględnionych w sprawozdaniu finansowym, mimo iż z osobna wydają się zasadne, wskazują na subiektywizm kierownictwa jednostki, który może być źródłem ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem;</li><li>- przeprowadzenie retrospektywnego przeglądu osądów i założeń przeprowadzonych przez kierownictwo, które odnoszą się do znaczących wartości szacunkowych odzwierciedlonych w sprawozdaniu finansowym za ubiegły rok;</li><li>- dokonanie oceny, czy w przypadku znaczących transakcji niemieszczących się w ramach zwykłego trybu działalności gospodarczej Grupy Kapitałowej, bądź też tych, które z innych względów wydają się być nietypowe w świetle naszej wiedzy na temat Grupy Kapitałowej i jej środowiska oraz w świetle innych informacji uzyskanych w trakcie badania - istnieje uzasadnienie gospodarcze dla takich transakcji lub, że zawarto je w celu realizacji oszukańczej sprawozdawczości finansowej bądź zatajenia faktu zawłaszczenia majątku.</li></ul>
--	---

## Opinia

Naszym zdaniem, załączone roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami

Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,

- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa, w tym rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późn. zm.) i postanowieniami statutu jednostki dominującej.

## **Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji**

### *Opinia na temat sprawozdania z działalności*

Nasza opinia o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd jednostki dominującej. Ponadto Zarząd jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotne zniekształcenia oraz wskazanie na czym polega każde takie istotne zniekształcenie.

Naszym zdaniem sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i jest zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotnych zniekształceń.

### *Opinia na temat oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego*

Zarząd jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za sporządzenie oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zgodnie z przepisami prawa.

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy emitent obowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiącego wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej, zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane przepisami prawa oraz w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego jednostka dominująca zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz lit. l Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późn. zm.) („Rozporządzenie”). Informacje wskazane w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-

f, h oraz lit. i tego Rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

*Informacja o sporządzeniu oświadczenia na temat informacji niefinansowych*

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że jednostka dominująca sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Przeprowadzający badanie w imieniu Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działającej pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) – podmiotu wpisanego na listę firm audytorskich prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:



Marcin Diakonowicz  
Kluczowy biegły rewident  
nr ewidencyjny 10524

Warszawa, 3 kwietnia 2018 roku

SPRAWOZDANIE  
ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI  
GRUPY KAPITAŁOWEJ



**BEYOND  
THE PROFIT**

ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017 ROKU  
DO 31 GRUDNIA 2017 ROKU

## SPIS TREŚCI

WYBRANE DANE PRZELICZONE NA EURO .....	4
1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ .....	5
1.1. Podstawowe informacje o Jednostce Dominującej .....	5
1.2. Zarząd Jednostki Dominującej .....	5
1.3. Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej .....	5
1.4. Skład Grupy Kapitałowej .....	6
1.5. Zmiany w Grupie Kapitałowej .....	7
1.6. Podstawowe produkty oferowane przez Grupę w segmentach operacyjnych .....	8
2. ISTOTNE WYDARZENIA .....	11
3. ANALIZA SYTUACJI MAJĄTKOWEJ ORAZ FINANSOWEJ .....	13
3.1. Analiza sprawozdania z dochodów .....	13
3.2. Analiza sytuacji majątkowej i finansowej .....	17
3.3. Przepływy gotówkowe .....	22
4. POZOSTAŁE INFORMACJE .....	23
4.1. Działalność badawczo – rozwojowa .....	23
4.2. Istotne inwestycje .....	23
4.3. Czynniki zagrożeń i ryzyka .....	23
4.4. Przewidywany rozwój Grupy .....	25
4.5. Istotne umowy .....	26
4.6. Transakcje z jednostkami powiązаныmi .....	26
4.7. Emisja papierów wartościowych .....	26
4.8. Nabycie akcji własnych .....	26
4.9. Realizacja prognoz .....	26
4.10. Sprawy sporne .....	27
4.11. Akcje posiadane przez osoby zarządzające i nadzorujące .....	28
4.12. Umowy wpływające na zmiany w proporcjach posiadanych akcji .....	29
4.13. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki dominującej .....	29
4.14. Dywidendy .....	29
5. ŁAD KORPORACYJNY .....	31
5.1. Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego .....	31
5.2. Opis głównych cech stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych .....	35
5.3. Główni akcjonariusze .....	36
5.4. Opis zasad zmiany Statutu Spółki .....	37
5.5. Sposób działania Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy .....	38
5.6. Rada Nadzorcza .....	41
5.7. Zarząd Spółki .....	42
5.8. Polityka różnorodności .....	43
6. Oświadczenie na temat informacji niefinansowych .....	44
7. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ .....	73

7.1. Oświadczenie Zarządu Jednostki Dominującej o rzetelności skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania Zarządu z działalności Grupy .....	73
7.2. Oświadczenie Zarządu Jednostki Dominującej o wyborze podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych .....	73
8. PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ .....	74

## WYBRANE DANE PRZELICZONE NA EURO

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	01.01.- 31.12.2017	01.01.- 31.12.2016	01.01.- 31.12.2017	01.01.- 31.12.2016
Przychody netto z działalności kontynuowanej	617 482	568 251	145 472	129 866
Zysk z działalności operacyjnej	55 868	56 459	13 162	12 903
Zysk brutto	48 891	55 247	11 518	12 626
Zysk netto	41 078	45 007	9 678	10 286
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	54 712	61 388	12 890	14 068
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-49 054	-30 118	-11 557	-6 883
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-8 059	-5 225	-1 899	-1 194
Przepływy pieniężne netto	-2 401	26 045	-566	5 952
Zysk (strata) netto przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej na jedną akcję zwykłą (PLN/EUR)	6,23	6,72	1,45	1,54

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa razem	693 396	621 799	166 246	140 551
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	275 275	212 413	65 999	48 014
Zobowiązania długoterminowe	114 233	97 815	27 388	22 110
Zobowiązania krótkoterminowe	161 042	114 598	38 611	25 904
Kapitał własny	418 121	409 386	100 247	92 538
Kapitał zakładowy	1 335	1 335	320	302
Wartość księgowa na jedną akcję (PLN/EUR)	62,62	61,31	15,01	13,86
Średnioważona liczba akcji (w szt.)	6 676 854	6 676 854	6 676 854	6 676 854

Przychody, zyski oraz przepływy pieniężne zostały przeliczone przy użyciu średnich kursów złotego wobec euro opublikowanych przez Narodowy Bank Polski, obliczonych jako średnia arytmetyczna z ostatnich kursów publikowanych w miesiącach okresu za rok 2017 oraz za rok 2016, wynoszących odpowiednio 4,2447 i 4,3757. Wartości bilansowe zostały przeliczone po średnich kursach NBP obowiązujących na dzień bilansowy, które wynosiły odpowiednio 4,1709 na koniec 2017 roku oraz 4,4240 na koniec roku 2016.



## 1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ

### 1.1. Podstawowe informacje o Jednostce Dominującej

Spółką dominującą Grupy Kapitałowej Mangata Holding („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) jest Mangata Holding S.A. („Jednostka Dominująca”, „Spółka dominująca”, „Spółka”, „Emitent”).

Spółka dominująca została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 1 grudnia 1990 roku (Rep. A. 453/90). Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Bielsku – Białej Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem: 0000084847. Spółce nadano numer statystyczny REGON 890501767.

Akcje Spółki dominującej są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Siedziba Spółki dominującej mieści się przy ul. Cechowej 6/8 w Bielsku-Białej.

Czas trwania Spółki dominującej jest nieoznaczony.

### 1.2. Zarząd Jednostki Dominującej

W skład Zarządu Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodziły następujące osoby:

- Leszek Jurasz – Prezes Zarządu
- Kazimierz Przełomski – Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku 2017 oraz do daty niniejszego sprawozdania, nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Spółki. W dniu 27 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o zmianie funkcji pełnionej przez Pana Kazimierza Przełomskiego z Członka Zarządu na Wiceprezesa Zarządu.

### 1.3. Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej

Rada Nadzorcza w roku 2017 działała w składzie:

Od dnia 01.01.2017 do 19.10.2017

1. Michał Zawisza Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Tomasz Jurczyk Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. Jan Jurczyk Sekretarz Rady Nadzorczej



- |    |                |                         |
|----|----------------|-------------------------|
| 4. | Zbigniew Rogóż | Członek Rady Nadzorczej |
| 5. | Zygmunt Mrożek | Członek Rady Nadzorczej |

Od dnia 19.10.2017 do 31.12.2017

- |    |                |   |
|----|----------------|---|
| 1. | Michał Zawisza | Przewodniczący Rady Nadzorczej            |
| 2. | Tomasz Jurczyk | Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej |
| 3. | Jan Jurczyk    | Sekretarz Rady Nadzorczej                 |
| 4. | Zbigniew Rogóż | Członek Rady Nadzorczej                   |
| 5. | Zygmunt Mrożek | Członek Rady Nadzorczej                   |
| 6. | Marcin Knieć   | Członek Rady Nadzorczej                   |

Począwszy od dnia 19 października 2017 roku w ramach Rady Nadzorczej funkcjonuje Komitet Audytu, w skład którego wchodzi:

- |    |                |                                |
|----|----------------|--------------------------------|
| 1. | Marcin Knieć   | Przewodniczący Komitetu Audytu |
| 2. | Michał Zawisza | Członek Komitetu Audytu        |
| 3. | Zbigniew Rogóż | Członek Komitetu Audytu        |

Komitet Audytu Mangata Holding S.A. w powyższym składzie spełnia kryteria określone przez ustawę o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1089 z późn. zm.).

#### 1.4. Skład Grupy Kapitałowej

Strukturę właścicielską Grupy zaprezentowano w poniższej tabeli, zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2017 roku oraz na 31 grudnia 2016 roku.

NAZWA SPÓŁKI	SIEDZIBA	Udział Grupy w kapitale:	
		31.12.2017	31.12.2016
Zetkama Sp. z o.o.	ul. 3 Maja 12 57-410 Ścinawka Średnia	100,00%	100,00%
Śrubena Unia S.A.	ul. Grunwaldzka 5 34-300 Żywiec	100,00%	100,00%
MCS Sp. z o.o.	ul. Strażacka 43 44-240 Żory	100,00%	100,00%
Armak S.A.	ul. Swobodna 9 41-200 Sosnowiec	n/d	98,83%
Zetkama R&D Sp. z o.o.	ul. 3 Maja 12 57-410 Ścinawka Średnia	100,00%	100,00%
Techmadex S.A.	ul. Migdałowa 91 02-796 Warszawa	51,02%	51,02%
Masterform Sp. z o.o.	ul. Mikulicza 6a 41-200 Świebodzice	75,00%	75,00%
Kuźnia Polska S.A.	ul. Górecka 32 43-430 Skoczów	95,80%	95,09%
Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o.	ul. Cechowa 6/8 43-300 Bielsko-Biała	100,00%	100,00%
SISKIN 5 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.	ul. Swobodna 9 41-200 Sosnowiec	n/d	36,17%
Mangata Nieruchomości Sp. z o.o.	ul. Cechowa 6/8 43-300 Bielsko-Biała	100,00%	100,00%

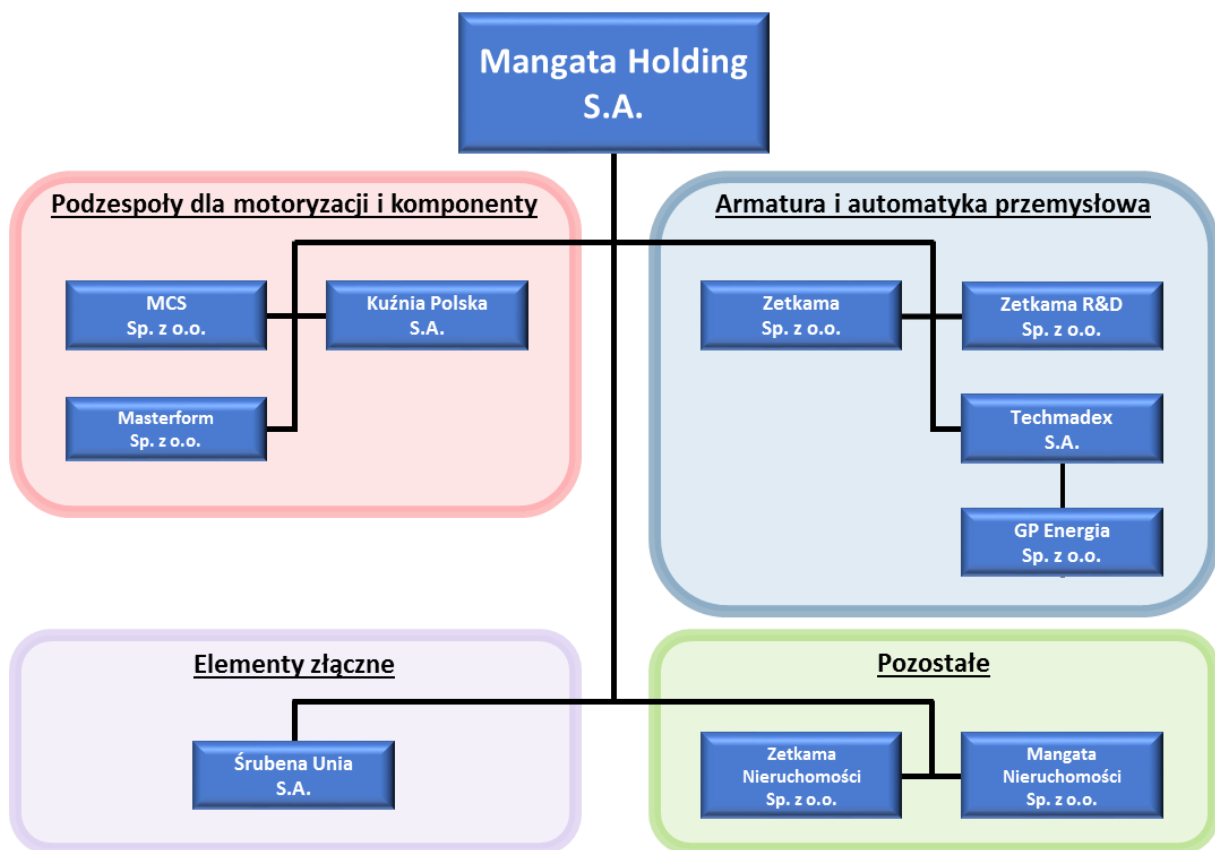
Techmadex S.A. (spółka zależna Mangata Holding S.A.) posiada 90% udziałów w spółce GP Energia Sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku, ul. Pułaskiego 26C/2.

Wszystkie jednostki konsolidowane są metodą pełną.

## 1.5. Zmiany w Grupie **Kapitałowej**

- W dniu 5 stycznia 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował połączenie spółek: Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o. (Spółka Przejmująca) oraz Siskin 5 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. (Spółka Przejmowana). Celem połączenia tych spółek była optymalizacja zarówno ich struktury majątkowo-finansowej, jak i optymalizacja struktury Grupy Kapitałowej.
- W dniu 24 stycznia 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował zmianę nazwy i siedziby spółki Siskin 5 Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu na Mangata Nieruchomości Sp. z o.o. z siedzibą w Bielsku-Białej.
- W dniu 17 lutego 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował zmianę nazwy spółki z Masterform Grupa Zetkama Sp. z o.o. na Masterform Sp. z o.o.
- W dniu 30 stycznia 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował przekształcenie Armak Sp. z o.o. w Armak Spółka akcyjna. W dniu 6 marca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Armak S.A. podjęło uchwałę w sprawie przymusowego wykupu akcji będących w posiadaniu akcjonariuszy mniejszościowych. W dniu 22 marca 2017 roku Mangata Holding S.A. uregulowała całość ceny wykupu akcji akcjonariuszy mniejszościowych, przez co stała się jedynym akcjonariuszem Armak S.A.
- W dniu 6 kwietnia 2017 roku Zarządy Armak S.A. (Spółka Przejmowana) i Zetkama sp. z o.o. (Spółka Przejmująca) przyjęły plan połączenia, który został opublikowany na stronach internetowych Spółek. W dniu 11 maja 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Armak S.A. oraz Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Zetkama sp. z o.o. podjęły uchwały o połączeniu spółek w drodze przejęcia Armak S.A. przez Zetkama sp. z o.o. W dniu 22 czerwca 2017 roku właściwy sąd rejestrowy zarejestrował połączenie spółek Zetkama Sp. z o.o. z Armak S.A. W wyniku połączenia kapitał zakładowy Zetkama Sp. z o.o. został podwyższony z kwoty 60.000 tys. PLN do kwoty 77.900 tys. PLN. Wszystkie nowoutworzone udziały zostały objęte przez Mangata Holding S.A.
- W dniu 18 maja 2017 roku Techmadex S.A. zawarł umowę sprzedaży wszystkich posiadanych udziałów w spółce Predictive Service Europe Sp. z o.o., stanowiących 25% udziału w kapitale zakładowym tej spółki, na rzecz Predictive Service LLC (większościowy udziałowiec Predictive Service Europe Sp. z o.o.) za cenę 35 tys. USD.
- W dniu 22 sierpnia 2017 roku Mangata Holding S.A. wykupiła część akcji Kuźni Polskiej S.A. (spółka zależna Emitenta) będąca w posiadaniu akcjonariuszy mniejszościowych za łączną cenę 1.459 tys. PLN. W rezultacie tej transakcji udział Emitenta w strukturze własności Kuźni Polskiej S.A. wzrósł z 95,09% do 95,80%.

Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. na dzień sporządzenia sprawozdania zaprezentowano poniżej:



## 1.6. Podstawowe produkty oferowane przez Grupę w segmentach operacyjnych

Przy wyodrębnianiu segmentów operacyjnych Zarząd Spółki dominującej kieruje się liniami produktowymi, które reprezentują główne usługi oraz wyroby dostarczane przez Grupę. Każdy z segmentów jest zarządzany odrębnie w ramach danej linii produktowej, z uwagi na specyfikę świadczonych usług / wytwarzanych wyrobów wymagających odmiennych technologii, zasobów oraz podejścia do realizacji.

Zarząd Spółki dominującej przyjął następujący podział na segmenty operacyjne:

- Podzespoły dla motoryzacji i komponenty,
- Armatura i automatyka przemysłowa,
- Elementy złączne,
- Działalność pozaprodukcyjna.

### Podzespoły dla motoryzacji i komponenty

Podzespoły dla motoryzacji są wytwarzane przez MCS, Masterform oraz Kuźnię Polską. MCS jest producentem elementów stanowiących części składowe układów wydechowych samochodów osobowych, wykonywanych z rur nierdzewnych. Zajmuje się również obróbką odlewów aluminiowych oraz żeliwnych stanowiących zarówno własność klienta, jak również sprzedawanych wraz z odlewem. Odbiorcami finalnymi wyrobów Spółki są przede wszystkim branża motoryzacyjna i metalowa. Elementy układów wydechowych będące głównym produktem MCS wykonywane są z rur stalowych nierdzewnych. MCS wykonuje zarówno rury gięte stanowiące łącznik

między tłumikiem, a kolektorem wydechowym samochodu, a także wychodzącą z tłumika rurę wydechową. Zasadniczą część produkcji stanowią rury perforowane oraz kształtowane na końcach stanowiące wewnętrzny wkład tłumika wydechowego. W zakresie rur wykonywane są następujące typy:

- rury gięte
- rury gięte perforowane,
- rury perforowane proste,
- rury perforowane z kształtowanymi końcówkami,
- rury gięte wielokrotnie kształtowane,
- rezonatory wydechowe.

Drugą ważną linią produktową Spółki jest obróbka mechaniczna odlewów aluminiowych i żeliwnych. Obróbka odlewów odbywa się zawsze na zlecenie klienta. MCS specjalizuje się w obróbce wielkoseryjnych odlewów dla przemysłu motoryzacyjnego, rolnictwa, budownictwa i innych branż przemysłowych. Produkowane wyroby charakteryzują się wysoką jakością wykonania, a jednocześnie najniższym poziomem brakowości. Niektórzy klienci, będący właścicielami oprzyrządowań odlewniczych i posiadający własny materiał do obróbki zlecają Spółce wykonanie usług obróbki powierzonego materiału odlewniczego. Spółka rozszerza swoją aktywność w zakresie świadczenia usług, które mogą być wykonywane z wykorzystaniem posiadanego parku maszynowego.

Masterform produkuje komponenty które mają zastosowanie w najbardziej zaawansowanych technologicznie i jakościowo maszynach i urządzeniach w motoryzacji (samochodach ciężarowych i autobusach, komponentach do samochodów sportowych i luksusowych). Dzięki doświadczeniu i zaawansowanej technologii produkowane komponenty trafiają do czołowych globalnych odbiorców. Masterform specjalizuje się w seryjnej obróbce części maszyn i urządzeń z wykorzystaniem technologii CNC (Computerized Numerical Control – komputerowe sterowanie urządzeń numerycznych). Termin ten oznacza obróbkę materiałów za pomocą komputerowo sterowanych urządzeń, pozwalającą na precyzyjne wykonanie w sposób powtarzalny często bardzo złożonych kształtów. Masterform wykonuje produkty z takich materiałów jak stale, stale nierdzewne i żaroodporne, brąz, miedź, aluminium, tworzywa, odlewy z żeliwa szarego i sferoidalnego oraz mosiądzu. Wyroby wykonywane są wraz z obróbką powierzchni: galwaniczną, lakierniczą i cieplną.

Kuźnia Polska specjalizuje się w produkcji odkuwek do motoryzacji w przedziale wagowym od 0,05 kg do 25 kg.

Na asortyment Kuźni Polskiej składają się:

- elementy zawieszenia: dźwignie, czopy, sworznie, tuleje,
- elementy układu kierowniczego: końcówki drążków kierowniczych, krzyżaki, przeguby,
- elementy układu napędowego: wały napędowe, złącza, końcówki złączy, krzyżaki, piasty,
- elementy silnika (osprzętu silnika): dźwigienki zaworowe, wsporniki,
- elementy skrzyni biegów: wałki główne i pośrednie, koła przekładniowe, pierścienie synchronizatora, tuleje.

Kuźnia wykonuje również usługi w zakresie wykonawstwa matryc, azotowania i śrutowania.

## Armatura i automatyka przemysłowa

Armatura przemysłowa jest podstawowym produktem Zetkamy. Do produkcji armatury Spółka wykorzystuje produkowane przez siebie odlewy z żeliwa szarego jak i sferoidalnego. Armatura ta znajduje zastosowanie w takich branżach jak: ciepłownictwo i ogrzewnictwo, wentylacja i klimatyzacja, wodociągi i kanalizacja, przemysł stoczniowy oraz zakłady przemysłowe.

W skład armatury wchodzi następujące grupy produktów:

- zawory grzybkowe zaporowe, służące do odcinania przepływającego czynnika,
- zawory zwrotne (grzybkowe, klapowe i zwrotne),

- zawory regulujące, pozwalające na płynną regulację przepływającego czynnika,
- zawory mieszkowe, zawory odcinające przepływ czynnika, posiadające uszczelnienie dławnicy w postaci mieszka,
- zawory pływakowe,
- kurki kulowe, służące do odcinania przepływającego czynnika,
- osadniki-filtry, urządzenia ochronne oczyszczające czynnik z zanieczyszczeń,
- kosze ssawne, zapobiegające przepływowi powrotnemu czynnika z jednoczesną funkcją jego oczyszczenia,
- odpowietrzniki, urządzenia odpowietrzające instalację.

Zakres swojej oferty Grupa Kapitałowa systematycznie rozszerza o sprzedaż towarów, które w głównej mierze stanowi armatura innych producentów. Wśród nich istotną grupę stanowi armatura obca oferowana przez Zetkamę jako armatura komplementarna do armatury własnej produkcji. Zakres oferowanej armatury obcej Spółka systematycznie rozszerza wzmacniając swoją pozycję w szczególności w branży wentylacji i klimatyzacji oraz w sieciach wodnych i kanalizacyjnych.

Odlewy są wytwarzane w odlewni żeliwa w Ścinawce Średniej. Odlewy produkowane są zarówno na potrzeby własne jak również na sprzedaż, głównie dla innych producentów armatury. Odlewy są wykonywane z żeliwa szarego i sferoidalnego o ciężarze od 0,5 do 100 kg. Są to głównie odlewy ciśnieniowe i maszynowe sprzedawane w postaci surowej lub obrobionej.

Obszar Automatyki przemysłowej obejmuje działalność prowadzoną przez spółkę Techmadex, która zajmuje się projektowaniem, wykonawstwem i integracją automatyki przemysłowej głównie dla podmiotów z branży gazowniczej. Spółka prowadzi działalność usługową oraz handlową. Wydzielony w strukturze organizacyjnej zespół doświadczonych inżynierów zajmuje się projektowaniem, montażem i uruchamianiem oprogramowania systemowego i wizualizacji, oraz instalacji elektrycznych oraz uruchomienia urządzeń, oraz dostawami elementów automatyki w tym sterowników, oprogramowania itp. Spółka zależna Techmadexu, GP Energia, dostarcza również rozwiązania z dziedziny automatyki przemysłowej w postaci kompletnych systemów sterowania, akwizycji, transmisji, wizualizacji danych SCADA dla potrzeb przemysłu gazowniczego oraz gospodarki wodno-ściekowej.

Techmadex oferuje ponadto takie usługi jak:

- pomiar i badania termowizyjne urządzeń elektrycznych (termografia w podczerwieni), wykrywanie nieszczelności instalacji gazowych, badanie ścian budynków,
- serwis i eksploatacja urządzeń gazowniczych: silników turbinowych, tłokowych, sprężarek gazu.

## Elementy złączone

Elementy złączone są wytwarzane przez spółkę Śrubena Unia S.A. Dzięki stosowanej technologii produkcji oferta Śrubeny, jest bardzo szeroka, zarówno w układzie wymiarowym, jak i asortymentowym. Zakres wymiarowy oferowanych wyrobów rozciąga się od M5 do M52 przy maksymalnej długości 700 mm zaś zakres własności mechanicznych produkowanych wyrobów to klasa od 4.6 do 12.9 w przypadku śrub i od 5 do 12 w przypadku nakrętek. Duży udział stanowią wyroby z różnego rodzaju pokryciami antykorozyjnymi wykonywanymi w kooperacji. W tym zakresie spółka oferuje między innymi: cynkowanie galwaniczne, cynkowanie ogniowe, dakromet, geomet, cynk-nikiel, delta tone i inne. Odrębną linią produktową, stanowiącą ok. 40% produkcji Śrubeny Unii S.A., są elementy złączone nawierzchni kolejowej takie jak: wkręty kolejowe, śruby stopowe. W tym zakresie Śrubena jest wiodącym producentem w Europie. Firma produkuje zarówno wyroby standardowe (według norm) jaki i wyroby niestandardowe według specyfikacji i wymagań klienta. Bardzo szeroki park maszynowy, bogate zaplecze konstrukcyjne, badawczo-pomiarowe oraz narzędziowe pozwalają na kompleksowość oferty oraz dobry serwis, szczególnie w odniesieniu do produktów poza standardowych. Spółka wykonuje także usługi w zakresie obróbki chemiczno-powierzchniowej drutu walcowanego.

## Działalność pozaprodukcyjna

Segment działalności pozaprodukcyjnej zajmuje się obsługą majątku nieprodukcyjnego. Składnikami majątku zarządzanymi w tym segmencie są przede wszystkim nieruchomości położone w Sosnowcu, Katowicach, Kłodzku oraz w Ścinawce Średniej. Głównym zakresem działalności w segmencie jest sprzedaż nieruchomości oraz wynajem powierzchni produkcyjnych, magazynowych oraz biurowych.



## 2. ISTOTNE WYDARZENIA

### Zmiany organizacyjne w Grupie

Grupa prowadzi działania reorganizacyjne, których celem jest uproszczenie oraz optymalizacja struktury Grupy oraz jej działalności, jak i działalności poszczególnych spółek. Jednym z działań w tym obszarze było połączenie w styczniu 2017 roku spółek: Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o. oraz Siskin 5 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. Obecnie w Grupie funkcjonuje jeden podmiot (Zetkama Nieruchomości sp. z o.o.) prowadzący działalność w obszarze inwestycji w nieruchomości.

Kolejnym ważnym projektem było połączenie Zetkama Sp. z o.o. z Armak S.A. Po połączeniu powstał jeden podmiot, w którym skoncentrowały się kompetencje Grupy w zakresie produkcji armatury oraz odlewów.

Za przeprowadzonym połączeniem przemawiały:

- podobny charakter działalności – obie spółki prowadzą działalność operacyjną w obszarze produkcji armatury,
- przewidywany efekt synergii w postaci redukcji kosztów działalności połączonego podmiotu (wspólny zarząd, ujednoczenie działań logistycznych, optymalizacja struktury produkcji itp.),
- większa siła negocjacyjna jednej spółki, zarówno w obszarze zakupów jak i sprzedaży.

W połączonym podmiocie wdrożono nowy system klasy ERP, który znacząco ułatwi procesy dotyczące pozyskania i agregacji danych z różnych obszarów, co przełoży się na możliwość efektywniejszego zarządzania spółką oraz możliwość realizacji projektów optymalizacji kosztowej.

### Wyksięgowanie zobowiązania do dopłaty za akcje Masterform S.A.

W 2017 roku z ksiąg Mangata Holding S.A. wyksięgowane zostało zobowiązanie do dopłaty za akcje Masterform S.A. (obecnie Masterform Sp. z o.o.). Dopłata do ceny nabycia Masterform uzależniona była od osiągnięcia przez tę spółkę uzgodnionych wyników finansowych na poziomie EBITDA w latach 2015-2017.

Zgodnie z warunkami nabycia 80% akcji Masterform S.A., cena zakupu mogła zostać zwiększona o 3.968 tys. PLN w przypadku zrealizowania przez Masterform S.A. celów określonych w umowie inwestycyjnej.

W 2017 roku dokonano weryfikacji zadań zawartych w umowie inwestycyjnej. W rezultacie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że Masterform nie zrealizował wskazanego w umowie inwestycyjnej celu – osiągnięcia założonego poziomu skumulowanej wartości EBITDA. Na tej podstawie została podjęta decyzja o wyksięgowaniu zobowiązania do dopłaty za nabyte akcje Masterform S.A.

### **Odpis aktualizujący wartość firmy**

Zgodnie z wymogami MSR 36, na dzień bilansowy dokonano weryfikacji ujętej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartości firmy pod kątem możliwej utraty wartości. Do testu na utratę wartości przyjęto założenia uwzględniające, słabsze niż pierwotnie zakładano, prognozowane wyniki Techmadex na kolejne lata. Test wykazał konieczność dokonania odpisu aktualizującego wartość firmy przy następujących kluczowych założeniach:

- WACC na poziomie 11%,
- średnioroczna stopa wzrostu przychodów na poziomie 1,7%,
- rezydualna stopa wzrostu na poziomie 2%.

Na podstawie analizy modeli przyszłych 5-letnich przepływów pieniężnych (na lata 2018 – 2022) dla ośrodków generujących przepływy pieniężne oszacowano odpis aktualizujący wartości firmy Techmadex o 2.790 tys. PLN, co spowodowało całkowite spisanie wartości firmy rozpoznanej w ramach przejęcia kontroli nad Techmadex S.A. W sprawozdaniu z dochodów odpis ujęto w pozostałych kosztach operacyjnych.

W zakresie wartości firmy powstałej w wyniku przejęcia kontroli nad Kuźnią Polską S.A. oraz Masterform S.A., w oparciu o przeprowadzone testy na utratę wartości, nie stwierdzono konieczności dokonania odpisów wartości firmy.

### **Realizacja przez beneficjenta gwarancji ubezpieczeniowej**

W dniu 6 października 2017 roku InterRisk S.A. wypłacił na rzecz beneficjenta gwarancji ubezpieczeniowej – Gaz System S.A. – środki pieniężne w kwocie 2.647 tys. PLN jako część zapłaty za notę na kwotę 9.767 tys. PLN wystawioną za nieterminowe zrealizowanie prac przez konsorcjum, którego liderem był Techmadex S.A. (spółka zależna Emitenta). InterRisk S.A. zwrócił się do Techmadex S.A. o zwrot środków wypłaconych z gwarancji ubezpieczeniowej. Środki te zostały przekazane do InterRisk S.A. Zdaniem konsorcjum, gwarancja została zrealizowana przez Gaz System S.A. bezzasadnie.

W dniu 22 lutego 2018 roku członkowie Konsorcjum: Techmadex S.A. oraz Atrem S.A. złożyli w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew przeciwko Gaz-System S.A. z siedzibą w Warszawie o zapłatę kwoty 2.647 tys. PLN tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia. Z tej kwoty 1.588 tys. PLN przypada na rzecz Techmadex S.A.

### **Zmiany w akcjonariacie oraz ogłoszenie Polityki dywidendowej**

W 2017 roku miały miejsce: proces konsolidacji struktury własności Mangata Holding S.A. oraz ogłoszenie Polityki dywidendowej. Szerzej przebieg procesu konsolidacji struktury własności Emitent opisano w punkcie 5.3 niniejszego sprawozdania, natomiast informacje o polityce dywidendowej zamieszczono w punkcie 4.14 niniejszego sprawozdania.

### 3. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWEJ ORAZ MAJĄTKOWEJ

#### 3.1. Analiza sprawozdania z dochodów

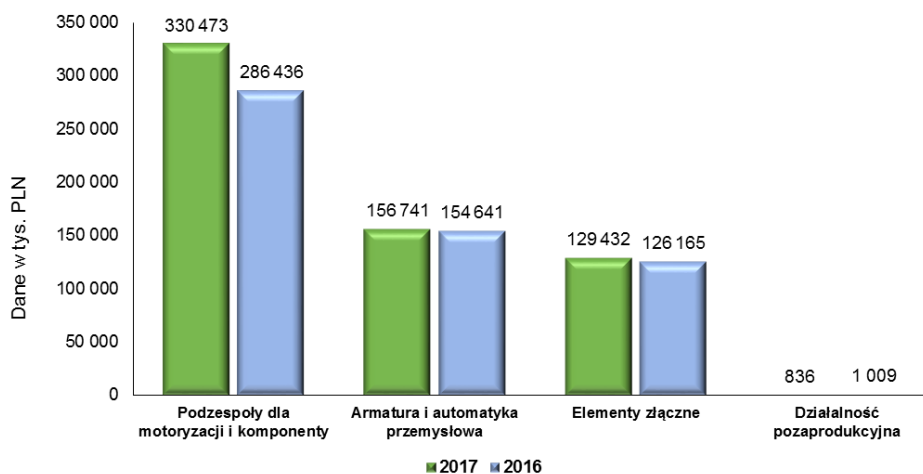
Uproszczone sprawozdanie z dochodów Grupy Kapitałowej przedstawia się następująco:

<i>Dane w tys. PLN</i>	od 01.01. do 31.12.2017	od 01.01. do 31.12.2016	dynamika 2017/2016
<b>Przychody ze sprzedaży</b>	617 482	568 251	8,66%
Przychody ze sprzedaży produktów	557 172	509 182	9,42%
Przychody ze sprzedaży usług	18 804	15 153	24,09%
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	41 506	43 916	-5,49%
<b>Koszt własny sprzedaży</b>	488 930	435 616	12,24%
Koszt sprzedanych produktów	440 972	389 749	13,14%
Koszt sprzedanych usług	16 934	14 697	15,22%
Koszt sprzedanych towarów i materiałów	31 024	31 170	-0,47%
<b>Zysk (strata) brutto ze sprzedaży</b>	128 552	132 635	-3,08%
<i>Marża brutto na sprzedaży</i>	20,82%	23,30%	
Koszty sprzedaży	28 154	28 891	-2,55%
Koszty ogólnego zarządu	42 428	41 435	2,40%
Pozostałe przychody operacyjne	7 661	2 203	247,75%
Pozostałe koszty operacyjne	9 763	8 053	21,23%
<b>Zysk (strata) z działalności operacyjnej</b>	55 868	56 459	-1,05%
<i>Marża zysku operacyjnego</i>	9,05%	9,90%	
Przychody finansowe	2 165	2 301	-5,91%
Koszty finansowe	9 142	3 513	160,23%
<b>Zysk (strata) przed opodatkowaniem</b>	48 891	55 247	-11,50%
Podatek dochodowy	7 813	10 240	-23,70%
<b>Zysk (strata) netto</b>	41 078	45 007	-8,73%
<i>Marża zysku netto</i>	6,65%	7,90%	

Przychody ze sprzedaży w roku 2017 wyniosły 617 482 tys. PLN i były wyższe o 49 231 tys. PLN (8,7%) w stosunku do roku 2016. Największy wzrost przychodów odnotowano w segmencie Podzespołów dla motoryzacji i komponentów - 15%, natomiast dynamika wzrostu przychodów w segmencie Elementów złącznych wyniosła 3%, a w segmencie Automatyki przemysłowej i armatury wzrost wyniósł ok 1%.



## Przychody ze sprzedaży wg segmentów

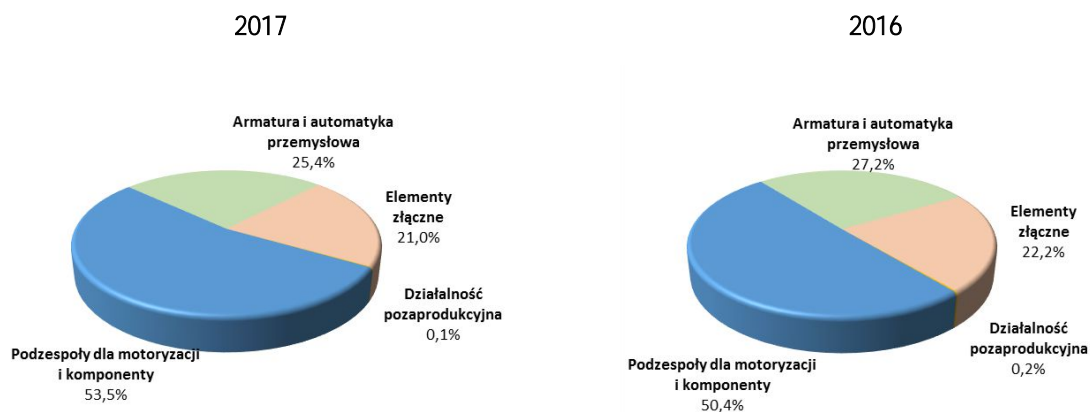


Segment Podzespołów dla motoryzacji i komponentów zanotował najwyższy (53,5%) udział w sprzedaży Grupy. W porównaniu do roku 2016 nastąpił również znaczący przyrost wartości sprzedaży (15,4%), co jest to efektem sprzyjającej koniunktury w segmencie automotive oraz realizacji nowych projektów sprzedażowych w spółkach Grupy.

Segment Armatury i automatyki przemysłowej zanotował przychody ze sprzedaży na poziomie zbliżonym do roku 2016. W ramach tego segmentu nastąpił wzrost sprzedaży w obszarze armatury przemysłowej oraz towarów, z kolei niższą sprzedaż odnotowano w obszarze odlewów. W strukturze przychodów tego segmentu widoczna jest zmiana geograficznych kierunków sprzedaży, dzięki czemu wyższa sprzedaż eksportowa (szczególnie na rynku rosyjskim), pozwoliła zrekomensować niższą sprzedaż na rynku krajowym.

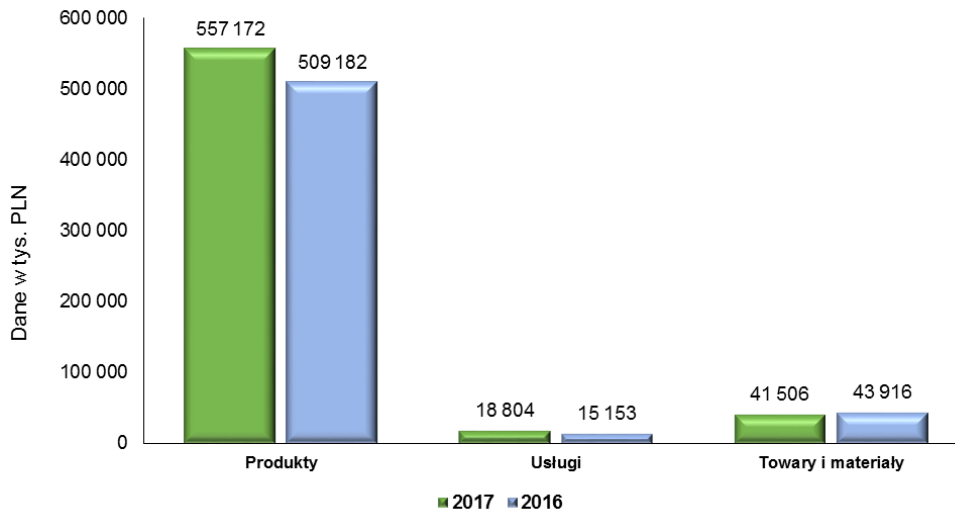
Segment elementów złącznych nieznacznie (wzrost o 3%) zwiększył swoje przychody w stosunku do roku 2016, głównie w obszarze sprzedaży do podmiotów operujących w obszarze budowy infrastruktury kolejowej. Segment ten zanotował niższą sprzedaż do firm górniczych, co jest pochodną niższych inwestycji w tym sektorze oraz znacznej presji cenowej ze strony konkurencji krajowej.

## Struktura sprzedaży wg segmentów



Poniższy wykres oraz tabela przedstawiają strukturę sprzedaży w podziale na przychody osiągnięte ze sprzedaży produktów, usług oraz towarów i materiałów.

Struktura sprzedaży – produkty, usługi, towary i materiały

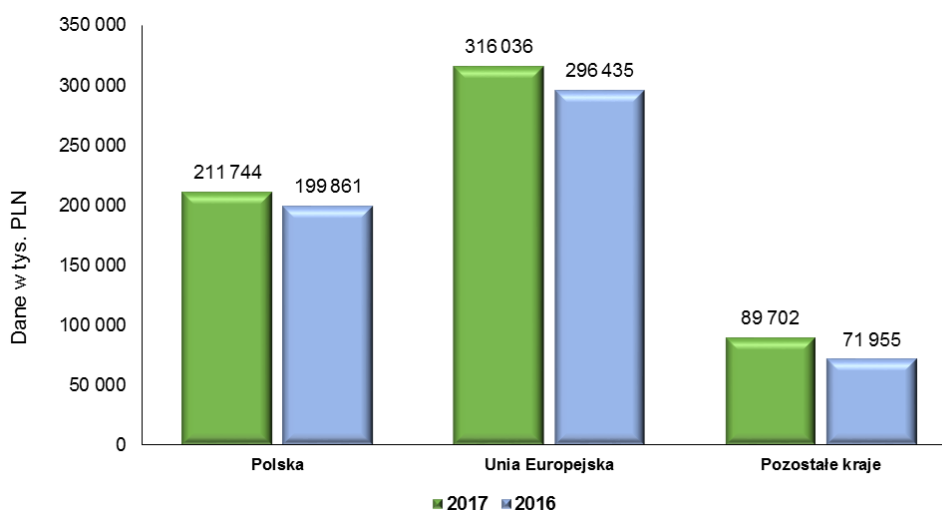


Dane w tys. PLN	01.01. do 31.12.2017	01.01. do 31.12.2016	dynamika
Produkty	557 172	509 182	9,4%
Usługi	18 804	15 153	24,1%
Towary i materiały	41 506	43 916	-5,5%
<b>Przychody ze sprzedaży łącznie</b>	<b>617 482</b>	<b>568 251</b>	<b>8,7%</b>

Struktura terytorialna sprzedaży przedstawia się następująco:

	01.01. do 31.12.2017	struktura 2017	01.01. do 31.12.2016	struktura 2016	dynamika
Polska	211 744	34,3%	199 861	35,2%	5,9%
Unia Europejska	316 036	51,2%	296 435	52,2%	6,6%
Pozostałe kraje	89 702	14,5%	71 955	12,7%	24,7%
<b>Przychody ze sprzedaży</b>	<b>617 482</b>	<b>100,0%</b>	<b>568 251</b>	<b>100,0%</b>	<b>8,7%</b>

## Struktura terytorialna sprzedaży



Dynamika wzrostu kosztu własnego sprzedaży (12%) była wyższa od dynamiki wzrostu przychodów ze sprzedaży (9%). Brak współmierności wynikał głównie ze znaczącego wzrostu cen surowców i materiałów podstawowych (stanowią one około 50% kosztu własnego sprzedaży). W roku 2017 wzrosty te nie zostały przełożone w całości na odbiorców, co znalazło negatywne odzwierciedlenie w postaci spadku marży brutto na sprzedaży z 23,3% w 2016 roku do 20,8% w 2017 roku. Spółki Grupy przeprowadziły w roku 2017 negocjacje z kluczowymi klientami dotyczące wzrostu cen ze względu na wyższe koszty materiałów. Efekty tych negocjacji powinny znaleźć odzwierciedlenie w wynikach 2018 roku.

Zysk brutto ze sprzedaży w 2017 roku wyniósł 128 552 tys. PLN i był niższy o 4 083 tys. PLN (tj. 3%) od zysku brutto ze sprzedaży za ubiegły rok.

Relacja kosztów sprzedaży do wartości przychodów ze sprzedaży w roku 2017 spadła się z poziomu 5,1% (rok 2016) do poziomu 4,6% (w roku 2017), natomiast relacja kosztów ogólnego zarządu do przychodów ze sprzedaży spadła z poziomu 7,2% w 2016 roku do 6,9% w 2017 roku.

Istotnymi czynnikami o charakterze jednorazowym wpływającymi na wynik za 2017 rok są:

- odpis aktualizujący wartość firmy powstałej na przejęciu kontroli nad Techmadex S.A. (por. nota 4 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2017) w kwocie 2.790 tys. PLN ujęty w pozostałych kosztach operacyjnych,
- wypłata do InterRisk kwoty 1.588 tys. PLN (część przypadająca na Techmadex S.A.) tytułem zwrotu za gwarancję ubezpieczeniową na rzecz Gaz System S.A. (ujęta w pozostałych kosztach operacyjnych);
- wysięgowanie zobowiązania do dopłaty za akcje Masterform z uwagi na brak realizacji wskazanego w umowie inwestycyjnej celu – przychód w kwocie 3.968 tys. PLN (ujęty w pozostałych przychodach operacyjnych).

Wynik EBITDA Grupy za rok 2017 wyniósł 82 746 tys. PLN i był wyższy od wyniku za rok 2016 o 2 762 tys. PLN (wzrost o 3 %). Rentowność mierzona wskaźnikiem EBITDA w roku 2017 osiągnęła poziom 13,4 % wobec 14,1% w roku 2016.

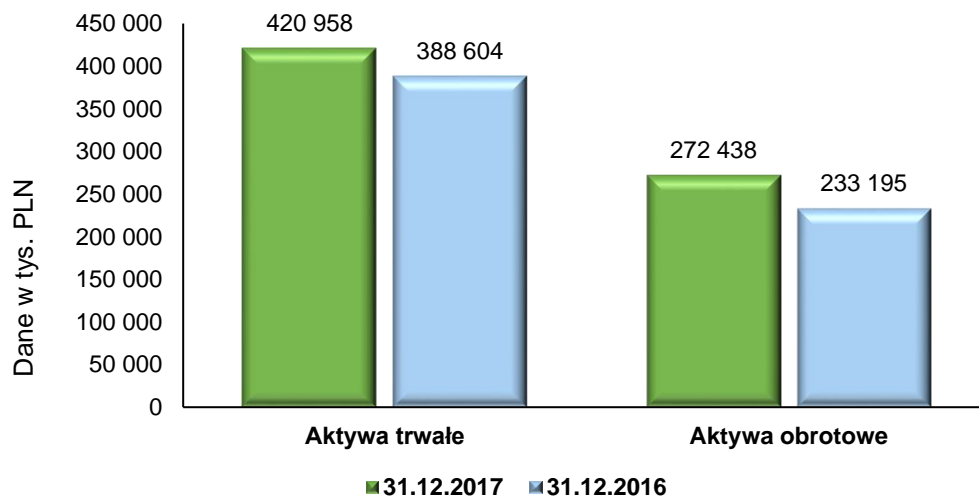
Zysk netto za rok 2017 wyniósł 41 078 tys. PLN i był niższy o 3 929 tys. PLN (tj. 9%) od zysku netto za rok 2016. Poza wyżej opisanymi czynnikami na poziom zysku netto w roku 2017 istotny wpływ miały ujemne różnice kursowe. Ujemne różnice kursowe dotyczące rozrachunków handlowych w walutach obcych oraz dotyczące środków pieniężnych były wyższe o ok. 4 900 tys. PLN w stosunku do roku 2016. Na poziom kosztów finansowych wpłynęły również wyższe o ok. 500 tys. PLN odsetki od kredytów oraz leasingów związanych z finansowaniem programu inwestycyjnego.

### 3.2. Analiza sytuacji majątkowej i finansowej

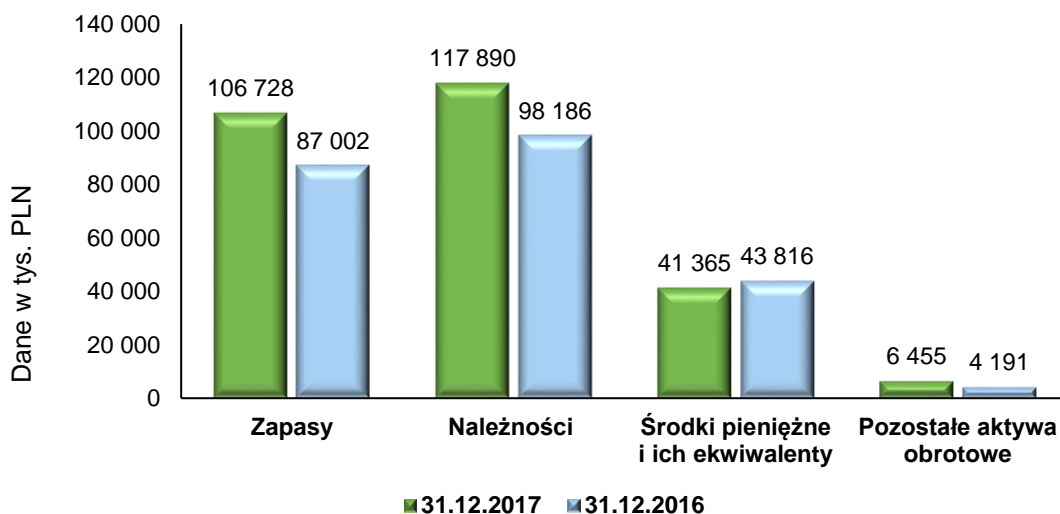
Sprawozdanie z sytuacji finansowej (dane w tys. PLN)

Aktywa	31.12.2017	31.12.2016	struktura 2017	struktura 2016	dynamika
Wartość firmy	31 826	34 616	4,6%	5,6%	-8,1%
Wartości niematerialne	46 655	44 098	6,7%	7,1%	5,8%
Rzeczowe aktywa trwałe	327 433	295 390	47,2%	47,5%	10,8%
Nieruchomości inwestycyjne	9 065	9 129	1,3%	1,5%	-0,7%
Pozostałe aktywa trwałe	5 979	5 371	0,9%	0,9%	11,3%
<b>Aktywa trwałe razem</b>	<b>420 958</b>	<b>388 604</b>	<b>60,7%</b>	<b>62,5%</b>	<b>8,3%</b>
Zapasy	106 728	87 002	15,4%	14,0%	22,7%
Należności handlowe oraz pozostałe należności	117 890	98 186	17,0%	15,8%	20,1%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	41 365	43 816	6,0%	7,0%	-5,6%
Pozostałe aktywa obrotowe	6 455	4 191	0,9%	0,7%	54,0%
<b>Aktywa obrotowe razem</b>	<b>272 438</b>	<b>233 195</b>	<b>39,3%</b>	<b>37,5%</b>	<b>16,8%</b>
<b>AKTYWA RAZEM</b>	<b>693 396</b>	<b>621 799</b>	<b>100,0%</b>	<b>100,0%</b>	<b>11,5%</b>

Struktura majątku



## Struktura majątku obrotowego



Aktywa trwałe na 31 grudnia 2017 stanowiły 60,7% majątku Grupy (62,5% na koniec poprzedniego okresu). W strukturze aktywów trwałych najistotniejsza zmiana dotyczy rzeczowych aktywów trwałych – ich wzrost wynika z inwestycji w odnowienie parku maszynowego i rozwój mocy produkcyjnych w spółkach Grupy, przede wszystkim z segmentu automotive (uruchomienie nowych linii produktowych dla odbiorców – por. 4.2 opis istotnych inwestycji).

Spadek rozpoznanej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Wartości firmy” wynika z odpisu aktualizującego wartość firmy rozpoznanej na objęciu kontroli nad Techmadex S.A.

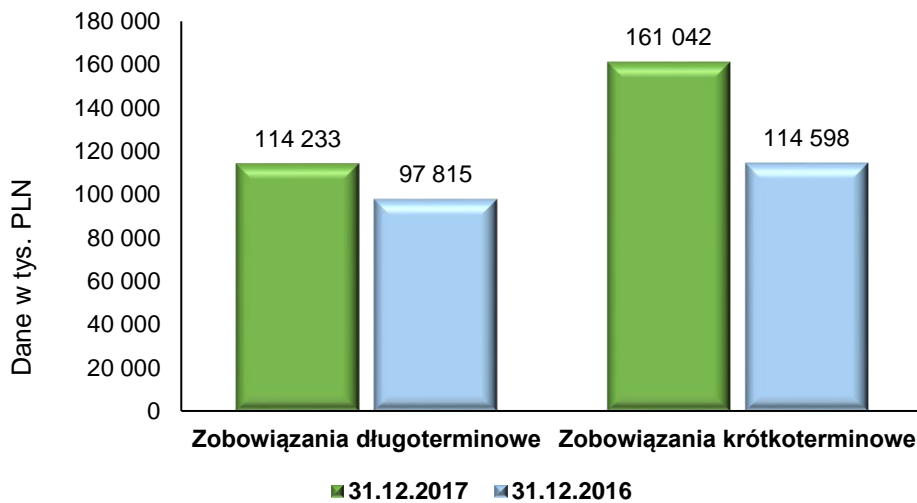
Aktywa obrotowe na 31 grudnia 2017 stanowiły 39,3% majątku Grupy, wobec 37,5% na koniec poprzedniego okresu. W strukturze aktywów obrotowych widoczny jest wzrost należności handlowych (oraz pozostałych) w stosunku do roku 2016, co jest pochodną wyższych przychodów ze sprzedaży. Struktura wiekowa należności handlowych nie budzi zastrzeżeń – należności przeterminowane stanowiły na koniec 2017 roku 28.892 tys. PLN, z czego 18.501 tys. PLN było przeterminowane do 1 miesiąca. Wskaźnik rotacji należności wzrósł z 56 dni w 2016 roku do 63 dni w 2017 roku.

Wzrost wartości zapasu wynika ze wzrostu zarówno ilości materiałów podstawowych na stanie, jak i ze wzrostu cen materiałów w porównaniu do roku 2016. W spółkach Grupy wzrosła również wartość wyrobów gotowych na stanie (w ujęciu ilościowo-wartościowym), które są niezbędne w celu terminowej obsługi zamówień.

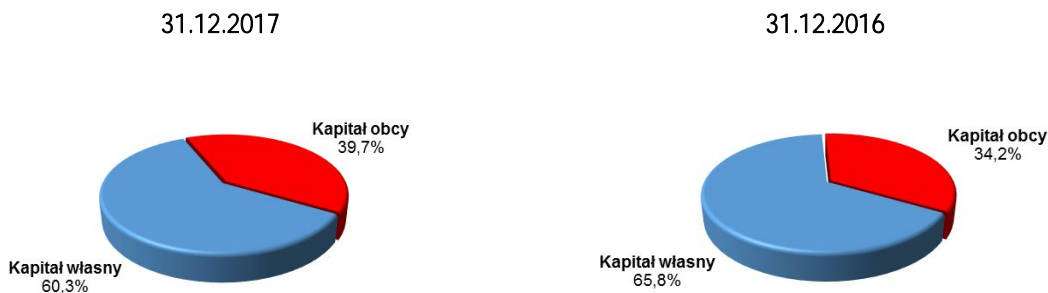
## Sprawozdanie z sytuacji finansowej – Pasywa

Dane w tys. PLN	31.12.2017	31.12.2016	struktura 2017	struktura 2016	dynamika
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	399 075	388 114	57,6%	62,4%	2,8%
Udziały niedające kontroli	19 046	21 272	2,7%	3,4%	-10,5%
<b>Kapitał własny razem</b>	<b>418 121</b>	<b>409 386</b>	<b>60,3%</b>	<b>65,8%</b>	<b>2,1%</b>
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	55 020	44 578	7,9%	7,2%	23,4%
Leasing finansowy	19 827	10 584	2,9%	1,7%	87,3%
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	10 550	10 667	1,5%	1,7%	-1,1%
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	28 836	31 986	4,2%	5,1%	-9,8%
<b>Zobowiązania długoterminowe razem</b>	<b>114 233</b>	<b>97 815</b>	<b>16,5%</b>	<b>15,7%</b>	<b>16,8%</b>
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe	78 286	58 445	11,3%	9,4%	33,9%
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	49 304	28 969	7,1%	4,7%	70,2%
Leasing finansowy	8 446	4 435	1,2%	0,7%	90,4%
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	19 713	17 036	2,8%	2,7%	15,7%
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	5 293	5 713	0,8%	0,9%	-7,4%
<b>Zobowiązania krótkoterminowe razem</b>	<b>161 042</b>	<b>114 598</b>	<b>23,2%</b>	<b>18,4%</b>	<b>40,5%</b>
<b>Zobowiązania razem</b>	<b>275 275</b>	<b>212 413</b>	<b>39,7%</b>	<b>34,2%</b>	<b>29,6%</b>
<b>PASYWA RAZEM</b>	<b>693 396</b>	<b>621 799</b>	<b>100,0%</b>	<b>100,0%</b>	<b>11,5%</b>

## Struktura zobowiązań



## Struktura finansowania



Kapitał własny stanowi 60,3% wartości pasywów (wobec 65,8% na koniec poprzedniego okresu), natomiast zobowiązaniami finansowane jest 39,7% majątku (wobec 34,2% na koniec poprzedniego okresu). W 2017 roku Spółka dominująca wypłaciła dywidendę w łącznej kwocie 34.720 tys. PLN (po 5,20 PLN na jedną akcję).

Kredyty i pożyczki stanowią 15,0% struktury pasywów na koniec 2017 roku, wobec 11,9% na koniec poprzedniego okresu. Spółki Grupy zaciągnęły w bankach kredyty w celu odnowy majątku produkcyjnego oraz modernizacji i rozbudowy parku maszynowego. Wzrost zobowiązań z tytułu leasingu finansowego również wynika z realizacji programu inwestycyjnego.

Pochodną wzrostu stanu zapasów jest wzrost zobowiązań handlowych (oraz pozostałych zobowiązań), które w głównej mierze związane są z finansowaniem zakupionych materiałów produkcyjnych utrzymywanych na stanch magazynowych

### Analiza wskaźnikowa

Wskaźniki struktury:

	2017	2016
Kapitał stały (tys. PLN) <i>kapitał własny razem + zobowiązania długoterminowe</i>	532 354	507 201
Kapitał pracujący (tys. PLN) <i>aktywa obrotowe – zobowiązania krótkoterminowe</i>	111 396	118 597
Obciążenia majątku zadłużeniem <i>zobowiązania ogółem / pasywa</i>	39,7%	34,2%
Trwałość struktury finansowania <i>kapitały stałe / pasywa</i>	76,8%	81,6%
Finansowanie aktywów trwałych kapitałami własnymi <i>kapitał własny / aktywa trwałe razem</i>	99,3%	105,3%
Unieruchomienie środków <i>aktywa trwałe / aktywa</i>	60,7%	62,5%
Aktywność majątku <i>kapitał pracujący / aktywa</i>	16,1%	19,1%

Struktura źródeł finansowania Grupy jest stabilna, a poziom wskaźników struktury można uznać za bezpieczny. Obciążenie majątku zadłużeniem wyniosło około 40%. Kapitał stały wynosił 532.354 tys. PLN na koniec 2017 roku (507.201 tys. PLN na koniec 2016 roku) i pokrywał 76,8% majątku Grupy (81,6% wg stanu na koniec 2016 roku). W obu okresach praktycznie cały majątek produkcyjny finansowany był kapitałem stałym. Kapitał obrotowy Grupy wynosił 111.396 tys. PLN na koniec 2017 roku (118.597 tys. PLN na koniec 2016 roku). W obu okresach około 40% majątku stanowią aktywa obrotowe, natomiast zobowiązania krótkoterminowe stanowią około 23,2% na koniec 2017 roku (18,4% na koniec 2016 roku).

Wskaźniki efektywności

	2017	2016
Rentowność brutto na sprzedaży <i>wynik brutto na sprzedaży / sprzedaż netto</i>	20,8%	23,3%
Marża zysku operacyjnego <i>zysk z działalności operacyjnej / sprzedaż netto</i>	9,0%	9,9%
Marża EBITDA <i>(zysk z działalności operacyjnej +amortyzacja) / sprzedaż netto</i>	13,4%	14,1%

Marża zysku netto <i>zysk netto / sprzedaż netto</i>	6,7%	7,9%
Rentowność kapitału własnego <i>zysk netto / kapitał własny razem</i>	9,8%	11,0%
Rentowność majątku <i>zysk netto / suma aktywów</i>	5,9%	7,2%

Rentowność brutto na sprzedaży spadła o 2,5 punktu procentowego osiągając poziom 20,8% w 2017 roku ze względu na sytuację kosztową w roku 2017 (por. analiza sprawozdania z dochodów w punkcie 3.1). Marża zysku operacyjnego ukształtowała się na poziomie 9,0% wobec 9,9% w ubiegłym roku. Marża EBITDA wyniosła 13,4% wobec 14,1% w ubiegłym roku. Rentowność zysku netto wyniosła 6,7% w 2017 roku wobec 7,9% w ubiegłym roku. Wskaźnik rentowności kapitału własnego wyniósł 9,8% na koniec 2017 roku wobec 11,0% na koniec 2016 roku.

#### Wskaźniki płynności i rotacji

	2017	2016
Wskaźnik płynności I <i>aktywa obrotowe / zobowiązania bieżące</i>	1,69	2,03
Wskaźnik płynności II <i>(aktywa obrotowe - zapasy) / zobowiązania bieżące</i>	1,03	1,28
Rotacja należności (dni) <i>(należności handlowe netto na koniec roku x 365) / przychody ze sprzedaży</i>	63	56
Rotacja zapasów (dni) <i>(zapasy na koniec roku x 365) / koszty działalności operacyjnej</i>	70	63
Rotacja zobowiązań (dni) <i>(zobowiązania handlowe na koniec roku x 365) / koszty działalności operacyjnej</i>	45	35

Wskaźniki płynności w obu analizowanych okresach ukształtowały się na poziomie uważanym za bezpieczny - wskaźnik płynności I wyniósł 1,69 (2,03 w ubiegłym roku), natomiast wskaźnik płynności II wyniósł 1,03 (1,28 w ubiegłym roku). Wskaźnik rotacji należności wzrósł o 7 dni w porównaniu do stanu na koniec ubiegłego roku, co spowodowane było rozwojem sprzedaży w segmencie automotive oraz wejściem na nowe rynki. Wskaźnik rotacji zapasów wzrósł o 7 dni w porównaniu do stanu na koniec ubiegłego roku, co jest pochodną okresowego wzrostu stanu materiałów, jak i wzrostu cen w porównaniu do ubiegłego roku. Negatywny efekt wzrostu wskaźników rotacji: należności oraz zapasów został w dużej mierze skompensowany wzrostem wskaźnika rotacji zobowiązań, który wzrósł o 10 dni w porównaniu do stanu na koniec ubiegłego roku.

Stabilna sytuacja majątkowa, wysoki poziom kapitału stałego oraz utrzymanie wysokich wskaźników efektywności oraz płynności wskazują na możliwość zarówno bezpiecznej i terminowej obsługi istniejącego zadłużenia, jak i możliwość pozyskania dalszych źródeł zewnętrznego finansowania rozwoju.

Grupa zarządza kapitałem w celu zapewnienia zdolności kontynuowania działalności oraz zapewnienia oczekiwanej stopy zwrotu dla akcjonariuszy i innych podmiotów zainteresowanych kondycją finansową poszczególnych Spółek oraz Grupy jako całości. W celu monitorowania zdolności obsługi długu, Grupa monitoruje wskaźnik zadłużenia netto (tj. zobowiązań z tytułu leasingu, kredytów, pożyczek i innych instrumentów dłużnych) do EBITDA (wynik z działalności operacyjnej skorygowany o koszty amortyzacji). Grupa zakłada utrzymanie wskaźnika długu do EBITDA na poziomie nie wyższym niż 3,5.



**Dług netto Grupy**

Dane w tys. PLN	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki długoterminowe	55 020	44 578	52 462	27 560
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	49 304	28 969	21 465	10 696
Leasing finansowy długoterminowy	19 827	10 584	6 929	454
Leasing finansowy krótkoterminowy	8 446	4 435	2 759	378
Zobowiązania warunkowe	0	3 852**	3 740**	525*
<b>Dług oprocentowany</b>	<b>132 597</b>	<b>92 418</b>	<b>87 355</b>	<b>39 613</b>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	41 365	43 816	18 329	32 635
<b>Dług netto</b>	<b>91 232</b>	<b>48 602</b>	<b>69 026</b>	<b>6 978</b>
<b>Skumulowana EBITDA ***</b>	<b>82 746</b>	<b>79 984</b>	<b>78 855</b>	<b>44 250</b>
<b>Wskaźnik zadłużenia netto</b>	<b>1,10</b>	<b>0,61</b>	<b>0,88</b>	<b>0,16</b>

Algorytm wyliczenia wskaźników:

$Dług\ netto = kredyty\ i\ pożyczki\ długoterminowe + leasing\ finansowy\ długoterminowy + kredyty\ i\ pożyczki\ krótkoterminowe + leasing\ finansowy\ krótkoterminowy + zobowiązania\ warunkowe - środki\ pieniężne\ i\ ich\ ekwiwalenty$

\* Przy kalkulacji długu netto na 31.12.2014 roku uwzględniono zobowiązanie warunkowe z tytułu umowy inwestycyjnej zawartej pomiędzy Zetkama a Techmadex oraz kluczowymi akcjonariuszami Techmadex w związku z zakupem akcji Techmadex w wysokości 525 tys. PLN, sklasyfikowane w pozycji pozostałych zobowiązań znajdującej się w zobowiązaniach długoterminowych Grupy w skonsolidowanym śródrocznym sprawozdaniu finansowym na 31.12.2014 roku

\*\* Przy kalkulacji długu netto na 31.12.2015 roku i na 31.12.2016 roku uwzględniono zobowiązanie warunkowe z tytułu umowy inwestycyjnej zawartej z BR Capital sp. z o.o. w związku z zakupem akcji Masterform sklasyfikowane w pozycji pozostałych zobowiązań znajdującej się w zobowiązaniach długoterminowych Grupy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na 31.12.2015 roku i na 31.12.2016 roku.

\*\*\* Skumulowana wartość EBITDA dla roku 2015 uwzględnia pełne wyniki dla Masterform i Kuźnia Polska

### 3.3. Przepływy gotówkowe

Grupa wygenerowała następujące przepływy pieniężne:

Dane w tys. PLN	2017	2016
Przepływy z działalności operacyjnej	54 712	61 388
Przepływy z działalności inwestycyjnej	-49 054	-30 118
Przepływy z działalności finansowej	-8 059	-5 225
<b>Razem przepływy</b>	<b>-2 401</b>	<b>26 045</b>
Różnice kursowe dotyczące środków pieniężnych	-50	-558
Stan gotówki na początek okresu	43 816	18 329
Stan gotówki na koniec okresu	41 365	43 816

W obu analizowanych okresach Grupa wygenerowała dodatkowo przepływy z działalności operacyjnej, które pokryły wydatki z działalności inwestycyjnej.

Wyższy poziom wydatków z działalności inwestycyjnej jest efektem prowadzonego przez Grupę programu modernizacji i rozwoju infrastruktury produkcyjnej w Grupie.

W przepływach z działalności finansowej najistotniejsze pozycje to:

- wypłata dywidendy przez Grupę (34.938 tys. PLN),
- spłata kredytów (26.512 tys. PLN) i leasingów (7.884 tys. PLN),
- wpływy z zaciągniętych w 2017 roku kredytów w kwocie 57.289 tys. PLN



## 4. POZOSTAŁE INFORMACJE

### 4.1. Działalność badawczo – rozwojowa

W grudniu 2013 roku spółka Zetkama R&D Sp. z o.o. (Spółka z Grupy Kapitałowej prowadząca działalność w zakresie badań i rozwoju) podpisała umowę z Ministrem Gospodarki o dofinansowanie projektu „Utworzenie Centrum Badawczo Rozwojowego” w zakresie technologii nowoczesnej armatury w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 – 2013. Na realizowane prace Spółka otrzymała dofinansowanie. Projekt został zrealizowany, a kolejnym etapem będzie wdrożenie tego projektu w Zetkama sp. z o.o., która produkuje armaturę i odlewy.

### 4.2. Istotne inwestycje

W segmencie Podzespołów dla motoryzacji i komponentów kluczowe inwestycje zrealizowane w roku 2017 dotyczyły odtworzenia i modernizacji parku maszynowego. Zakup nowych centrów obróbczych i automatów tokarskich ma na celu zwiększenie zdolności produkcyjnych potrzebnych do realizacji nowych projektów dla klientów. Istotnymi inwestycjami w spółkach Masterform i MCS były linie produkcyjne dla Sanden i Nematik, które będą wykorzystane do produkcji nowych detali w ramach długo falowych projektów.

W przypadku segmentu Armatury i automatyki przemysłowej główne inwestycje również dotyczyły zakupu centrów obróbczych oraz poprawy produktywności. Modernizacja parku maszynowego pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie mocy wytwórczych. W ramach prowadzonych projektów inwestycyjnych nacisk kładziono także na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy. W roku 2017 zakończono także modernizację malarni w fabryce Zetkama w Sosnowcu. Odrębną pozycją w planie inwestycyjnym zrealizowaną w roku 2017 jest projekt dotyczący wdrożenia nowego systemu ERP (IFS). Nowy system w większym stopniu wspiera programowanie produkcji, automatyzację zbierania danych, analizy controllingowe.

W segmencie Elementy złączne w 2017 roku kontynuowane były inwestycje w rozwój majątku produkcyjnego. Istotną pozycją inwestycyjną był piec do obróbki detali. Produkcja na nowej linii została uruchomiona w marcu 2018 i przyczynia się do wzrostu zdolności produkcyjnych a także redukcji kosztów usług obcych.

### 4.3. Czynniki zagrożeń i ryzyka

Do czynników istotnie wpływających na wyniki Grupy zaliczyć należy:

- kształtowanie się cen surowców i materiałów,
- sytuację w kluczowych dla Grupy branżach przemysłu: motoryzacji, budownictwie, infrastruktury kolejowej,
- wahania kursów walut,
- ogólną sytuację makroekonomiczną.

#### *Ceny surowców*

Koszty zużycia materiałów i energii stanowią około 55% kosztów operacyjnych ponoszonych przez Grupę. Najistotniejszym składnikiem tych kosztów są surowce i materiały. Do głównych surowców i materiałów należą:

złom, żelazo, koks, pręty walcowane, odlewy (aluminiowe, żeliwne), stal (różne gatunki). Rosnące koszty surowców oraz materiałów bezpośrednio przekładają się na rentowność działalności Grupy.

Grupa stara się przenosić wzrost kosztów działalności na klientów, jednakże w związku z presją konkurencji oraz periodycznym charakterem ustalania cen sprzedaży, działania Grupy w tym zakresie są ograniczone. W rezultacie może okazać się, że nie wszystkie koszty będzie można przenieść na klientów. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę rozbieżność między odnotowanym wzrostem kosztów a momentem przeniesienia tego wzrostu na klientów, co może przełożyć się na realizowaną przez Grupę marżę na sprzedaży.

#### *Sytuacja w przemyśle*

Na uzyskiwane przez Grupę przychody wpływa sytuacja w branżach przemysłu, w których działają klienci Grupy. Branże te podlegają wahaniom, na które wpływ ma zarówno sytuacja gospodarcza (czynniki takie jak: bezrobocie, inflacja, stopy procentowe, kursy walut) jak i sytuacja polityczna (programy realizacji inwestycji w obszarach, w których wykorzystuje się produkty Grupy – np. realizacja inwestycji w infrastrukturę kolejową, infrastrukturę wodociągową, infrastrukturę przesyłu gazu).

W 2017 roku utrzymywała się dobra koniunktura w przemyśle motoryzacyjnym, co przełożyło się na wzrost zamówień od klientów z branży motoryzacyjnej i wzrost przychodów w tym segmencie operacyjnym. III kwartał 2017 roku przyniósł niższą dynamikę przychodów w tym segmencie z uwagi na przeniesienie na przyszłe okresy części zamówień klientów z tego sektora. Zamówienia te nie zostały przez Grupę utracone, lecz będą realizowane w późniejszych terminach. Grupa systematycznie odtwarza majątek trwały jak i rozwija potencjał produkcyjny w tym segmencie działalności, co przełoży się na zwiększenie oferty produktowej dla branży automotive.

W branży budowlanej można zaobserwować poprawę koniunktury, co wpływa na wyniki w segmencie Armatury i automatyki przemysłowej. Poza rynkiem krajowym, Grupa dąży do intensyfikacji sprzedaży na rynkach zagranicznych. Grupa stara się odbudować sprzedaż na rynku rosyjskim. Starania te zaczynają przynosić już pierwsze efekty w postaci wzrostu sprzedaży na ten rynek. Na działalność Grupy w tym obszarze wpływa również realizacja inwestycji w obszarze przesyłu gazu. Obecnie podmioty funkcjonujące na tym rynku nie ogłaszają przetargów, do realizacji których może przystąpić Grupa.

Sprzedaż w segmencie elementów złącznych, których głównym odbiorcą jest sektor kolejowy, ukształtowała się na niższym poziomie niż w analogicznym okresie 2016 roku. Główną przyczyną spadku sprzedaży jest mniejsze zapotrzebowanie na śruby specjalne w sektorze górniczym. Grupa podjęła działania zmierzające do dywersyfikacji odbiorców w tym segmencie działalności w celu zwiększenia sprzedaży oferowanych produktów.

#### *Kursy walut*

Grupa realizuje około 70% przychodów ze sprzedaży na rynkach zagranicznych. Główną walutą rozliczania tych transakcji jest EUR. W strukturze kosztowej około 20% kosztów ponoszone jest w EUR. Poza tym, Grupa korzysta również z kredytów oraz leasingów denominowanych w EUR. W związku z powyższym, wyniki Grupy narażone są na wahania kursów walut zarówno w zakresie przeprowadzanych transakcji, jak i skutków wycen bilansowych.

W 2017 roku Spółki Grupy odczuły negatywny wpływ spadku kursu EUR w stosunku do PLN, zarówno w zakresie realizowanych transakcji sprzedaży (spadek przychodów), zakupu (wzrost kosztów), jak i wyceny sald wyrażonych w walutach obcych. Ujemne różnice kursowe za 2017 rok wyniosły 6.069 tys. PLN wobec 1.216 tys. PLN za roku 2016.

Negatywny wpływ spadku rentowności sprzedaży jest częściowo niwelowany przez spadek kosztów wytworzenia produktów (zakup surowców w EUR) oraz kosztów obsługi zadłużenia (kredyty i leasingi w EUR). Poza tym, Grupa

stosuje politykę zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Zgodnie z polityką zabezpieczeń w celu minimalizacji ryzyka walutowego Grupa zawiera walutowe kontrakty terminowe (forward). Kontrakty te redukują częściowo ryzyko walutowe do akceptowalnego poziomu, jednakże nie niwelują go w zupełności.

#### *Sytuacja makroekonomiczna*

Na wyniki działalności Grupy wpływa również sytuacja w otoczeniu makroekonomicznym. Do najważniejszych czynników (poza wcześniej omówionymi) wpływających na działalność Grupy należy zaliczyć: kształtowanie się stóp procentowych oraz poziom bezrobocia. Poziom stóp procentowych wpływa na koszt obsługi zadłużenia przez Grupę - wzrost stóp procentowych przekłada się na wzrost kosztów odsetkowych. Spadający poziom bezrobocia przekłada się zarówno na ograniczenie w podaży wykwalifikowanych pracowników, jak i stwarza presję na wzrost wynagrodzeń, co może przełożyć się na wzrost kosztów funkcjonowania Grupy.

#### **4.4. Przewidywany rozwój Grupy**

Grupa realizuje strategię, która ma na celu zapewnienie długoterminowego rozwoju i uzyskanie stałego wzrostu wartości dla Akcjonariuszy. Podstawowym celem strategii jest dalsze wykorzystanie posiadanego doświadczenia do prowadzenia perspektywicznej działalności w branży metalowej. Wzrost wartości Grupy będzie następował poprzez integrację podmiotów tworzących Grupę, wzrost organiczny oraz przemyślane akwizycje.

W celu realizacji przyjętej strategii rozwoju Grupa podejmie działania inwestycyjne zmierzające do:

- wzmocnienia marki oferowanego produktu,
- rozszerzenia oferowanego asortymentu i zwiększenia produkcji wyrobów (standardowej i zaawansowanej technologicznie),
- rozszerzenia rynków zbytu zarówno w Europie Wschodniej, jak i Zachodniej,
- koncentrowania się na produktach, na których uzyskiwane są najwyższe marże przy jednoczesnym ograniczeniu mniej rentownej produkcji,
- dalszego zwiększania poziomu efektywności produkcji,
- doskonalenia jakości produkowanych wyrobów,
- ciągłej optymalizacji procesów produkcyjnych - redukcja kosztów pośrednio oraz bezpośrednio produkcyjnych,
- pozyskiwania nowych projektów, które zagwarantują długoterminowy rozwój Grupy i doprowadzą do optymalnego wykorzystania wszystkich możliwości wytwórczych.

Grupa spodziewa się wystąpienia efektów synergii w następujących obszarach:

- proces zakupów (przede wszystkim zakupy stali, energii oraz narzędzi do obróbki),
- nowoczesne technologie produkcyjne,
- systemy organizacji i zarządzania,
- sprzedaż i marketing,
- finanse.

Ponadto Grupa identyfikuje możliwość rozszerzenia mocy produkcyjnych i zwiększenia sprzedaży w następujących obszarach:

- technologia kucia na gorąco,
- obróbka materiałów za pomocą komputerowo sterowanych urządzeń - obróbka CNC (ang. computerized numerical control),
- pozyskanie nowych odbiorców komponentów dla motoryzacji.

Bezpośrednie włączenie Kuźni Polskiej w strukturę Grupy pozwoliło na zwiększenie stopnia wykorzystania majątku produkcyjnego zarówno w Kuźni Polskiej, jak i w innych spółkach Grupy. Akwizycja stworzyła możliwość dotarcia zarówno Kuźni Polskiej, jak i spółkom Grupy do nowych odbiorców, z którymi uprzednio nie posiadali relacji handlowych, co powinno w ocenie Zarządu Emitenta przyczynić się do zwiększenia wolumenu sprzedaży Grupy. Powstała również możliwość wymiany know-how pomiędzy Śrubeną Unia a Kuźnią Polską (jako podmiotami wykorzystującymi zbliżone technologie w procesach produkcyjnych). Dodatkowo nastąpiło wykorzystanie synergii przy zakupie materiałów podstawowych dla Śrubena Unia oraz dla Kuźni Polskiej, co pozwala na redukcję kosztów z tym związanych.

W procesie planowania finansowego na rok 2018 zidentyfikowano liczne inicjatywy w obszarze zamówień produkcyjnych, zakupów i technologii produkcji, które będą wdrażane w kolejnych latach. W obszarze finansów realizowane są inicjatywy konsolidacji relacji bankowych.

#### 4.5. Istotne umowy

##### *Umowy kredytowe*

W 2017 roku następujące Spółki Grupy zawarły nowe umowy kredytowe:

- Zetkama sp. z o.o. – finansowanie działalności bieżącej 3.075 tys. EUR
- Śrubena Unia S.A. – finansowanie działalności bieżącej 3.600 tys. EUR
- MCS sp. z o.o. – nieodnawialny limit kredytowy w ramach umowy wieloproduktowej na 1.700 tys. EUR

#### 4.6. Transakcje z jednostkami powiązanymi

Spółki z Grupy Kapitałowej Mangata Holding nie zawierały ze sobą transakcji nietypowych ani transakcji na warunkach odbiegających od warunków rynkowych. Spółki Grupy w okresie objętym sprawozdaniem nie przeprowadzały transakcji z innymi podmiotami powiązanymi z Grupą.

#### 4.7. Emisja papierów wartościowych

W 2017 roku ani w 2016 roku, Spółka dominująca nie emitowała papierów wartościowych.

#### 4.8. Nabycie akcji własnych

W 2017 roku ani w 2016 roku, Spółka dominująca nie nabywała akcji własnych.

#### 4.9. Realizacja prognoz

Do głównych czynników, które wpłynęły na niezrealizowanie prognozy na rok 2017 zaliczyć należy:

- znaczący wzrost cen zakupu głównych surowców i podstawowych materiałów produkcyjnych. Sytuacja ta widoczna jest we wszystkich segmentach działalności Grupy Kapitałowej Mangata Holding. Poszczególne Spółki podjęły działania mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu wzrostu cen. Są to działania o charakterze długofalowym, do których należy zaliczyć zarówno działania mające na celu przeniesienie wzrostu cen na odbiorców, jak i działania optymalizacyjne mające na celu redukcję kosztów działalności. Spółki Grupy przeprowadziły negocjacje z kluczowymi klientami a efekt przełożenia wzrostu cen materiałów będzie widoczny od roku 2018;

- niższy poziom inwestycji i produkcji w branży budowlano-montażowej w Polsce w pierwszym półroczu 2017 roku, co przełożyło się na niezrealizowanie oczekiwanych przychodów ze sprzedaży w segmencie armatury przemysłowej i elementów złącznych;
- słabsze od prognozowanych wyniki w IV kwartale spółek z segmentu automotive oraz przesunięcia w realizacji projektów w tym segmencie - niektóre projekty, których uruchomienie planowano na 2017 rok, na skutek wspólnych ustaleń z kontrahentami zostały przesunięte na 2018 rok, co spowodowało obniżenie prognozowanych przychodów ze sprzedaży w roku 2017, jednakże efekt tych projektów w postaci wzrostu przychodów ze sprzedaży będzie widoczny w kolejnych latach;
- niższe niż zakładano wyniki finansowe Techmadex S.A. (strata Grupy Kapitałowej Techmadex za 2017 rok wyniosła 4.589 tys. PLN), co w konsekwencji wpłynęło na uwarunkowania testu na utratę wartości firmy rozpoznanej na przejściu kontroli nad Techmadex S.A. (odpis aktualizujący rozpoznany w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Mangata Holding na kwotę 2.790 tys. PLN);
- trudną sytuację na rynku pracy i stopniowy wzrost wynagrodzeń. Spółki Grupy Kapitałowej Mangata Holding doświadczyły trudności z obsadzeniem stanowisk oraz z pozyskaniem odpowiednio wykwalifikowanych pracowników; ponadto sytuacja na rynku pracy wiąże się z wprowadzaniem dopłatowych elementów wynagradzania, które podnoszą koszty świadczeń pracowniczych.

Dane w tys. PLN	Prognoza z dnia 21.03.2017	Prognoza z dnia 02.10.2017	Realizacja
Przychody ze sprzedaży	633 000	624 000	617 482
EBITDA	98 800	89 000	82 746
Zysk netto	55 900	47 000	41 078

#### 4.10. Sprawy sporne

##### Śrubena Unia S.A.

Spółka w postępowaniach sądowych, egzekucyjnych i upadłościowych dochodzi swoich należności w łącznej kwocie 4.550 tys. PLN.

##### Techmadex S.A.

- Sprawa z powództwa konsorcjum firm: Techmadex S.A., Atrem S.A. i GP Energia Sp. z o.o. przeciwko OGP Gaz-System S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 12.140 tys. PLN, z czego kwota zasądzona pozewem zostanie podzielona pomiędzy uczestników konsorcjum w proporcjach 40% dla Techmadex S.A. 40% dla Atrem S.A. oraz 20% dla GP Energia Sp. z o.o. Pozew wniesiono w dniu 15 lutego 2016 roku. Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego.
- Sprawa z powództwa InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group w Warszawie przeciwko Eda-Serwis Sp. z o.o. w Warszawie, Przedsiębiorstwo Usługowe EKOKAN Sp. z o.o. w Tarnowie oraz Techmadex S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 1.663 PLN z weksla (1.500 tys. PLN od Techmadex S.A.). Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego. Jako podstawę roszczenia względem Techmadex S.A. powód wskazał poręczenie do ww. kwoty weksla in blanco z klauzulą bez protestu wystawionego przez Eda Serwis Sp. z o.o. (wówczas spółka zależna Techmadex S.A.) na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń regresowych InterRisk związanych z wystawieniem ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania kontraktu i usunięcia wad i usterek, dotyczącej realizacji umowy pod nazwą „Rozbudowa węzła Rembelszczyzna. We wskazanym wyżej pozwie InterRisk wniósł o orzeczenie nakazem

zapłaty, że Spółka ma zapłacić solidarnie 1.500 tys. PLN. Wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty z weksla, sprawa została skierowana na rozprawę. Techmadex S.A. stoi na stanowisku, że roszczenie InterRisk jest niezasadne z uwagi na upływ terminu ważności ubezpieczeniowej gwarancji, a tym samym związanego z nią zabezpieczenia udzielonego przez Spółkę.

- W dniu 22 lutego 2018 roku następujący członkowie Konsorcjum: Techmadex S.A. oraz Atrem S.A. złożyli w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew przeciwko spółce OGP Gaz-System S.A. z siedzibą w Warszawie (Zamawiający) o zapłatę kwoty 2.647 tys. PLN tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia uzyskanego przez Zamawiającego kosztem członków Konsorcjum bez podstawy prawnej, na skutek dokonania wypłaty wskazanej kwoty przez spółkę InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group (Gwarant) na rzecz Zamawiającego z ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania kontraktu i usunięcia wad i usterek (Gwarancja) wniesionej przez Lidera Konsorcjum, tj. Techmadex S.A. działającego w imieniu członków Konsorcjum w składzie Techmadex S.A., Atrem S.A. (Partner Konsorcjum) oraz GP Energia Sp. o. o. (Partner Konsorcjum), zgodnie z żądaniem Zamawiającego. Wartość przedmiotu sporu: 2.647 tys. PLN. Żądanie pozwu dotyczy zasądzenia kwoty 1.588 tys. PLN na rzecz Techmadex S.A.
- W dniu 9 marca 2018 roku Członkowie Konsorcjum w składzie: Techmadex S.A., Atrem S.A., GP Energia Sp. z o.o., złożyli do Międzynarodowej Izby Handlowej z siedzibą w Paryżu wniosek o arbitraż przeciwko Force Technology (Pozwany) z siedzibą w Brøndby (Dania). Wniosek dotyczy naprawienia szkody powstałej w wyniku wyrządzenia przez Pozwanego czynu niedozwolonego, a także z tytułu nienależytego wykonania umowy zawartej 25 kwietnia 2013 roku pomiędzy Spółką a Pozwanym w przedmiocie dostawy urządzeń przemysłowych w ramach realizacji projektu pt.: „Budowa Laboratorium Wzorcowania Gazomierzy przy ciśnieniu roboczym na terenie TJE Hołowczyce w ramach realizacji projektu pn. Opracowanie i wdrożenie technologii wzorcowania gazomierzy na średnim i wysokim ciśnieniu w systemie otwarto-zamkniętym”. Wartość przedmiotu sporu wynosi 1.300 tys. EUR, z czego na rzecz Techmadex S.A. przypada 60%.

#### Zetkama sp. z o.o.

W dniu 17 stycznia 2018 roku spółka wniosła do Sądu Okręgowego w Legnicy VI Wydziału Gospodarczego pozew przeciwko TDZ POWER SE z siedzibą w Brnie, Czechy, o zapłatę 111 tys. EUR. Spółka dochodzi zwrotu zaliczki uiszczonej na poczet dostawy przez pozwanego maszyny, w związku z niezrealizowaniem przez pozwanego dostawy.

### 4.11. Akcje posiadane przez osoby zarządzające i nadzorujące

Poniżej przedstawiono łączną liczbę i wartość nominalną akcji Emitenta będących w posiadaniu osób zarządzających oraz nadzorujących:

Akcjonariusz	Stanowisko	Liczba posiadanych akcji na 31.12.2017	Wartość nominalna posiadanych akcji na 31.12.2017	Liczba posiadanych akcji na 31.12.2016	Wartość nominalna posiadanych akcji na 31.12.2016
Leszek Jurasz	Prezes Zarządu	0	0	139 201	27 840,20 PLN
Tomasz Jurczyk	Zastępca Przewodniczącego RN	0	0	718 808	143 761,60 PLN
Jan Jurczyk	Sekretarz RN	0	0	595 496	119 099,20 PLN
Zygmunt Mrozek	Członek RN	318 900	63 780 PLN	391 000	78 200,00 PLN
Marcin Knieć	Członek RN	760	152 PLN	n/d	n/d

Poniżej przedstawiono łączną liczbę i wartość nominalną akcji w spółce powiązanej z Emitentem – Kuźnia Polska S.A. z siedzibą w Skoczowie, będących w posiadaniu osób zarządzających oraz nadzorujących:

Akcjonariusz	Stanowisko	Liczba posiadanych akcji na 31.12.2017	Wartość nominalna posiadanych akcji na 31.12.2017	Liczba posiadanych akcji na 31.12.2016	Wartość nominalna posiadanych akcji na 31.12.2016
Leszek Jurasz	Prezes Zarządu	12 000	12 000 PLN	0	0
Tomasz Jurczyk	Zastępca Przewodniczącego RN	67 500	67 500 PLN	0	0
Jan Jurczyk	Sekretarz RN	84 500	84 500 PLN	0	0

#### 4.12. Umowy wpływające na zmiany w proporcjach posiadanych akcji

Spółka dominująca nie posiada informacji o zawartych umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji.

#### 4.13. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki dominującej

Poniżej zaprezentowano wynagrodzenie Członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej z tytułu pełnionych funkcji w spółkach Grupy Kapitałowej (dane w tys. PLN):

Dane w tys. PLN Imię i nazwisko	Wynagrodzenie za 2017 rok		Wynagrodzenie za 2016 rok	
	w Jednostce dominującej	w spółkach zależnych	w Jednostce dominującej	w spółkach zależnych
Leszek Jurasz	1 271	642	1 361	641
Jerzy Kożuch	0	710	392	330
Kazimierz Przetomski	539	96	499	48
Michał Zawisza	205	591	192	602
Tomasz Jurczyk	205	591	185	602
Jan Jurczyk	128	385	122	454
Tomasz Stamirowski	0	0	37	0
Zygmunt Mrozek	97	129	96	52
Zbigniew Rogóż	103	0	71	0
Marcin Knieć	12	0	0	0

Członkowie Zarządu ani Rady Nadzorczej Jednostki dominującej nie otrzymywali świadczeń z innych tytułów niż wyżej opisane.

#### 4.14. Dywidendy

W dniu 9 sierpnia 2017 roku Zarząd Spółki dominującej przyjął oraz przekazał do publicznej wiadomości (raport bieżący nr 26/2017) Politykę Dywidendową Mangata Holding S.A.

Polityka dywidendowa zakłada, że w okresie nie krótszym niż 5 lat, Zarząd Mangata Holding S.A. będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu wypłatę części zysku wypracowanego przez Spółkę w postaci dywidendy. Kwota zysku, rekomendowana przez Zarząd Mangata Holding S.A. do wypłaty na rzecz akcjonariuszy Spółki, będzie w każdym wypadku uwzględniała następujące istotne czynniki:



- aktualne potrzeby inwestycyjne Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. wynikające z realizacji strategii rozwoju Grupy, zakładającej zarówno rozwój organiczny, jak i ewentualne procesy akwizycyjne w ramach Grupy, oraz
- aktualną sytuację finansową Spółki, a także
- uwarunkowania rynkowe.

W zależności od analizy wskazanych powyżej istotnych czynników, rekomendacja Zarządu Mangata Holding S.A. dotycząca wypłaty przez Spółkę zysku może być różna w kolejnych latach obrotowych, w tym również może być odmienna od zakładanej w niniejszej polityce dywidendowej. Zarząd Mangata Holding S.A. będzie dokonywał systematycznej rewizji założeń niniejszej polityki dywidendowej.

W dniu 13 września 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy w łącznej kwocie 34.720 tys. PLN (po 5,20 PLN na jedną akcję). Jej źródłem były zyski z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na 20 września 2017 roku, natomiast wypłata dywidendy nastąpiła 27 września 2017 roku. Źródłem finansowania dywidendy dla akcjonariuszy Mangata Holding S.A. były środki pochodzące z dywidend od spółek zależnych Emitenta w łącznej kwocie 34.977 tys. PLN. Dywidendy te zostały zadeklarowane i przekazane do Mangata Holding S.A. we wrześniu 2017 roku.

#### 4.15. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Audytorem Mangata Holding S.A. jest Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.), z którym w dniu 9 czerwca 2017 roku została zawarta umowa o przeprowadzenie przeglądu półrocznego sprawozdania finansowego (jednostkowego oraz skonsolidowanego) oraz badania rocznego sprawozdania finansowego za 2017 rok (jednostkowego oraz skonsolidowanego). Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza Spółki w dniu 17 maja 2016 roku.

Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, Aleja Jana Pawła II 22 wpisana jest na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. Spółka korzystała wcześniej z usług ww. podmiotu w zakresie przeglądu półrocznego i badania rocznego w latach 2000-2002 oraz w latach 2013 -2016.

Wynagrodzenie audytora z poszczególnych tytułów wyniosło (dane dotyczą Grupy Kapitałowej jako całość):

	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Badanie rocznych sprawozdań finansowych	215	223
Przegląd sprawozdań finansowych	53	48
Doradztwo podatkowe	0	0
Pozostałe usługi	0	16
<b>Razem wynagrodzenie audytora</b>	<b>268</b>	<b>287</b>

Sprawozdania finansowe dwóch spółek zależnych za rok 2017 były badane przez Mazars Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Piękna 18. Wynagrodzenie audytora za badanie dwóch spółek zależnych wyniosło łącznie 58 tys. PLN (0 tys. PLN w 2016 roku).



## 5. ŁAD KORPORACYJNY

### 5.1. Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego

Mangata Holding S.A. przyjęła do stosowania zasady ładu korporacyjnego opublikowane w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”. Treść dokumentu dostępna jest na oficjalnej stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w zakładce poświęconej zagadnieniom ładu: [www.corp-gov.gpw.pl](http://www.corp-gov.gpw.pl). Stanowisko Zarządu dotyczące stosowania Zasad ładu korporacyjnego zostało określone w raportach bieżących 1/2016 oraz 1/2017 (EBI).

Poniżej wyszczególnienie rekomendacji, których Spółka nie stosuje:

#### *Rekomendacja IV.R.2.*

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

1. transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
2. dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
3. wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

**Komentarz Spółki:** Rekomendacja nie jest stosowana w zakresie punktów 1 oraz 2. W ocenie Emitenta obecna struktura akcjonariatu nie rodzi potrzeby transmisji obrad w czasie rzeczywistym oraz dwustronnej komunikacji. W Spółce duże pakiety akcji zgromadzone są u pojedynczych akcjonariuszy, zainteresowanych bezpośrednim uczestnictwem w obradach walnego zgromadzenia. Ponadto, biorąc pod uwagę wysokie nakłady finansowe związane z transmisją Spółka nie zdecydowała się na wypełnienie powyższej zasady.

#### *Rekomendacja VI.R.1.*

Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.

**Komentarz Spółki:** Emitent nie posiada przyjętej polityki wynagrodzeń. Niemniej, w Spółce funkcjonują wymagane przepisami prawa regulaminy, które określają warunki i wysokość wynagrodzeń. Ponadto, Spółka ma przejrzysty system premiowania, który jest ściśle powiązany z osiąganymi wynikami finansowymi.

#### *Rekomendacja VI.R.2.*

Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.

**Komentarz Spółki:** Spółka nie posiada przyjętej polityki wynagrodzeń. Należy jednak podkreślić, że Spółka ma przejrzysty system premiowania, który jest ściśle powiązany z osiąganymi wynikami finansowymi, strategią spółki, a także skutecznie zapobiega dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny.

Poniżej wyszczególnienie zasad, których Spółka nie stosuje:

*Zasada I.Z.1.7.*

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: opublikowane przez spółkę materiały informacyjne na temat strategii spółki oraz jej wyników finansowych.

**Komentarz Spółki:** Spółka na bieżąco publikuje dane o wynikach finansowych – przede wszystkim w formie raportów okresowych, a ewentualne korekty dokonywane są w formie raportów bieżących. Ponadto, na stronie internetowej <http://www.mangata.com.pl/> w zakładce Relacje inwestorskie / Informacje finansowe prezentowane są aktualne wyniki finansowe Spółki – również w zestawieniu za ostatnie lata. Na ww. stronie internetowej w zakładce Strategia rozwoju są przedstawione ogólne cele i kierunki działalności Spółki. Niemniej, Emitent nie przekazuje szczegółowych informacji o strategii z uwagi na ochronę planów biznesowych i innych wrażliwych danych przed konkurencją.

*Zasada I.Z.1.8.*

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: zestawienia wybranych danych finansowych spółki za ostatnie 5 lat działalności, w formacie umożliwiającym przetwarzanie tych danych przez ich odbiorców.

**Komentarz Spółki:** Dane finansowe są publikowane przez Emitenta przede wszystkim w raportach okresowych, a ewentualne korekty są dokonywane w formie raportów bieżących. Ponadto, w zakładce Relacje inwestorskie. Informacje finansowe prezentowane są wybrane wyniki za ostatnie 5 lat działalności Spółki. Emitent zrezygnował z publikacji danych w formatach pozwalających na ich swobodne przetwarzanie, głównie z uwagi na ochronę trwałości i jednoznaczności prezentowanych danych.

*Zasada I.Z.1.15.*

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji.

**Komentarz Spółki:** Spółka nie posiada strategii różnorodności. Emitent umieścił na stronie internetowej <http://www.mangata.com.pl/> w zakładce Relacje inwestorskie / Ład korporacyjny oświadczenie o niestosowaniu polityki różnorodności i jego przyczynach. Zgodnie z ww. oświadczeniem Emitent wskazuje, że członkowie organów Spółki oraz jej kluczowi menadżerowie są wybierani w oparciu o posiadane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Emitent dokłada wszelkich starań, aby były to osoby charakteryzujące się wysokim profesjonalizmem, wiedzą oraz praktyką zawodową. Kierowanie się powyższymi kryteriami pozwala na zapewnienie sprawnego funkcjonowania Spółki i jej stałego rozwoju. Inne elementy, jak wiek oraz płeć, nie stanowią wyznacznika do podejmowania decyzji personalnych.

*Zasada I.Z.1.16.*

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: informację na temat planowanej transmisji obrad walnego zgromadzenia - nie później niż w terminie 7 dni przed datą walnego zgromadzenia,

**Komentarz Spółki:** Spółka nie przekazuje przedmiotowej informacji, ponieważ nie prowadzi transmisji obrad walnego zgromadzenia. Głównymi przyczynami są: struktura akcjonariatu, gdzie duże pakiety akcji są zgromadzone przez akcjonariuszy zainteresowanych bezpośrednim udziałem w walnym zgromadzeniu oraz wysokie koszty procesu.

*Zasada I.Z.1.20.*

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.

**Komentarz Spółki:** Spółka nie prowadzi rejestru przebiegu obrad walnego zgromadzenia. Dotychczasowy sposób dokumentowania obrad walnego zgromadzenia odpowiednio zabezpiecza interesy akcjonariuszy. Należy wskazać, że akcjonariusze, którzy nie uczestniczyli w walnym zgromadzeniu, mają możliwość zapoznania się z podjętymi uchwałami w raportach bieżących oraz na stronie internetowej Emitenta. Spółka w raportach bieżących zamieszcza skany protokołów z obrad walnego zgromadzenia.

*Zasada I.Z.2.*

Spółka, której akcje zakwalifikowane są do indeksów giełdowych WIG20 lub mWIG40, zapewnia dostępność swojej strony internetowej również w języku angielskim, przynajmniej w zakresie wskazanym w zasadzie I.Z.1. Niniejszą zasadę powinny stosować również spółki spoza powyższych indeksów, jeżeli przemawia za tym struktura ich akcjonariatu lub charakter i zakres prowadzonej działalności.

**Komentarz Spółki:** Strona internetowa Spółki jest prowadzona w języku angielskim w odniesieniu do niektórych zagadnień, m.in. informacji o emitencie, wynikach finansowych, strukturze akcjonariatu, raportach bieżących. Z uwagi na strukturę akcjonariatu oraz wysokie koszty tłumaczeń, Emitent nie publikuje w języku angielskim raportów okresowych.

*Zasada II.Z.2.*

Zasiadanie członków zarządu spółki w zarządach lub radach nadzorczych spółek spoza grupy kapitałowej spółki wymaga zgody rady nadzorczej.

**Komentarz Spółki:** Wewnętrzne regulacje w Spółce nie zawierają ww. obowiązków informacyjnych. Członkowie Zarządu samodzielnie decydują o podjęciu dodatkowej aktywności korporacyjnej i nie informują o niej innych organów Spółki. Dotychczasowo podejmowana dodatkowa aktywność Członków Zarządu nie wpływała w żaden sposób na jakość sprawowanych funkcji. W ocenie Emitenta konieczność pozyskiwania uprzedniej zgody Rady Nadzorczej nie wpłynie na działalność Członków Zarządu i przedmiotowe decyzje powinny pozostać w sferze ich indywidualnej działalności.

*Zasada III.Z.3.*

W odniesieniu do osoby kierującej funkcją audytu wewnętrznego i innych osób odpowiedzialnych za realizację jej zadań zastosowanie mają zasady niezależności określone w powszechnie uznanych, międzynarodowych standardach praktyki zawodowej audytu wewnętrznego.

**Komentarz Spółki:** W Spółce nie ma wyodrębnionej jednostki audytu wewnętrznego, zatem powyższa zasada nie jest realizowana.

*Zasada III.Z.4.*

Co najmniej raz w roku osoba odpowiedzialna za audyt wewnętrzny (w przypadku wyodrębnienia w spółce takiej funkcji) i zarząd przedstawiają radzie nadzorczej własną ocenę skuteczności funkcjonowania systemów i funkcji, o których mowa w zasadzie III.Z.1, wraz z odpowiednim sprawozdaniem.

**Komentarz Spółki:** W Spółce nie ma wyodrębnionej jednostki audytu wewnętrznego, zatem powyższa zasada nie jest realizowana.

*Zasada IV.Z.2.*

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

**Komentarz Spółki:** W ocenie Emitenta obecna struktura akcjonariatu nie rodzi potrzeby transmisji obrad w czasie rzeczywistym. W Spółce duże pakiety akcji zgromadzone są u pojedynczych akcjonariuszy, zainteresowanych bezpośrednim uczestnictwem w obradach walnego zgromadzenia. Ponadto, biorąc pod uwagę wysokie nakłady finansowe związane z transmisją Spółka nie zdecydowała się na wypełnienie powyższej zasady.

*Zasada VI.Z.4.*

Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej:

1. ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń,
2. informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej,
3. informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom
4. pozafinansowych składników wynagrodzenia,
5. wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku,
6. ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

**Komentarz Spółki:** Emitent nie posiada przyjętej polityki wynagrodzeń. W Spółce funkcjonują wymagane przepisami prawa regulaminy, które określają warunki i wysokość wynagrodzeń. Ponadto, Spółka ma przejrzysty system premiowania, który pozwala na stałe podwyższanie wyników Spółki. Zgodnie ze Statutem Spółki Rada Nadzorcza podejmuje decyzję o wysokości i zasadach wynagrodzenia członków Zarządu, co zabezpiecza interesy akcjonariuszy oraz stabilność przedsiębiorstwa.

## 5.2. Opis głównych cech stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Zarząd Spółki odpowiedzialny jest za system kontroli wewnętrznej w Spółce oraz jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych przygotowywanych i publikowanych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Do istotnych cech stosowanych w Spółce systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem zapewniających efektywność procesu sprawozdawczości finansowej należą:

- ustalona struktura i podział obowiązków w trakcie przygotowywania informacji finansowych,
- ustalona kompetencyjność i zakres raportowania finansowego,
- weryfikacja sprawozdań finansowych Spółki przez niezależnego biegłego rewidenta,
- regularna ocena działalności Spółki w oparciu o raporty finansowe,
- procesy analizy strategicznej i zarządzania ryzykiem.

Osoby odpowiedzialne za przygotowanie sprawozdań finansowych, okresowej sprawozdawczości finansowej i bieżącej sprawozdawczości zarządczej Spółki wchodzi w skład wysoko wykwalifikowanego zespołu pracowników Pionu Finansowego, kierowanego przez Dyrektora Finansowego. Spółka na bieżąco śledzi zmiany wymagane przez przepisy i regulacje zewnętrzne odnoszące się do wymogów sprawozdawczości giełdowej i przygotowuje się do ich wprowadzenia ze znacznym wyprzedzeniem czasowym. Ostateczna analiza i akceptacja opracowanych sprawozdań jest dokonywana przez Zarząd Spółki.

Roczne i półroczne sprawozdania finansowe podlegają odpowiednio niezależnemu badaniu oraz przeglądowi przez biegłego rewidenta Spółki. Wyniki badania i przeglądu prezentowane są przez biegłego rewidenta kierownictwu wyższego szczebla Spółki (w tym Dyrektorowi Finansowemu) oraz publikowane w raporcie biegłego rewidenta.

System finansowo-księgowy Spółki stanowi źródło danych dla sprawozdań finansowych, raportów okresowych jak i stosowanej przez Spółkę miesięcznej sprawozdawczości zarządczej. Spółka stosuje spójne zasady księgowe prezentując dane finansowe w sprawozdaniach finansowych, okresowych raportach finansowych i sprawozdawczości zarządczej. Po zamknięciu ksiąg na koniec każdego miesiąca sporządzane są szczegółowe finansowo-operacyjne raporty zarządcze. Raporty te są szczegółowo analizowane przez kierownictwo wyższego szczebla oraz Zarząd Spółki. Osiągnięte wyniki finansowe Spółki analizowane są w porównaniu do założeń budżetowych, a zidentyfikowane odchylenia są szczegółowo wyjaśniane.

Pod kierownictwem Zarządu, corocznie przeprowadzony jest w Spółce proces opracowywania budżetu na rok następny. Zaangażowani w procesie są również pracownicy wyższego szczebla Spółki. Przygotowywany budżet na kolejny rok przyjmowany jest przez Zarząd Spółki oraz zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.

Zarządzanie ryzykiem Spółki odbywa się poprzez identyfikację i ocenę ryzyka dla wszystkich obszarów działalności Spółki wraz z określeniem zadań i projektów do podjęcia w celu jego ograniczenia lub eliminacji. Służą temu wypracowane w Spółce odpowiednie procedury decyzyjne.

### 5.3. Główni akcjonariusze

Poniżej wskazano akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne (powyżej 5%) pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Akcjonariusz	Liczba akcji	Udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów
Capital MBO S.A. sp. k.	4 406 723	66,00%	4 406 723	66,00%
Nationale Nederlanden OFE	424 432	6,36%	424 432	6,36%

Spółka nie emitowała papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne.

Nie występują ograniczenia w zakresie wykonywania prawa głosu z akcji ani ograniczenia przenoszenia prawa własności akcji.

W dniu 26 czerwca 2017 roku Emitent otrzymał zawiadomienia o zmianach w akcjonariacie, na skutek których Capital MBO spółka akcyjna sp.k. stała się właścicielem 3.504.275 akcji Emitenta, uzyskując tym samym status akcjonariusza większościowego.

W dniu 7 sierpnia 2017 roku Emitent otrzymał zawiadomienie o nabyciu w tym samym dniu przez Capital MBO spółka akcyjna sp.k. 902.448 akcji Emitenta, na skutek wezwania z dnia 30 czerwca 2017 roku do zapisywania się na sprzedaż akcji Emitenta, ogłoszonego w związku z uzyskaniem przez spółkę statusu akcjonariusza większościowego. Na skutek rozliczenia wezwania Capital MBO spółka akcyjna sp.k. stała się posiadaczem łącznie 4.406.723 akcji Emitenta o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 881.344,60 PLN, stanowiących łącznie 66% kapitału zakładowego Emitenta i uprawniających do wykonywania 4.406.723 głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, które to głosy stanowią 66% ogółu głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Emitenta.

O przebiegu procesu konsolidacji pakietu akcji Mangata Holding S.A., Emitent informował w następujących raportach bieżących:

Data	Numer raportu	Temat raportu
21.06.2017	Raport bieżący nr 5/2017	Informacja o otrzymaniu od akcjonariusza Tomasza Jurczyka pisma informującego o zamiarze konsolidacji pakietu akcji Mangata Holding S.A. należącego do stron porozumienia akcjonariuszy
26.06.2017	Raport bieżący nr 6/2017	Otrzymanie informacji od akcjonariusza Tomasza Jurczyka o zainteresowaniu realizacją konsolidacji akcji Mangata Holding S.A. przez akcjonariuszy będących stronami porozumienia, o którym mowa w art. 87 ust. 1 pkt 5) Ustawy o ofercie publicznej oraz przez Pana Leszka Jurasza
26.06.2017	Raport bieżący nr 7/2017	Otrzymanie informacji o zmianie stanu posiadania akcji Mangata Holding S.A. i utracie statusu akcjonariusza przez Capital MBO S.A. z siedzibą w Katowicach
26.06.2017	Raport bieżący nr 8/2017	Otrzymanie informacji o zmianie stanu posiadania akcji Mangata Holding S.A. i utracie statusu akcjonariusza przez Jana Jurczyka
26.06.2017	Raport bieżący nr 9/2017	Otrzymanie informacji o zmianie stanu posiadania akcji Mangata Holding S.A. i utracie statusu akcjonariusza przez Macieja Jurczyka

26.06.2017	Raport bieżący nr 10/2017	Otrzymanie informacji o zmianie stanu posiadania akcji Mangata Holding S.A. i utracie statusu akcjonariusza przez Tomasza Jurczyka
26.06.2017	Raport bieżący nr 11/2017	Otrzymanie informacji o zmianie stanu posiadania akcji Mangata Holding S.A. i utracie statusu akcjonariusza przez Jakuba Jurczyka
26.06.2017	Raport bieżący nr 12/2017	Otrzymanie informacji o zmianie stanu posiadania akcji Mangata Holding S.A. i utracie statusu akcjonariusza przez strony porozumienia, o którym mowa w art. 87 ust. 1 pkt 5) Ustawy o ofercie publicznej oraz o rozwiązaniu porozumienia
26.06.2017	Raport bieżący nr 13/2017	Otrzymanie informacji o zmianie stanu posiadania akcji Mangata Holding S.A. i uzyskaniu statusu akcjonariusza przez Capital MBO spółka akcyjna sp. k. z siedzibą w Katowicach.
26.06.2017	Raport bieżący nr 14/2017	Informacja o transakcji Prezesa Zarządu na akcjach Mangata Holding S.A. otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR
26.06.2017	Raport bieżący nr 15/2017	Informacja o transakcji Członka Rady Nadzorczej na akcjach Mangata Holding S.A. otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR
26.06.2017	Raport bieżący nr 16/2017	Informacja o transakcji Członka Rady Nadzorczej na akcjach Mangata Holding S.A. otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR
28.06.2017	Raport bieżący nr 17/2017	Informacja o transakcji na akcjach Mangata Holding S.A. wykonanej przez osobę blisko związaną z osobami pełniącymi obowiązki zarządcze, otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR
28.06.2017	Raport bieżący nr 18/2017	Informacja o transakcji na akcjach Mangata Holding S.A. wykonanej przez osobę blisko związaną z osobami pełniącymi obowiązki zarządcze, otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR
28.06.2017	Raport bieżący nr 19/2017	Informacja o transakcji na akcjach Mangata Holding S.A. wykonanej przez osobę blisko związaną z osobami pełniącymi obowiązki zarządcze, otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR
08.08.2017	Raport bieżący nr 24/2017	Zawiadomienie otrzymane od Capital MBO spółka akcyjna sp. k. na podstawie art. 77 ust. 7 w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 2 ustawy o ofercie publicznej
08.08.2017	Raport bieżący nr 25/2017	Informacja o transakcji na akcjach Mangata Holding S.A. wykonanej przez osobę blisko związaną z osobami pełniącymi obowiązki zarządcze, otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR
11.08.2017	Raport bieżący nr 27/2017	Informacja o transakcji na akcjach Mangata Holding S.A. wykonanej przez osobę blisko związaną z osobami pełniącymi obowiązki zarządcze, otrzymana w trybie art. 19 rozporządzenia MAR

#### 5.4. Opis zasad zmiany Statutu Spółki

Zmiany Statutu Spółki zgodnie z § 20 ust.1 pkt 7 Statutu Spółki Mangata Holding S.A. należą do kompetencji Walnego Zgromadzenia. W przypadku zamierzonej zmiany Statutu w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia powołuje się dotychczas obowiązujące postanowienia i zakres projektowanych zmian. Jeśli jest to uzasadnione znacznym zakresem zmian ogłoszenie zawiera projekt nowego tekstu jednolitego Statutu wraz z wyliczeniem nowych lub zmienionych postanowień Statutu.

Zarząd Spółki zgłasza do sądu rejestrowego tekst jednolity Statutu. Zgłoszenie zmiany Statutu nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały przez Walne Zgromadzenie. Gdy zmiana Statutu dotyczy



podwyższenia kapitału zakładowego, może być ona zgłoszona w ciągu sześciu miesięcy od podjęcia uchwały, a jeżeli została udzielona zgoda na wprowadzenie akcji nowej emisji do publicznego obrotu – od dnia udzielenia tej zgody, o ile wnioski o udzielenie tej zgody albo zawiadomienie o emisji zostanie złożone przed upływem czterech miesięcy od dnia powzięcia uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego.

## 5.5. Sposób działania Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy

Walne Zgromadzenie Mangata Holding S.A. działa na podstawie: Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółki.

Walne Zgromadzenie obraduje jako zwyczajne lub nadzwyczajne. Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwoływane przez Zarząd powinno się odbyć w ciągu sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Rada Nadzorcza może zwołać Zwyczajne Walne Zgromadzenie, jeżeli Zarząd nie zwoła go w określonym terminie oraz Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane.

Akcjonariusze reprezentujący co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce mogą zwołać Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie. Akcjonariusze wyznaczają przewodniczącego tego zgromadzenia.

Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego zgromadzenia. Żądanie zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia należy złożyć Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania Zarządowi Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy może upoważnić do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Sąd wyznacza przewodniczącego tego zgromadzenia.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie Spółki, Warszawie, Wrocławiu, Łodzi, Ścinawce Średniej, Sosnowcu.

Spółka publikuje ogłoszenia o zwołaniu Walnego Zgromadzenia w formie raportu bieżącego i zamieszcza na swojej stronie internetowej.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają tylko osoby będące akcjonariuszami spółki na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu).

Akcjonariusze mogą uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu i wykonywać prawo głosu osobiście, korespondencyjnie lub przez pełnomocników działających na podstawie pełnomocnictwa udzielonego na piśmie. Przedstawiciele osób prawnych powinni okazać aktualne wyciągi z odpowiednich rejestrów, wymieniające osoby uprawnione do reprezentowania tych podmiotów. Domniemywa się, że dokument pisemny, potwierdzający prawo reprezentowania akcjonariusza na Walnym Zgromadzeniu jest zgodny z prawem i nie wymaga dodatkowych potwierdzeń, chyba że jego autentyczność lub ważność od pierwszego oglądu budzi wątpliwość Zarządu Spółki (przy wpisywaniu na listę obecności) lub Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Pełnomocnictwo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu wymaga udzielenia na piśmie lub w postaci elektronicznej. Pełnomocnictwo w formie elektronicznej winno być przesłane na adres [biuro@mangata.com.pl](mailto:biuro@mangata.com.pl) wraz z zeskanowanym dokumentem tożsamości akcjonariusza udzielającego pełnomocnictwa oraz pełnomocnika.

W celu realizacji uprawnień akcjonariuszy do żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad, zgłaszania projektów uchwał do porządku obrad oraz wykonywania prawa głosu przez pełnomocników lub korespondencyjnie spółka zamieszcza na swojej stronie internetowej [www.mangata.com.pl](http://www.mangata.com.pl) w dziale Relacje Inwestorskie, sekcji Walne Zgromadzenia Akcjonariuszy stosowne formularze. Dokumenty elektroniczne można wysłać na adres poczty elektronicznej Spółki: [biuro@mangata.com.pl](mailto:biuro@mangata.com.pl).

Lista akcjonariuszy uprawnionych do udziału w Walnym Zgromadzeniu, wyłożona jest do wglądu przez trzy dni robocze przed terminem Walnego Zgromadzenia, w siedzibie Spółki. Tam też udostępnione są akcjonariuszom materiały w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie i na zasadach przewidzianych kodeksem spółek handlowych.

Akcjonariusz Mangata Holding S.A. może żądać przesłania mu listy akcjonariuszy uprawnionych do udziału w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając własny adres poczty elektronicznej, na który lista powinna być wysłana. Żądanie winno być zgłoszone pisemnie lub drogą elektroniczną na adres e-mail: [biuro@mangata.com.pl](mailto:biuro@mangata.com.pl)

Akcjonariusze przybywając na Zgromadzenie potwierdzają obecność własnoręcznym podpisem na liście obecności i odbierają karty do głosowania. Pełnomocnicy składają ponadto oryginał pełnomocnictwa udzielonego przez akcjonariusza. Po podpisaniu listy obecności przez Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia lista ta jest dostępna do wglądu przez cały czas obrad Zgromadzenia.

W Walnym Zgromadzeniu mają prawo uczestnictwa również zaproszone przez organizatora osoby nie będące akcjonariuszami (bez prawa udziału w głosowaniu).

Na Walnym Zgromadzeniu powinni być obecni członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu. Biegły rewident powinien być na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu oraz na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, jeżeli przedmiotem obrad mają być sprawy finansowe Spółki. Nieobecność członka Zarządu lub członka Rady Nadzorczej na Walnym Zgromadzeniu wymaga wyjaśnienia, które powinno być przedstawione na Walnym Zgromadzeniu.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu oraz biegły rewident Spółki powinni, w granicach swych kompetencji i w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia spraw omawianych na Zgromadzeniu, udzielać uczestnikom Zgromadzenia wyjaśnień i informacji dotyczących Spółki. Przy udzielaniu wyjaśnień i odpowiedzi należy mieć na uwadze wymogi i ograniczenia wynikające z przepisów dotyczących obrotu papierami wartościowymi.

Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej lub jego Zastępca.

Niezwłocznie po otwarciu Walnego Zgromadzenia osoba otwierająca Zgromadzenie zarządza wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia spośród osób uprawnionych do głosowania, tj. akcjonariuszy lub pełnomocników akcjonariuszy.

Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały tylko w sprawach objętych porządkiem obrad. Porządek obrad ustala Zarząd Spółki.

Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad.

Żądanie może zostać złożone w postaci elektronicznej. Zarząd jest obowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia, ogłosić zmiany w porządku obrad, wprowadzone na żądanie akcjonariuszy.

Akcjonariusz lub akcjonariusze spółki publicznej reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Spółka niezwłocznie ogłasza projekty uchwał na stronie internetowej. Każdy z akcjonariuszy może podczas Walnego Zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały bez względu na liczbę obecnych akcjonariuszy i reprezentowanych akcji, o ile przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statut Spółki nie stanowią inaczej.

Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów, o ile przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statut nie stanowią inaczej. Głosowanie na Walnych Zgromadzeniach jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków władz lub likwidatorów Spółki, bądź o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych oraz na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Walne Zgromadzenie może powziąć uchwałę o uchyleniu tajności głosowania w sprawach dotyczących wyboru komisji powołanej przez Walne Zgromadzenie.

Osoba głosująca przeciwko uchwale uprawniona jest do żądania zaprotokołowania sprzeciwu.

Zgłaszającym sprzeciw wobec uchwały Zgromadzenia zapewnia się możliwość zwięzłego uzasadnienia sprzeciwu. Na żądanie uczestnika Zgromadzenia przyjmuje się do protokołu jego pisemne oświadczenie.

Protokół z Walnego Zgromadzenia sporządza notariusz. Protokół podpisują notariusz i Przewodniczący Zgromadzenia.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

1. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;
2. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności grupy kapitałowej i skonsolidowane sprawozdania finansowego w przypadku, gdy Spółka jest zobowiązana do ich sporządzenia,
3. powzięcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
4. udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków,
5. powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej oraz ustalanie liczby członków Rady Nadzorczej,
6. ustalanie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej,
7. zmiana Statutu Spółki,
8. przekształcenie, podział lub połączenie Spółki z inną Spółką,
9. postanowienie dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy sprawowaniu zarządu lub nadzoru,
10. zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
11. emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i emisja warrantów subskrypcyjnych, o których mowa w art. 453 § 2,

12. nabycie własnych akcji w przypadku określonym w art. 362 § 1 pkt 2 Kodeksu spółek handlowych oraz upoważnienie do ich nabywania w przypadku określonym w art. 362 § 1 pkt 8 Kodeksu spółek handlowych,
13. rozwiązanie i likwidacja Spółki,
14. tworzenie, likwidowanie oraz określenie zasad wykorzystania funduszy celowych,
15. inne sprawy, które zgodnie z postanowieniami niniejszego Statutu lub przepisami Kodeksu spółek handlowych należą do kompetencji Walnego Zgromadzenia.

## 5.6. Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Mangata Holding S.A. działa w oparciu o przepisy kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulamin swojego funkcjonowania.

Rada Nadzorcza składa się z nie mniej niż pięciu członków powoływanych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie. Rada wybiera ze swego składu Przewodniczącego, Zastępcę Przewodniczącego i Sekretarza. Wybór ten dokonywany jest na pierwszym posiedzeniu każdej rozpoczynającej się kadencji Rady Nadzorczej.

Przewodniczący, Zastępca Przewodniczącego i Sekretarz mogą być w każdym czasie odwołani z tych funkcji przez Radę Nadzorczą.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Posiedzenia Rady Nadzorczej powinny się odbyć co najmniej raz na kwartał, nadzwyczajne posiedzenie może być zwołane w każdym czasie.

Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, oddanych w obecności co najmniej połowy składu Rady Nadzorczej, o ile przepisy kodeksu spółek handlowych lub niniejszy Statut nie stanowią inaczej. W razie równej ilości głosów decyduje głos Przewodniczącego.

Rada Nadzorcza w roku 2017 działała w składzie:

Od dnia 01.01.2017 do 19.10.2017

- |    |                |                              |
|----|----------------|------------------------------|
| 1. | Michał Zawisza | Przewodniczący RN            |
| 2. | Tomasz Jurczyk | Zastępca Przewodniczącego RN |
| 3. | Jan Jurczyk    | Sekretarz RN                 |
| 4. | Zbigniew Rogóż | Członek RN                   |
| 5. | Zygmunt Mrożek | Członek RN                   |

Od dnia 19.10.2017 do 31.12.2017

- |    |                |                              |
|----|----------------|------------------------------|
| 1. | Michał Zawisza | Przewodniczący RN            |
| 2. | Tomasz Jurczyk | Zastępca Przewodniczącego RN |
| 3. | Jan Jurczyk    | Sekretarz RN                 |
| 4. | Zbigniew Rogóż | Członek RN                   |
| 5. | Zygmunt Mrożek | Członek RN                   |
| 6. | Marcin Knieć   | Członek RN                   |

W 2017 roku Rada Nadzorcza odbyła 10 posiedzeń, podczas których koncentrowała się na sprawach mających istotne znaczenie dla Spółki. Łączna wysokość wynagrodzeń wszystkich, a także indywidualna każdego z Członków Rady Nadzorczej ujawniona została w sprawozdaniu finansowym Mangata Holding S.A.

Począwszy od dnia 19 października 2017 roku, w ramach Rady Nadzorczej funkcjonuje Komitet Audytu, w skład którego wchodzi:

1. Marcin Knieć Przewodniczący KA
2. Michał Zawisza Członek KA
3. Zbigniew Rogóż Członek KA

Komitet Audytu Mangata Holding S.A. działa w oparciu o przepisy ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym oraz Regulamin swojego funkcjonowania.

W 2017 roku Komitet Audytu odbył jedno posiedzenie, podczas którego ukonstytuowała się, przyjęła polityki i procedury wymagane przepisami prawa oraz omówiła zasady swojego funkcjonowania.

Członkowie Komitetu Audytu nie pobierają dodatkowego wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Komitecie Audytu.

## 5.7. Zarząd Spółki

Zarząd Mangata Holding S.A. działa w oparciu o przepisy kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki, Regulaminu Organizacyjnego oraz Regulamin Zarządu, przy uwzględnieniu zbioru Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW.

Zarząd składa się z jednego do czterech członków, w tym Prezesa Zarządu. Prezesa Zarządu wybiera Rada Nadzorcza. Na wniosek Prezesa Zarządu Rada Nadzorcza powołuje pozostałych członków Zarządu. Wspólna kadencja członków Zarządu trwa pięć lat. Członków Zarządu odwołuje Rada Nadzorcza.

Zarząd Spółki pod przewodnictwem Prezesa Zarządu prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją na zewnątrz. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki nie zastrzeżone przepisami Kodeksu spółek handlowych lub Statutem do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej należą do zakresu działania Zarządu.

Do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych Spółki oraz podpisywania umów i zobowiązań w imieniu Spółki są upoważnieni: Prezes Zarządu jednoosobowo, dwaj Członkowie Zarządu łącznie albo jeden członek Zarządu łącznie z Prokurentem.

Zarząd Spółki nie ma uprawnień do podejmowania decyzji o emisji lub wykupie akcji, zgodnie ze Statutem Spółki, przedmiotowe decyzje należą do kompetencji Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodzi:

- Leszek Jurasz – Prezes Zarządu
- Kazimierz Przełomski – Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku 2017 oraz do daty niniejszego sprawozdania, nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Spółki. W dniu 27 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o zmianie funkcji pełnionej przez Pana Kazimierza Przełomskiego z Członka Zarządu na Wiceprezesa Zarządu.

Sprawy związane z działalnością Spółki Zarząd rozpatruje na posiedzeniach. Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz na miesiąc. Posiedzenia Zarządu odbywają się w siedzibie Spółki, a za zgodą wszystkich Członków Zarządu, także w innym miejscu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Uchwały Zarządu mogą

być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie Zarządu zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu. Uchwały Zarządu podejmowane są bezwzględną większością głosów. W razie równej ilości głosów rozstrzyga głos Prezesa Zarządu. Głosowania są jawne, na wniosek któregośkolwiek z Członków Zarządu Prezes Zarządu poddaje uchwałę o tajności głosowania pod głosowanie. Głosowanie może być podjęte jedynie w odniesieniu do konkretnych uchwał, a nie z góry co do każdej uchwały, która ma być głosowana na danym posiedzeniu. W każdym czasie Zarząd Spółki może podjąć uchwały bez formalnego zwołania posiedzenia, jeśli wszyscy Członkowie wyrażą zgodę.

W 2017 roku Zarząd przy podejmowaniu decyzji w sprawach Spółki działał w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, tzn. po rozpatrzeniu wszelkich analiz i opinii, które w rozsądnej opinii Zarządu powinny być brane pod uwagę ze względu na interes Spółki. Przy ustalaniu interesu Spółki Zarząd brał pod uwagę uzasadnione w długookresowej perspektywie interesy akcjonariuszy, wierzycieli, pracowników Spółki oraz innych podmiotów i osób współpracujących ze Spółką w zakresie jej działalności gospodarczej a także interesów społeczności lokalnych.

Zarząd działał ze szczególną starannością, aby transakcje z akcjonariuszami oraz innymi osobami, których interesy wpływały na interes Spółki były dokonywane na warunkach rynkowych.

Wynagrodzenia Członków Zarządu były ustalane na podstawie przejrzystych procedur i zasad, z uwzględnieniem jego charakteru motywacyjnego oraz zapewnienia efektywnego i płynnego zarządzania Spółką. Wynagrodzenia odpowiadały kryteriom zakresu odpowiedzialności wynikającej z pełnionej funkcji, pozostając w rozsądnej relacji do poziomu wynagrodzenia członków zarządu w podobnych spółkach na porównywalnym rynku. Łączna wysokość wynagrodzeń wszystkich, a także indywidualna każdego z Członków Zarządu została ujawniona w sprawozdaniu finansowym Spółki.

## 5.8. Polityka różnorodności

Działając w oparciu o zasadę I.Z.1.15 Zbioru Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016, Zarząd Mangata Holding S.A. informuje, że Spółka nie opracowała zasad polityki różnorodności.

Emitent wskazuje, że członkowie organów Spółki oraz jej kluczowi menadżerowie są wybierani w oparciu o posiadane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Emitent dokłada wszelkich starań, aby były to osoby charakteryzujące się wysokim profesjonalizmem, wiedzą oraz praktyką zawodową. Kierowanie się powyższymi kryteriami pozwala na zapewnienie sprawnego funkcjonowania Spółki i jej stałego rozwoju. Inne elementy, jak wiek oraz płeć, nie stanowią wyznacznika do podejmowania decyzji personalnych.

## 6. Oświadczenie na temat informacji niefinansowych

### - WPROWADZENIE -

Nowelizacja ustawy o rachunkowości z 15 grudnia 2016 roku, będąca implementacją dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE1 nakłada na określone jednostki zainteresowania publicznego obowiązek ujawniania określonych informacji niefinansowych.

Niniejsze oświadczenie, obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. (dalej również „Grupa” lub „Holding”) za okres od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. i stanowi integralną część sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. Oświadczenie zostało sporządzone zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz w oparciu o Standard Informacji Niefinansowych opracowany przez Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych jak i własne zasady spółki Mangata Holding S.A. (dalej również „Mangata” lub „Spółka”). Niniejsze oświadczenie jest pierwszym raportem na temat informacji niefinansowych publikowanym przez Grupę.

Przy sporządzaniu oświadczenia wykorzystano wybrane wskaźniki oraz wytyczne zaproponowane w Standardzie Informacji Niefinansowych oraz inne, które Spółka zidentyfikowała jako istotne. W publikacji zostały ujęte te informacje, które, zdaniem Zarządu, nie naruszają tajemnicy przedsiębiorstwa oraz które mają nadrzędne znaczenie w definiowaniu, budowaniu oraz realizacji strategii społecznej odpowiedzialności biznesu w Grupie.



### OBSZAR ZARZĄDCZY

#### - MODEL BIZNESOWY I STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU –

G.1.1., G.1.2.

Grupa Kapitałowa Mangata Holding S.A. to jedna z największych i najlepiej rozwijających się korporacji w branży przemysłowej w Polsce. Posiada know-how, zespół ekspertów i szerokie kompetencje zarządcze w przemyśle metalowym. Mangata kreuje politykę strategiczną i finansową dla spółek wchodzących w skład Grupy, uwzględniając przy tym interesy jej akcjonariuszy. Koncentruje się na spółkach przemysłowych, zarządza i realizuje inwestycje rozszerzając portfel swoich produktów jak również skalę i terytorium działania. Spółki wchodzące w skład Grupy zapewniają kompleksowe rozwiązania począwszy od projektowania, poprzez produkcję, wytwarzanie oraz serwis.

Grupa jest obecna w branżach: automotive, górnictwo, budownictwo, ciepłownictwo i ogrzewnictwo, wentylacja i klimatyzacja, wodociągi i kanalizacja, przemysł stoczniowy, gazownictwo i energetyka, przemysł lotniczy, przemysł maszynowy.

Podstawowa działalność operacyjna Grupy koncentruje się w trzech segmentach:

1. Segment podzespołów dla motoryzacji i komponentów
2. Segment armatury i automatyki przemysłowej
3. Segment elementów złącznych.

Poza powyższymi, w sprawozdaniu finansowym wyodrębniany jest jeszcze segment pozostałej działalności pozaprodukcyjnej, w którym skoncentrowana jest działalność holdingowa oraz gospodarka nieruchomościami niewykorzystywanymi w celach produkcyjnych.

**Mangata Holding S.A.** - 100% większościowy udziałowiec w spółkach zależnych kreuje i wdraża strategię biznesowe i finansowe w spółkach zależnych

	Podzespoły dla motoryzacji i komponenty	Armatura i automatyka przemysłowa	Elementy złączne
Spółki			
Produkty	Elementy układu zawieszenia, kierowniczego, napędowego, silnika, skrzyń biegów, wydechu	Zawory zaporowe, zwrotne, bezpieczeństwa, mieszkowe, filtry, odlewy żeliwne	Śrubki, nakrętki, wyroby standardowe oraz zgodne ze specyfikacją klienta
Branże	Automotive, rolnictwo, energetyka, budownictwo	HVAC, budownictwo, wodociągi, kanalizacja, przemysł, robotyka, motoryzacja, gazownictwo	Budownictwo, górnictwo, kolejnictwo, przemysł maszynowy, motoryzacja

## Segment podzespołów dla motoryzacji i komponentów



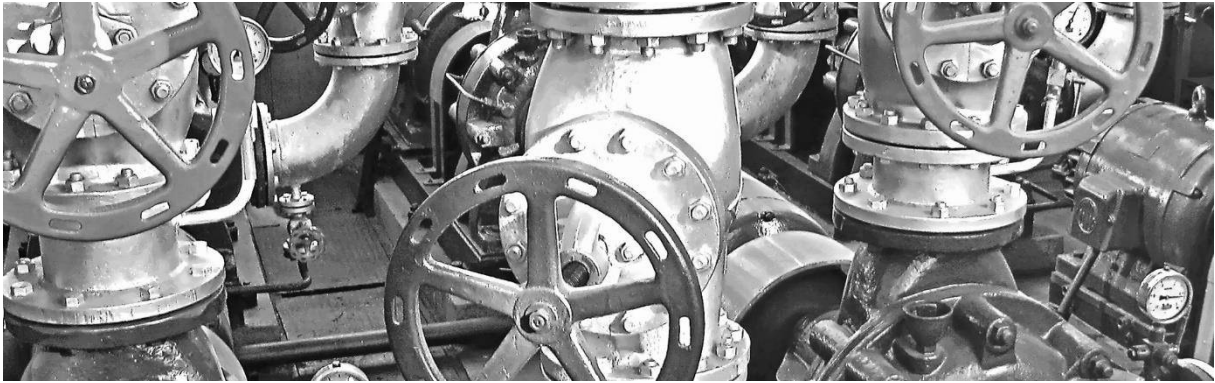
Segment ten obejmuje działalność w zakresie produkcji elementów konstrukcyjnych dla szeroko rozumianego przemysłu motoryzacyjnego (min. samochody osobowe, ciężarowe, sprzęt rolniczy). Do produktów wytwarzanych w tym segmencie można zaliczyć na przykład: elementy składowe układów wydechowych, układu zawieszenia, układu kierowniczego, układu napędowego, czy też osprzęt silnika.

Spółki Grupy świadczą także usługi w zakresie obróbki wielkoseryjnych odlewów aluminiowych i żeliwnych, a także wykonawstwa matryc, azotowania i śrutowania.



Odbiorcami finalnymi produktów tego segmentu są przede wszystkim globalni producenci z branży motoryzacyjnej i metalowej.

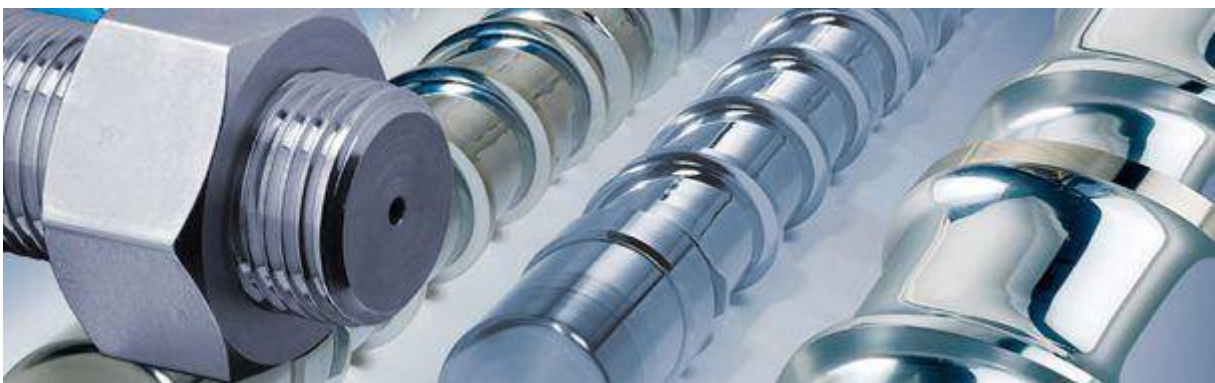
### Segment armatury i automatyki przemysłowej



Zakresem działalności niniejszego segmentu jest produkcja i sprzedaż armatury przemysłowej oraz usługi z zakresu projektowania, wykonawstwa i integracji automatyki przemysłowej. Do głównych produktów oferowanych w ramach tego segmentu można zaliczyć min.: zawory zaporowe, zawory zwrotne, zawory regulujące, zawory mieszkowe, zawory bezpieczeństwa, filtry, kosze ssawne, przepustnice, zasuw, kompensatory.

Odbiorcami produktów tego segmentu są podmioty działające w takich branżach jak: ciepłownictwo i ogrzewnictwo, wentylacja i klimatyzacja, wodociągi i kanalizacja, przemysł stoczniowy oraz zakłady przemysłowe.

### Segment elementów złącznych



Do głównych produktów oferowanych w tym segmencie należą: śruby, wkręty, nity, odkuwki, pręty, nakrętki. Oferta obejmuje zarówno standardowe produkty, jak i produkty niestandardowe, wytwarzane w oparciu o dokumentację i rysunki klienta.

Odbiorcami produktów tego segmentu są podmioty działające w różnych branżach. Do głównych odbiorców można zaliczyć budownictwo, górnictwo oraz sektor infrastruktury kolejowej.

## Segment pozostałej działalności produkcyjnej



Segment działalności pozaprodukcyjnej zajmuje się obsługą majątku nieprodukcyjnego stanowiącego obecnie własność Spółki Zetkama Nieruchomości sp. z o.o., której majątek stanowią nieruchomości inwestycyjne położone w Sosnowcu, Katowicach, Kłodzku oraz w Ścinawce Średniej.

Grupa kieruje swoją ofertą produktową w przeważającej mierze do klientów branżowych – firm operujących w wielu sektorach gospodarki, w których zastosowanie znajdują produkty wytwarzane przez Grupę. Produkty Grupy sprzedawane są na całym świecie, przy czym około 30% przychodów ze sprzedaży generowane jest na rynku polskim, a ponad 60% - w pozostałych krajach Unii Europejskiej.

Zakłady produkcyjne Spółek Grupy zlokalizowane są na terenie województwa śląskiego oraz dolnośląskiego. Grupa nie prowadzi działalności produkcyjnej poza terytorium Polski.

Grupa przyjęła misję oraz wizję działalności jako elementy budowania strategii jej funkcjonowania i dalszego rozwoju, aczkolwiek nie ogłosiła, ani nie przyjęła formalnej strategii rozwoju na kolejne lata. Celem Grupy jest zapewnienie długoterminowego rozwoju i uzyskanie stałego wzrostu jej wartości, przy poszanowaniu praw interesariuszy. Podstawowym założeniem Grupy jest dalsze wykorzystywanie posiadanego doświadczenia do prowadzenia perspektywicznej działalności w branży przemysłowej. Wzrost wartości Grupy będzie następował poprzez integrację podmiotów tworzących Grupę, wzrost organiczny oraz przemysłane akwizycje.

## Misja grupy



Misją Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. jest budowanie lepszej przyszłości, zapewnienie inwestorom stabilnych zysków oraz satysfakcjonująca dla obu stron współpraca z partnerami. Tworzymy nową kulturę biznesu. Stawiamy na nowoczesne myślenie i tradycyjną solidność.

## Wizja grupy

Silni grupą, podejmujemy się wyzwań inwestycyjnych w biznesie. Jesteśmy tam, gdzie potrzeba solidnego inwestora i odpowiedzialnego partnera. Wykraczamy poza utarte szlaki i wyznaczamy nowe standardy biznesu. Kreujemy firmę transparentną, zrównoważoną i nowatorską. Inwestorom zapewniamy satysfakcjonującą stopę zwrotu.



Tak wyrażona misja oraz wizja Grupy definiuje nasz sposób rozumienia, czym jest społeczna odpowiedzialność biznesu. Naszym interesariuszom chcemy oferować więcej – nie tylko zysk w rozumieniu finansowym. Naszą kulturę biznesu opieramy na koncepcji Grupy odpowiedzialnej za: środowisko naturalne, pracowników, społeczeństwo, wspieranie inicjatyw lokalnych.

## - INTERESARIUSZE GRUPY -

G.1.1., G.1.2.

Interesariusze stanowią istotny element funkcjonowania naszej organizacji. W ramach przygotowania do sporządzenia raportu dokonano analizy, które grupy interesariuszy oraz zagadnienia niefinansowe mają kluczowe znaczenie dla Grupy. W tym celu przeprowadzono min. analizę: procesów operacyjnych w ramach Grupy, prawa i regulacji wewnętrznych w Grupie, a także zapytań kierowanych do Zarządu przez uczestników spotkań z inwestorami.

W rezultacie przeprowadzonych prac Grupa identyfikuje następujące istotne grupy interesariuszy: pracownicy, akcjonariusze, klienci, dostawcy, instytucje finansowe (banki); społeczność lokalna przy zakładach produkcyjnych.

W Grupie zatrudnionych jest około 2 tys. pracowników. Spółki Grupy komunikują się z pracownikami zarówno poprzez kontakty bezpośrednie (kanały komunikacyjne funkcjonujące w poszczególnych spółkach Grupy), jak i przez strony internetowe Spółek oraz Spółki dominującej Mangata Holding S.A.

Głównymi akcjonariuszami Mangata Holding S.A., których identyfikuje spółka (akcjonariusze posiadający co najmniej 5%) są Capital MBO spółka akcyjna spółka komandytowa (66% akcji) oraz Nationale Nederlanden OFE (6,36% akcji). Grupa prowadzi dialog z akcjonariuszami między innymi poprzez: publikację raportów bieżących i okresowych, organizację cyklicznych konferencji inwestorskich, na których omawiane są wyniki Grupy, publikacje w prasie, informacje przekazywane w ramach relacji inwestorskich oraz zamieszczane na stronie internetowej.





Klientami Grupy są podmioty operujące w wielu segmentach gospodarki. Dominującym sektorem odbiorców są Spółki działające w branży automotive. Segment ten odpowiada za ponad 50% przychodów ze sprzedaży Grupy. Kanałami komunikacji z klientami są w szczególności: kontakty bezpośrednie, strony internetowe poszczególnych spółek.

W gronie szeroko rozumianych dostawców Grupy nie sposób wskazać podmiotów mających kluczowe znaczenie. Struktura zakupów jest relatywnie rozdrobniona, a do grona głównych dostawców należy zaliczyć dostawców stali, złomu, maszyn i urządzeń, energii elektrycznej oraz pozostałych mediów. Z tą grupą interesariuszy prowadzona jest komunikacja z wykorzystaniem m.in. form bezpośredniego porozumiewania, stron internetowych poszczególnych spółek oraz raportów okresowych.

Do najważniejszych instytucji finansowych współpracujących z Grupą należy zaliczyć Bank BGŻ PNB Paribas S.A. oraz ING Bank Śląski S.A. Grupa współpracuje również z innymi podmiotami z sektora finansowego, np. ubezpieczycielami. Dla tego grona interesariuszy kluczowymi informacjami są dane finansowe obrazujące aktualną kondycję finansową Grupy. Odpowiedzią na potrzeby informacyjne tej grupy interesariuszy są konferencje i spotkania, na których omawiane są wyniki Grupy, raporty okresowe oraz bieżący dialog.



Spółeczność lokalna to jedna z najliczniejszych grup interesariuszy. Poszczególne zakłady produkcyjne znajdują się w bliskim sąsiedztwie zabudowań mieszkalnych. To właśnie te zakłady budują relacje z mieszkańcami. Kanałami komunikacji są przede wszystkim strony internetowe poszczególnych spółek oraz raporty okresowe i bieżące Grupy. W miarę potrzeb Spółki podejmują również indywidualny dialog z poszczególnymi interesariuszami z tej grupy.

Mając na względzie wymogi prawa, Zarząd Mangata Holding S.A. przyjął, że weryfikacja istotności zagadnień na potrzeby przygotowania oświadczenia na temat informacji niefinansowych będzie odbywać się regularnie, celem

jak najpełniejszego i najwierniejszego przedstawienia informacji, które dla interesariuszy mogą okazać się kluczowe.

## - ŁAD ZARZĄDCZY -

G.2.1.

Grupę Kapitałową Mangata Holding S.A. na 31 grudnia 2017 roku tworzą następujące Spółki:



### **Mangata Holding S.A.** z siedzibą w Bielsku-Białej

Jest to spółka dominująca Grupy, której akcje notowane są na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Spółka prowadzi szeroko rozumianą działalność holdingową na rzecz Grupy.



### **Kuźnia Polska S.A.** z siedzibą w Skoczowie

Spółka produkuje odkuwki matrycowe kute na gorąco, stalowe, przeznaczone przede wszystkim dla motoryzacji, a także dla górnictwa, kolejnictwa, przemysłu maszynowego i lotnictwa. Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 95,80% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.



### **MCS Sp. z o.o.** z siedzibą w Żorach

Spółka zajmuje się produkcją elementów do układów wydechowych dla przemysłu motoryzacyjnego oraz komponentów z aluminium, żeliwa szarego, żeliwa sferoidalnego. Poza działalnością produkcyjną, spółka wykonuje również usługi gięcia rur oraz obróbki mechanicznej. Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 100% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.



### **Masterform Sp. z o.o.** z siedzibą w Świebodzicach

Spółka jest producentem komponentów do samochodów, specjalizującym się w seryjnej obróbce części maszyn i urządzeń z wykorzystaniem technologii CNC. Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 75% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.

**Zetkama Sp. z o.o.** z siedzibą w Ścinawce Średniej

Spółka jest jednym z największych producentów armatury w Europie Środkowo-Wschodniej, oferującym ponad 2000 wyrobów armaturowych oraz dysponującym własną odlewnią żeliwa. Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 100% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.

**Zetkama R&D Sp. z o.o.** z siedzibą w Ścinawce Średniej

Spółka świadczy usługi badawczo-rozwojowe, przede wszystkim w obszarze armatury, na rzecz spółek wchodzących w skład Grupy. Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 100% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.

**Techmadex S.A.** z siedzibą w Warszawie

Spółka świadczy usługi inżynierskie, budowlane oraz serwisowe na rzecz operatorów przesyłu gazu. Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 51,02% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.

**GP Energia Sp. z o.o.** z siedzibą w Białymstoku

Spółka jest jednostką zależną Techmadex S.A., który posiada 90% w jej kapitale zakładowym. Spółka obecnie nie prowadzi działalności operacyjnej. Pozostałymi udziałowcami tej Spółki są osoby fizyczne. Mangata Holding S.A., w sposób pośredni (poprzez Techmadex S.A.) posiada 45,92% udziału w kapitale zakładowym Spółki.

**Śrubena Unia S.A.** z siedzibą w Żywcu

Spółka jest producentem śrub i elementów złącznych wykorzystywanych w wielu branżach (min. kolejowej, budowlanej, górniczej, maszynowej). Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 100% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.

**Zetkama Nieruchomości Sp. z o.o.** z siedzibą w Bielsku-Białej

Spółka zajmuje się gospodarowaniem nieruchomościami niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych w Grupie. Nieruchomości te są wynajmowane podmiotom zewnętrznym lub przeznaczone na sprzedaż. Mangata

Holding S.A. posiada bezpośrednio 28% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki, prawie 72% udziałów posiada Zetkama Sp. z o.o., natomiast jeden udział (z 1.111 udziałów) posiada Mangata Nieruchomości sp. z o.o.

### Mangata Nieruchomości

**Mangata Nieruchomości Sp. z o.o.** z siedzibą w Bielsku-Białej

Spółka obecnie nie prowadzi działalności operacyjnej. Mangata Holding S.A. posiada bezpośrednio 100% udziału w kapitale zakładowym tej Spółki.

## - CERTYFIKOWANE SYSTEMY ZARZĄDZANIA I SYSTEMY KONTROLI WEWNĘTRZNEJ -

G.2.1., G.2.3.

Zasadniczym przedmiotem działalności Mangata Holding S.A. jest świadczenie usług korporacyjnych na rzecz podmiotów zależnych Grupy Kapitałowej. Z uwagi na charakter prowadzonej działalności w Spółce nie zostały wprowadzone certyfikowane systemy zarządzania. W ocenie Zarządu, pozyskanie certyfikatów dla systemów zarządzania funkcjonujących w Spółce nie przyniesie istotnej wartości dodanej dla odbiorców usług. Spółka prowadzi działalność w oparciu o wiedzę i doświadczenie w zarządzaniu podmiotami w branży przemysłowej.



W spółkach Grupy Kapitałowej funkcjonują następujące certyfikowane systemy zarządzania:

1. System Zarządzania Jakością zgodny z ISO 9001 oraz ISO/TS 16949 (Śrubena Unia, Kuźnia Polska, Techmadex, MCS, Zetkama)
2. System Zarządzania Środowiskiem zgodny z ISO 14001 (Śrubena Unia, MCS)
3. System Zarządzania Jakością zgodny z Dyrektywą 97/23/EG, który potwierdza, że produkcja i kontrola odkuwek stosowanych w urządzeniach ciśnieniowych spełnia wymagania dyrektywy (Kuźnia Polska)
4. AQAP 2110:2009 - Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych i produkcji (Techmadex)
5. Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy OHSAS 18001 (MCS)

W spółkach Grupy, które nie prowadzą działalności operacyjnej (GP Energia, Mangata Nieruchomości) lub też prowadzą ją w ograniczonym, nieistotnym dla Grupy zakresie (Zetkama Nieruchomości), nie funkcjonują certyfikowane systemy zarządzania.

W Grupie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który oparty jest o działania Zarządu Spółki dominującej oraz komórkę audytu wewnętrznego. Celem Mangata Holding S.A. jest odpowiednie zarządzanie posiadanymi aktywami produkcyjnymi dla osiągnięcia zamierzonych celów. Jedną z metod zapewnienia realizacji celów jest

monitorowanie oraz weryfikacja procesów zachodzących w spółkach Grupy pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi procedurami i politykami. Na zlecenie Zarządu (lub Rady Nadzorczej) pracownicy komórki audytu wewnętrznego przeprowadzają zlecone czynności w zakresie kontroli wewnętrznej w spółkach Grupy. Z przeprowadzonych procedur opracowywany jest raport z audytu wewnętrznego, który zawiera min. wnioski z przeprowadzonych procedur, opis zidentyfikowanych ryzyk oraz rekomendacje dotyczące ich rozwiązania.

Procedury kontroli wewnętrznej w Grupie nie przewidują specjalnych wytycznych w zakresie kontroli niefinansowych aspektów działalności.

## - ZARZĄDZANIE RYZYKIEM -

G.3.1., G.3.2.

Mangata Holding S.A. monitoruje ryzyka w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym Grupy, które mogą mieć istotny wpływ na sytuację Grupy jako całości i poszczególnych spółek Grupy. Dotyczy to w szczególności ryzyk finansowych, rynkowych oraz prawnych. Po raz pierwszy ryzyka zostały kompleksowo przedstawione zewnętrznym interesariuszom w prospekcie emisyjnym Spółki i kolejnych memorandum informacyjnych Spółki, są one podsumowywane w każdym raporcie rocznym. Ponadto, w miarę konieczności, ryzyka te są omawiane także w raportach okresowych.



Jednocześnie Mangata Holding S.A. monitoruje ryzyka związane z działalnością Grupy w obszarze społecznym i środowiskowym, z uwagi na istotność tych zagadnień. Do istotnych zidentyfikowanych ryzyk, które mogą wystąpić w Grupie, należy zaliczyć:

W obszarze środowiskowym:

1. ryzyko związane z wytwarzaniem odpadów niebezpiecznych
2. ryzyko związane z utylizacją odpadów powstających w procesach produkcyjnych Spółek
3. ryzyko związane z emisją gazów cieplarnianych w wyniku procesów produkcyjnych
4. ryzyko związane z hałasem występującym w trakcie procesu produkcyjnego

W obszarze społecznym i pracowniczym:

1. ryzyko związane z nieprzestrzeganiem zasady równych szans dla wszystkich pracowników Grupy
2. ryzyko związane z trudnościami w utrzymaniu oraz znalezieniu właściwych kandydatów do pracy w zakładach Grupy
3. ryzyko wypadku przy pracy w wyniku nieprawidłowego zachowania pracownika lub podwykonawcy



Spółki Grupy, w których funkcjonują certyfikowane systemy zarządzania ochroną środowiska, prowadzą politykę zarządzania środowiskowego. Założenia tych polityk, ze względu na charakter działalności, są odmienne w poszczególnych spółkach. Główne założenia realizowanych polityk to:

- bieżące identyfikowanie i przestrzeganie wszystkich norm wynikających z obowiązujących przepisów prawa, regulacji, w szczególności BHP i ochrony środowiska, które mają wpływ na otoczenie organizacji
- stałe doskonalenie systemu zarządzania w celu poprawy efektów działalności dla środowiska pracy i środowiska naturalnego
- identyfikacja zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo i zdrowie pracowników, monitorowanie oraz zapobieganie zdarzeniom potencjalnie wypadkowym, wypadkom przy pracy, chorobom zawodowym
- zapewnienie ochrony środowiska, w tym zapobieganie zanieczyszczeniom, w szczególności poprzez minimalizację wytwarzanych odpadów oraz substancji niebezpiecznych

W ramach polityki środowiskowej spółki Grupy identyfikują aspekty środowiskowe, którym podlegają, opracowują matrycę oceny ryzyk środowiskowych oraz programy minimalizacji prawdopodobieństwa materializacji ryzyk. Do głównych działań w tym obszarze należą szkolenia pracowników z zakresu ochrony środowiska i BHP, jak i realizacja inwestycji skutkujących zmniejszeniem negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne (np. inwestycje termomodernizacyjne).

Spółka oraz Grupa Kapitałowa jako całość nie wprowadziły jeszcze kompleksowej polityki zarządzania ryzykiem społecznym. Spółka planuje podjąć działania w tym obszarze w 2018 roku, między innymi poprzez opracowanie spójnej polityki w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi w Grupie.

## - ZARZĄDZANIE ETYKĄ -

G.4.1., G.4.2., G.4.5.

Podstawowym celem gospodarczej działalności Grupy jest dostarczenie wartości akcjonariuszom poprzez odpowiednie wyniki finansowe oraz budowanie wzrostu wartości Grupy, przy zachowaniu wewnętrznej kultury funkcjonowania. Wartością dla Mangata Holding S.A. są nie tylko wypracowane zyski, a przy tym osiągnięcie mocnej pozycji we wszelkich aspektach otoczenia i życia biznesowego, lecz także wychodzenie ponad zysk. Spółka chce być BEYOND THE PROFIT, co zostało odzwierciedlone w jej logo. Spółka chce podejmować inicjatywy mające pozytywny wpływ na otaczające ją środowisko naturalne oraz być solidnym i odpowiedzialnym partnerem dla lokalnych społeczności. W swoim funkcjonowaniu Mangata opiera się o zasady szacunku do drugiego człowieka, prawo do własnego zdania, obowiązujące przepisy prawa oraz partnerów biznesowych. Powyższe zasady są przestrzegane nie tylko na poziomie Spółki dominującej, ale także w pozostałych Spółkach z Grupy.

Grupa buduje własną kulturę organizacji, szanując odrębność i autonomię tworzących ją spółek. Grupa stale rozwija wspólne wzorce funkcjonowania, kierując się nimi w bieżącej działalności.



W ramach zarządzania etyką Grupa działa w oparciu o trzy fundamentalne zasady. Są to: etyka w biznesie, polityka kadrowa oraz przestrzeganie przepisów prawa. Celem jest wspomaganie procesu budowy i rozwoju kultury organizacyjnej w każdej spółce wchodzącej w skład Grupy Kapitałowej Mangata Holding S.A. Zasady postępowania w zakresie etyki dotyczą zarówno wzajemnych relacji wewnątrz organizacji, jak i reprezentowania Spółki i Grupy „na zewnątrz” – w kontaktach z klientami, dostawcami, akcjonariuszami, czy też społecznością lokalną.

W ramach etyki biznesu określone zostały podstawowe zasady oddziaływania na najbliższe otoczenie Grupy. Zasady te obligują pracowników do dbałości o powierzone mienie i majątek przedsiębiorstwa, jak również do unikania sytuacji mogących rodzić konflikt interesów. W kontaktach z klientami, pracowników obowiązuje zasada rzetelnego i konstruktywnego dialogu, zasada pełnej odpowiedzialności za formę oferowanych produktów i usług, w tym również odpowiedzialne doradztwo przy wyborze optymalnych dla klienta rozwiązań. W kontaktach z dostawcami Grupa buduje długoterminowe relacje w oparciu o zasady uczciwego biznesu. Ocena oferty dostawcy oraz efektów i jakości współpracy dokonywana jest na każdym etapie negocjowania i wykonywania umowy.

Grupa prowadzi dialog z lokalnymi społecznościami w celu budowania wizerunku uczciwego i wiarygodnego partnera. W przypadku otrzymania zgłoszenia o wystąpieniu negatywnego wpływu działalności danej Spółki na najbliższe otoczenie - na lokalną społeczność lub na środowisko naturalne, Spółki szczególnie nacisk kładą na zweryfikowanie zdarzenia.

Polityka kadrowa budowana jest w oparciu o zasady wzajemnego szacunku, otwartej komunikacji, tolerancji, równego traktowania oraz braku zgody na jakiegokolwiek formy dyskryminacji pracowniczej. W Grupie przestrzega się norm i przepisów związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy.

W rozwoju kadr najważniejsze znaczenie mają takie czynniki, jak wykształcenie, doświadczenie, kompetencje oraz potencjał pracowników. Są to podstawowe kryteria stosowane przy zatrudnianiu pracowników, jak i przy awansach. Przy zatrudnieniu pracownika nie ma znaczenia płeć, pochodzenie, narodowość, wyznawana religia, przekonania polityczne, wiek czy niepełnosprawność. Spółki dbają o edukację oraz podnoszenie kwalifikacji ich pracowników. Osobom chcącym podnosić umiejętności i kwalifikacje organizacja zapewnia równe szanse w dostępie do szkoleń.

Wszyscy pracownicy w Grupie zobligowani są do przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego, jak i wewnętrznych postanowień przyjętych przez Spółki, takich jak zakładowe układy zbiorowe pracy, regulaminy

wewnętrzne, czy polityki ustalone w ramach norm ISO. Zabrania się udziału w jakichkolwiek przedsięwzięciach, które mogłyby nosić znamiona czynu nieuczciwej konkurencji lub dezawuowania produktów czy firm konkurencyjnych. Pracowników Grupy obowiązują procedury dotyczące ochrony informacji poufnych oraz niejawnych, wynikające z przepisów prawa regulujących zasady funkcjonowania giełdy papierów wartościowych, ochronę danych osobowych, ochronę mienia oraz z aktów wewnętrznych regulujących między innymi zagadnienia tajemnicy przedsiębiorstwa.

Grupa, której spółka dominująca notowana jest na giełdzie papierów wartościowych, przestrzega Kodeksu Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW. Zasady tego kodeksu są przedmiotem corocznego raportowania w ramach obowiązków informacyjnych Mangata Holding S.A. W raporcie opisywane są zarówno zasady, które są stosowane, jak i wyjaśnienie dotyczące niestosowania niektórych wytycznych zawartych w Kodeksie.

W 2017 roku spółki Grupy nie odnotowały skarg potencjalnych naruszeń standardów etycznych.

Powyższe zasady etyczne nie zostały dotychczas odzwierciedlone w dokumencie kodeksu etyki, jednakże są przestrzegane na każdym stopniu funkcjonowania spółek z Grupy. Mając na względzie istotność tego zagadnienia, Mangata Holding S.A. podejmuje działania zmierzające do opracowania zasad Etyki dla Holdingu.



## OBSZAR ŚRODOWISKOWY

### - BEZPOŚREDNI I POŚREDNI WPŁYW DZIAŁALNOŚCI NA ŚRODOWISKO -

Mangata Holding S.A. i Spółki zależne w pełni rozumieją potrzebę dbałości o środowisko naturalne. Z uwagi na prowadzenie działalności w obszarze przemysłowym, świadomość potrzeby ochrony środowiska jest bardzo wysoka. Spółki przestrzegają przepisów prawa w tej materii oraz podejmują działania w celu wdrażania niezbędnych procedur celem zapewnienia odpowiedniej dbałości o środowisko naturalne. Część Spółek z Grupy stosuje systemy ISO 14001. Te Spółki, w których nie wprowadzono certyfikowanych systemów, podejmowane są działania i wdrażane elementy polityk środowiskowych zawierające zobowiązanie do przestrzegania wymagań prawnych oraz do systematycznego obniżania negatywnego oddziaływania na środowisko. Zadania te są głównie realizowane poprzez: projektowanie wyrobów, które mają jak najmniejszy wpływ na środowisko; zapobieganie zanieczyszczeniom u źródła; racjonalne zużycie surowców oraz minimalizowanie wystąpienia szkody w środowisku.

Spółki Grupy nie prowadzą wspólnej polityki zarządzania obszarem środowiska. Ze względu na charakter działalności poszczególnych spółek, ich oddziaływanie na środowisko ma różny stopień. Dlatego też nie jest uzasadnione prowadzenie jednolitej polityki środowiskowej dla wszystkich spółek Grupy.



Przeprowadzona analiza oddziaływania Grupy Mangata Holding na środowisko naturalne odnosi się do wszystkich istotnych elementów funkcjonowania spółek Grupy. Zakłady produkcyjne wykorzystują w swojej działalności różne surowce, opakowania, energię elektryczną, gaz ziemny, wodę oraz wytwarzają odpady i emitują gazy cieplarniane do atmosfery.

## - SUROWCE I MATERIAŁY -

### E.1.1.

Z uwagi na specyfikę segmentów operacyjnych liczba wykorzystanych surowców jest silnie zróżnicowana. W analizie uwzględniono wszystkie Spółki produkcyjne Holdingu. Spółki zużywają przede wszystkim różne rodzaje i gatunki stali. Ze względu na mnogość wykorzystywanych gatunków stali, w opracowaniu ujęto łączne dane o zużyciu stali w Grupie. Do pozostałych głównych surowców wykorzystywanych do produkcji można zaliczyć złom oraz koks, wykorzystywane głównie w odlewni żeliwa, produkującej komponenty dla armatury. Kontrola i wykorzystanie surowców odbywają się z uwzględnieniem standardów ISO 9001 oraz 14001 w celu zapewnienia bezpieczeństwa wytwarzania oraz minimalizacji emisji.

Jeżeli pozwala na to proces produkcyjny, materiały wykorzystywane do produkcji pochodzą z recyklingu. Odlewnia żeliwa prowadzi proces odzysku metali żelaznych z odpadów pozyskiwanych z rynku. Ponadto Spółki produkcyjne stosują opakowania, które podlegają odzyskowi lub recyklingowi: głównie opakowania drewniane, kartonowe oraz tworzywa sztuczne.

Dostawcami surowców do produkcji dla Grupy są przede wszystkim huty, koksownie oraz przedsiębiorstwa zajmujące się handlem i recyklingiem złomu, prowadzące działalność na terytorium Polski. Materiały uznawane za niebezpieczne nie są wykorzystywane w istotnym stopniu w podstawowej działalności operacyjnej.

Grupa dokonuje optymalizacji zużycia surowców przede wszystkim dzięki modernizacji majątku produkcyjnego. Dzięki temu nie tylko zmniejszają się koszty prowadzenia działalności przez Spółki, ale również obniża się wpływ spółek na środowisko.

ZUŻYCIE GŁÓWNYCH SUROWCÓW WYKORZYSTYWANYCH PRZEZ GRUPĘ			
WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA	2017	2016
Stal (różne rodzaje i gatunki)	tony	52 546	49 426
Złom	tony	1 809	1 529
Koks	tony	920	820
Aluminium	tony	153	165
<b>Ogółem</b>	<b>tony</b>	<b>55 427</b>	<b>51 940</b>
Ogółem / Przychody	tony/tys. PLN	0,090	0,091

## - ENERGIA -

### E.2.1.

W działalności operacyjnej Grupy energia wykorzystywana jest przede wszystkim w spółkach produkcyjnych oraz w mniejszym stopniu w spółkach usługowych. Spółki nieprowadzące działalności produkcyjnej, w ramach czynszu za najem powierzchni biurowej, regulują należności za zużytą energię, stąd też dla tych spółek nie było celowe prezentowanie danych o zużyciu energii. Niemniej jednak, ze względu na nieistotną wysokość zużycia energii przez Spółki nieprodukcyjne, brak tych informacji nie zniekształca w istotnym zakresie obrazu Grupy.

Gaz ziemny wykorzystywany jest głównie dla celów produkcji ciepła w procesach technologicznych. Energia elektryczna wykorzystywana jest w urządzeniach produkcyjnych, oświetleniu hal i magazynów, przy remontach maszyn i urządzeń oraz na potrzeby administracji biurowej.

W celu optymalizacji zużycia energii w Grupie, Spółki dokonują wspólnych zakupów energii u jednego dostawcy. Spółki Grupy nie wytwarzają energii elektrycznej (ani innej) we własnym zakresie. W związku z tym Grupa nie dysponuje informacjami o ilości energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii.

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA	2017	2016
Energia elektryczna	GJ	145 718	143 830
Gaz ziemny	GJ	198 112	158 480
<b>Ogółem</b>	<b>GJ</b>	<b>343 830</b>	<b>302 310</b>
Ogółem/przychody	GJ/tys. PLN	0,557	0,532

Zwiększenie zużycia energii w 2017 roku w stosunku do 2016 roku jest min. efektem zwiększonej produkcji z uwagi na wzrost zapotrzebowania na produkty oferowane przez spółki Grupy, co znajduje odzwierciedlenie w wartości obrotów Spółek za 2017 rok.

Aby zmniejszyć oddziaływanie na środowisko naturalne i systematycznie poprawiać efektywność energetyczną, w spółkach Grupy przeprowadzane są różnego rodzaju działania mające na celu zmniejszenie zarówno zużycia energii elektrycznej, jak i energii cieplnej. Wachlarz inicjatyw w tym obszarze jest szeroki – od wymiany oświetlenia na energooszczędne przez budowę instalacji odciągających zanieczyszczenia (redukujących emisję zanieczyszczeń do atmosfery) i montaż instalacji redukujących emisję hałasu, po termomodernizację hal produkcyjnych. Ponadto spółki Grupy podnoszą efektywność energetyczną poprzez sukcesywną modernizację swojego parku maszynowego.

## - WODA -

## E.3.1.

Spółki Grupy zaopatrują się w wodę z własnych ujęć, z ujęcia rzecznoego oraz poprzez zakup od operatorów zewnętrznych. Charakter działalności operacyjnej Grupy nie wiąże się koniecznością intensywnego pozyskiwania, czy też zużycia wody. Wykorzystanie wody w przeważającej mierze wynika z działalności operacyjnej i związane jest z realizacją procesów technologicznych – np. chłodzenie maszyn, mycie maszyn i narzędzi. Innym istotnym obszarem zużycia wody jest obszar socjalny – zapewnienie pracownikom podstawowych środków bezpieczeństwa i higieny pracy.

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA	ZUŻYCIE		STRUKTURA	
		2017	2016	2017	2016
Własne źródła	tys. m3	54	49	64,3%	63,1%
Kanalizacja miejska	tys. m3	30	29	35,7%	36,9%
<b>Ogółem</b>	<b>tys. m3</b>	<b>84</b>	<b>78</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

Grupa posiada stosowne pozwolenia środowiskowe w obszarze gospodarki wodnej (np. pozwolenia na pobór wód powierzchniowych, czy też na pobór wód z rzek). Działania Grupy w obszarze gospodarki wodnej nie naruszają zasobów wód ani terenów szczególnie cennych (np. zasobów wód mineralnych). Spółki Grupy planują przeprowadzić w roku 2018 inwestycje, których celem jest umożliwienie powtórnego wykorzystania wody w zakładach produkcyjnych, w szczególności w obszarze powtórnego wykorzystania ciepłej wody.

## - EMISJA DO ATMOSFERY -

## E.5.1., E.5.3.

W zakresie emisji do atmosfery najistotniejszą pozycją w Grupie jest emisja gazów cieplarnianych. Głównym źródłem emisji jest emisja bezpośrednia, poprzez instalacje produkcyjne Spółek Grupy. W niektórych spółkach funkcjonują kotłownie dostarczające ciepło na terenie zakładu (bez możliwości odsprzedaży do klientów zewnętrznych), które również są emitentami gazów do atmosfery.

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA	2017	2016
Emisja gazów cieplarnianych	tony/rok	8 772	8 435
Emisja gazów cieplarnianych / Przychody	tony/tys. PLN	0,014	0,015

Grupa posiada wymagane prawem pozwolenia na wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza. Ponadto Spółki uiszczają stosowne opłaty z tytułu emisji gazów do atmosfery. Emisja zanieczyszczeń do atmosfery mieści się w granicach określonych przez posiadane przez Spółki pozwolenia. Pomiary emisji dokonywane są przez zewnętrzne jednostki posiadające odpowiednie kompetencje i certyfikaty, co daje gwarancję niezależnego i prawidłowego oszacowania wartości emitowanych zanieczyszczeń.

Plany redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery wiążą się bezpośrednio z planami inwestycyjnymi w majątek produkcyjny. Grupa systematycznie zastępuje stare, wyeksploatowane maszyny, urządzenia i instalacje nowymi – bardziej wydajnymi, energooszczędnyymi i spełniającymi coraz bardziej wymagające normy środowiskowe.

## - ODPADY I ŚCIEKI -

E.6.1.

Skutkiem ubocznym działalności prowadzonej w Grupie jest powstawanie odpadów produkcyjnych. Około 9% wytwarzanych odpadów stanowią odpady określone jako niebezpieczne. Do takich odpadów zaliczyć można przede wszystkim oleje i chemikalia używane w procesach produkcyjnych. Spółki przekazują odpady niebezpieczne podmiotom posiadającym stosowne zezwolenia na utylizację odpadów, na podstawie zawartych umów na przekazywanie tego typu substancji.

Najistotniejszym odpadem produkowanym w Grupie jest złom. W takiej części, w jakiej nie może być powtórnie wykorzystany w procesach produkcyjnych w zakładach Grupy, odsprzedawany jest podmiotom zewnętrznym.

Ścieki poddawane są wstępnemu oczyszczaniu w przyzakładowych oczyszczalniach, a następnie odprowadzane do kanalizacji miejskiej. Niektóre spółki Grupy odprowadzają wody deszczowe i opadowe do rzek, w oparciu o posiadane zezwolenia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA	2017	2016
Wytworzone odpady niebezpieczne	tony/rok	1 149	1 033
Wytworzone odpady inne niż niebezpieczne	tony/rok	12 336	10 862
<b>łącznie wytworzone odpady</b>	<b>tony/rok</b>	<b>13 485</b>	<b>11 895</b>
Wytworzone odpady / Przychody	tony/tys. PLN	0,022	0,021

## - ZANIECZYSZCZENIE HAŁASEM -

E.7.1., S.9.1., S.9.2.

W ramach przeprowadzonej analizy ryzyk stwierdzono, że oddziaływanie hałasem jest istotnym czynnikiem ryzyka w niektórych spółkach Grupy. Oddziaływanie to ma charakter zarówno wewnętrzny (głównie na pracowników) oraz zewnętrzny (najbliższe otoczenie zakładów produkcyjnych). Spółki posiadają stosowne decyzje określające dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska naturalnego. Spółki na bieżąco sprawdzają, czy poziom emitowanego hałasu nie przekracza poziomu określonego w decyzjach środowiskowych.

W ramach działań na rzecz redukcji wpływu hałasu na pracowników, co roku przeprowadzane są pomiary natężenia hałasu na stanowiskach pracy. Pracownicy narażeni na hałas zostali wyposażeni w odpowiednie środki ochrony indywidualnej (nauszniki przeciwhałasowe), a w maszynach emitujących hałas stosowane są osłony akustyczne (tam, gdzie ze względów technicznych jest to możliwe).

Drugim aspektem działalności Grupy w tym obszarze jest wpływ hałasu na lokalną społeczność – sąsiedztwo zakładów produkcyjnych. Spółki, w których czynnik ten występuje, systematycznie prowadzą inwestycje redukujące wpływ hałasu na bezpośrednie otoczenie zakładów produkcyjnych. Do przykładów takich inwestycji zaliczyć można izolację hal produkcyjnych oraz montaż urządzeń redukujących emisję hałasu na zewnątrz. Dodatkowo, w ustalonych okresach czasu dokonuje się pomiaru emisji hałasu. Pomiarom zajmują się zewnętrzne podmioty posiadające odpowiednie kompetencje i certyfikaty w tym obszarze działalności.



### Naruszenia pozwoleń środowiskowych i skargi mieszkańców

Działalność Grupy w zakresie oddziaływania na środowisko podlega kontrolom Inspekcji Ochrony Środowiska. W minionym roku w Grupie miała miejsce jedna sytuacja naruszenia decyzji środowiskowej, polegająca na niedostatecznym zapewnieniu ochrony wód przed zanieczyszczeniem, na skutek nagromadzenia substancji ropopochodnych pozostających po procesie produkcyjnym. Spółka podjęła stosowne działania uwzględniając dodatkowe urządzenia myjące w planie inwestycyjnym w celu zniwelowania negatywnego efektu. Spółki odnotowały jednostkowe skargi mieszkańców dot. hałsu i emisji pyłów związanych z procesem produkcyjnym, podejmując stosowne działania w celu zniwelowania negatywnych skutków działalności produkcyjnej na społeczeństwo lokalne. Grupa nie odnotowała innych istotnych naruszeń i skarg związanych z prowadzoną działalnością produkcyjną.

## - ROZSZERZONA ODPOWIEDZIALNOŚĆ ŚRODOWISKOWA – PRODUKTY I USŁUGI -

Obszar ten nie rodzi istotnych ryzyk. Produkty Grupy, co do zasady, nie zawierają substancji niebezpiecznych (np. farb, gazów, olejów, innych substancji niebezpiecznych), które wymagają specjalnych metod utylizacji, bezpiecznych dla środowiska naturalnego, czy społeczności lokalnych. Zdecydowana większość produktów Grupy może zostać poddana złomowaniu i wykorzystana ponownie, np. jako wsad w procesach hutniczych.

Osobnym zagadnieniem jest utylizacja produktów, w których wykorzystywane są komponenty wytworzone przez Grupę, np. samochodów. Te procesy odbywają się poza obszarem ingerencji Grupy.



## OBSZAR SPOŁECZNY I PRACOWNICZY

Holding przemysłowy, jakim jest Mangata, przywiązuje dużą wagę do zagadnień personalnych. Siłą Grupy są jej pracownicy, dlatego Spółki szczególny nacisk kładą na to, aby pracownicy czerpali satysfakcję ze współpracy z Holdingiem oraz by ich praca była odpowiednio gratyfikowana finansowo. Wszystkim pracownikom Grupy zapewnione są stabilne warunki pracy: równe szanse, jasne kryteria oceny pracy i awansu, dbałość o możliwości rozwoju zawodowego i osobistego pracownika na każdym poziomie organizacji, z poszanowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.



Spółki Grupy tworzą kulturę współpracy, w której szanują pracownika i zapewniają realizację aspiracji zawodowych, z poszanowaniem życia prywatnego. W spółkach produkcyjnych przeprowadzane badania satysfakcji wśród pracowników oraz prowadzony dialog z zakładowymi organizacjami związkowymi. Spółki zapewniają pozapłacowe formy wynagradzania pracowników, profilaktykę zdrowotną, promują aktywności sportowe wśród pracowników oraz udzielają wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Spółki szanują i doceniają różnorodność swoich pracowników.

Do dnia publikacji informacji niefinansowej Mangata Holding S.A. jako spółka dominująca Grupy, nie stworzyła wspólnej polityki w tym zakresie w formie jednego dokumentu, prowadzi jednak szereg działań mających na celu tworzenie wspólnej tożsamości w ramach Holdingu. W bieżącym roku Grupa podejmuje dalsze działania w zakresie budowania wspólnych struktur i wypracowywania polityk.

## - POZIOM ZATRUDNIENIA I POZIOM WYNAGRODZEŃ -

S.2.1., S.2.2., S.2.3., S.2.6., S.2.9., S.2.13, S.2.14, S.2.15

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej Mangata Holding na koniec 2017 roku wyniosło 2.028 osób, wobec 1.953 osób na koniec 2016 roku.

Struktura zatrudnienia w poszczególnych spółkach Grupy przedstawia się następująco [w osobach na koniec roku]:

SPÓŁKA	2017	2016	ZMIANA %
Mangata Holding S.A.	12	13	-7,7%
Śrubena Unia S.A.	452	414	9,2%
MCS Sp. z o.o.	216	201	7,5%
ZETKAMA R&D Sp. z o.o.	34	35	-2,9%
Masterform Sp. z o.o.	121	127	-4,7%
Kuźnia Polska S.A.	684	647	5,7%
ZETKAMA Nieruchomości Sp. z o.o.	1	0	
Techmadex S.A.	56	45	24,4%
ZETKAMA Sp. z o.o.	452	471	-4,0%
<b>Razem</b>	<b>2 028</b>	<b>1 953</b>	<b>3,8%</b>

Struktura wiekowa zatrudnienia w Grupie przedstawia się następująco:

STAN NA:	DO 20 LAT	21-30 LAT	31-40 LAT	41-50 LAT	51-60 LAT	POWYŻEJ 60 LAT
31.12.2017	1,2%	19,0%	21,4%	27,9%	24,2%	6,3%
31.12.2016	1,1%	17,3%	22,0%	27,3%	25,5%	6,7%

Holding ma świadomość, że zagadnienia związane z szeroko rozumianą polityką zarządzania zasobami ludzkimi – a więc nie tylko odnoszącą się do sfery wynagrodzeń, ale też do rozwoju pracownika, awansów, benefitów pozapłacowych, tworzenia przyjaznego środowiska pracy, są jednym z najważniejszych czynników determinujących rozwój oraz konkurencyjność Grupy. Zarząd Mangata Holding oraz osoby zarządzające wszystkimi spółkami Grupy dostrzegają ryzyko związane z trudnościami w utrzymaniu oraz znalezieniu właściwych kandydatów do pracy w zakładach Grupy.

Mając na uwadze dynamiczne zmiany na rynku pracy, presję na wzrost wynagrodzeń oraz trudności w retencji i pozyskaniu odpowiednio wykwalifikowanych pracowników, w 2018 roku Zarząd Mangata Holding zainicjował

opracowanie i przyjęcie spójnej polityki zarządzania zasobami ludzkimi w całej Grupie. Celem wprowadzenia tej polityki jest wyróżnienie Grupy na rynku pracy i zbudowanie narzędzi pozwalających na nawiązanie długookresowej współpracy pomiędzy pracownikami a Holdingiem.

Mając świadomość, jak istotna dla pracowników jest stabilna sytuacja życiowa, którą można uzyskać min. w drodze zatrudnienia na podstawie umów o pracę, spółki Grupy kładą nacisk na taką formę zatrudnienia. Większość pracowników zatrudniona jest w oparciu o umowę na czas nieokreślony. Na podstawie tej formy zatrudnienia pracowało 76% pracowników - wg stanu na 31 grudnia 2017 (81% wg stanu na koniec 2016 roku). Na podstawie umowy na czas określony zatrudnionych było około 22% pracowników – wg stanu na 31 grudnia 2017 (17% wg stanu na koniec 2016 roku). W Grupie ten rodzaj umowy stosowany jest na początku zatrudnienia (po okresie próbnym), w przypadku zastępstw lub w przypadku, gdy pracownicy zostali zatrudnieni tylko na czas niezbędny do wykonania zleconego zadania. Pozostali pracownicy to osoby zatrudnione w oparciu o umowy na okres próbny.

Poza umowami o pracę, w Grupie funkcjonują również umowy cywilno-prawne, które nie są uwzględnione w poniższym zestawieniu, z uwagi na niewielkie znaczenie dla całości organizacji. W oparciu o tę formę w 2017 roku zakontraktowanych było 18 osób, natomiast w 2016 roku było to 13 osób.

31.12.2017	KADRA KIEROWNICZA	STANOWISKA ADMINISTRACYJNE	STANOWISKA PRODUKCYJNE	RAZEM	STRUKTURA
Umowy na okres próbny	0	6	28	34	1,7%
Umowy na czas określony	7	42	397	446	22,0%
Umowy na czas nieokreślony	114	308	1 126	1 548	76,3%
<b>Razem</b>	<b>121</b>	<b>356</b>	<b>1 551</b>	<b>2 028</b>	<b>100%</b>

31.12.2016	KADRA KIEROWNICZA	STANOWISKA ADMINISTRACYJNE	STANOWISKA PRODUKCYJNE	RAZEM	STRUKTURA
Umowy na okres próbny	0	5	22	27	1,4%
Umowy na czas określony	4	40	294	338	17,3%
Umowy na czas nieokreślony	111	331	1 146	1 588	81,3%
<b>Razem</b>	<b>115</b>	<b>376</b>	<b>1 462</b>	<b>1 953</b>	<b>100%</b>

W trakcie 2017 roku liczba pracowników zwiększyła się o 75 osób, przy czym zatrudniono 312 pracowników, a 237 osób odeszło z pracy. Wśród nowozatrudnionych pracowników dominują osoby młode (poniżej 30 roku życia) – w 2017 roku zatrudniono 154 takie osoby, co stanowi 49% ogółu nowozatrudnionych.

2017	do 20 lat	21-30 lat	31-40 lat	41-50 lat	51-60 lat	powyżej 60 lat	Razem
Kobiety	4	21	16	8	6	0	55
Mężczyźni	23	106	53	45	25	7	259
<b>Razem</b>	<b>27</b>	<b>127</b>	<b>69</b>	<b>53</b>	<b>31</b>	<b>7</b>	<b>314</b>

Istotnym ryzykiem na poziomie Grupy jest retencja pracowników. Utrata kluczowych pracowników, w tym przede wszystkim osób zarządzających, odpowiedzialnych za planowanie i prowadzenie projektów inwestycyjnych oraz wyższej i średniej kadry kierowniczej może w istotny negatywny sposób wpłynąć na wyniki finansowe Grupy. Osoby zaliczane do grona kluczowych specjalistów w decydującym stopniu przyczyniły się do sukcesu rynkowego Grupy. Nie ma pewności, że uda się zatrzymać wszystkie kluczowe dla rozwoju Grupy osoby, bądź pozyskać na ich miejsce równie wartościowych pracowników. W celu zapobieżenia utracie pracowników wprowadzone zostały systemy premiuje finansowo osoby wyróżniające się efektywnością pracy oraz system

szerokiej delegacji kompetencji zarządczych (kompetencje delegowane są przez kierownictwo wyższego szczebla kierownictwu średniego szczebla, a poprzez nich także pracownikom niższego szczebla), zmniejszający potencjalne negatywne skutki utraty poszczególnych kluczowych pracowników.

Zatrudnienie w podziale na kategorie zaszerogowania przedstawia się następująco [odsetek ogółu osób zatrudnionych]:

31.12.2017	KADRA KIEROWNICZA	STANOWISKA NIEROBOTNICZE	STANOWISKA ROBOTNICZE	RAZEM
Umowy na okres próbny	0,0%	0,3%	1,4%	1,7%
Umowy na czas określony	0,3%	2,1%	19,6%	22,0%
Umowy na czas nieokreślony	5,6%	15,2%	55,5%	76,3%
<b>Razem</b>	<b>6,0%</b>	<b>17,6%</b>	<b>76,5%</b>	<b>100,0%</b>

31.12.2016	KADRA KIEROWNICZA	STANOWISKA NIEROBOTNICZE	STANOWISKA ROBOTNICZE	RAZEM
Umowy na okres próbny	0,0%	0,3%	1,1%	1,4%
Umowy na czas określony	0,2%	2,0%	15,1%	17,3%
Umowy na czas nieokreślony	5,7%	16,9%	58,7%	81,3%
<b>Razem</b>	<b>5,9%</b>	<b>19,3%</b>	<b>74,9%</b>	<b>100,0%</b>

W Grupie zatrudnione były 24 osoby niepełnosprawne (stan na 31 grudnia 2017 roku).

W skali Grupy, w 2017 roku do pracy po urlopie macierzyńskim wróciła 1 pracownica, natomiast 11 kobiet korzystało z urlopów macierzyńskich. W 2016 roku do pracy po urodzeniu dziecka wróciły 2 pracownice, natomiast 8 kobiet korzystało z urlopów macierzyńskich. W 2017 roku nie odnotowano przypadku rezygnacji z pracy kobiet po urodzeniu dziecka.

Grupa opracowuje obecnie założenia jednolitej polityki personalnej, która obejmie wszystkie spółki Grupy. Jednym z celów ujętym w koncepcji tej polityki jest stopniowe zmniejszanie różnic w wynagradzaniu kobiet i mężczyzn.

Wysokość składek na PFRON odprowadzonych w 2017 roku wyniosła 1.309 tys. PLN, natomiast w 2016 roku kwota ta wyniosła 1.239 tys. PLN.

W Grupie stosowane są dodatkowe świadczenia pozapłacowe na rzecz pracowników. Świadczenia te są zróżnicowane w skali poszczególnych spółek. W większości Spółek funkcjonuje również Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, oferujący zróżnicowane formy wsparcia finansowego pracowników.

Do najistotniejszych oraz najbardziej powszechnych świadczeń pozapłacowych w Spółkach Grupy można zaliczyć:

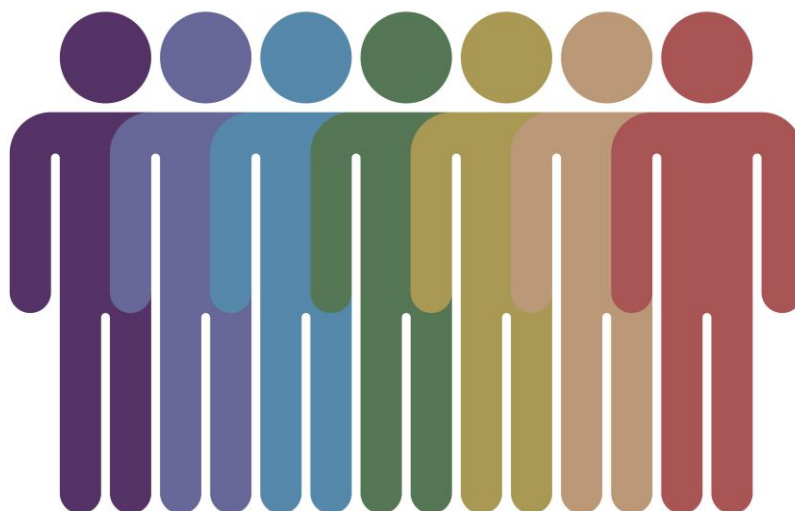
- pakiety medyczne,
- ubezpieczenia grupowe,
- dofinansowanie wypoczynku pracowników i dzieci z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- okolicznościowe paczki dla dzieci,
- abonamenty na korzystanie z infrastruktury sportowej,
- dofinansowanie do posiłków w stołówkach zakładowych,
- nagrody jubileuszowe,
- dofinansowane transportu pracowniczego,
- spotkania integracyjne pracowników i ich rodzin.

## - RELACJE ZE STRONĄ PRACOWNICZĄ I WOLNOŚĆ ZRZESZENIA -

S.3.1., S.3.2., S.3.4.

Grupa respektuje prawo do wolności zrzeszania się. W największych spółkach o profilu produkcyjnym, posiadających długą tradycję, funkcjonują nieprzerwanie reprezentacje pracownicze, z którymi pracodawca utrzymuje bieżące relacje. W trzech spółkach Grupy funkcjonują związki zawodowe. W Kuźni Polskiej S.A. (segment automotive) funkcjonują związki zawodowe, do których należy 19,6% pracowników. W Śrubena Unia S.A. (segment elementów złącznych) do związków zawodowych należy 54,9% pracowników. W Zetkama Sp. z o.o. (segment armatury i automatyki przesyłowej) zrzeszonych w związkach zawodowych jest łącznie ok 30% pracowników.

Przedmiotem rozmów pracodawców ze związkami zawodowymi są głównie zasady wynagradzania, negocjacje wzrostu wynagrodzeń w spółkach oraz konsultacje w indywidualnych sprawach pracowniczych wynikające z kodeksu pracy.



W spółkach Grupy funkcjonują odrębne i właściwe ze względu na charakter prowadzonej działalności procedury zgłaszania skarg i nieprawidłowości. Każda spółka dysponuje własnymi procedurami w tym zakresie, dostosowanymi do schematu organizacyjnego funkcjonującego w tych podmiotach. W trakcie 2017 roku w spółkach Grupy nie odnotowano zgłoszonych przypadków nieprawidłowości w obszarze polityki zatrudnienia.

## - BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY -

S.4.1., S.4.3.

Zapewnienie pracownikom bezpiecznego i higienicznego środowiska pracy jest podstawowym aspektem zasad przestrzeganych w Grupie. Pracownicy przechodzą obowiązkowe szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, udzielania pierwszej pomocy oraz instruktaże stanowiskowe. Wszyscy pracownicy są wyposażeni w odpowiednie środki ochrony indywidualnej (min. okulary, rękawice, kleszcze), stosownie do niebezpieczeństw, na które są narażeni na miejscu pracy. Maszyny i urządzenia wyposażono w osłony zabezpieczające pracowników przed zagrożeniami.

Hale produkcyjne i miejsca pracy zostały wyposażone w oznaczenia przypominające pracownikom o potencjalnych zagrożeniach. Miejsca pracy oraz ścieżki komunikacyjne w budynkach i halach zostały oznakowane w sposób wymagany przez właściwe przepisy.



W trakcie 2017 roku w Grupie miało miejsce 29 wypadków przy pracy, z czego tylko 1 został zakwalifikowany jako wypadek ciężki (potrzebna była zewnętrzna pomoc medyczna), nie wystąpiły wypadki śmiertelne. Wskaźnik częstości wypadków (liczba wypadków przy pracy do liczby zatrudnionych) w Grupie wyniósł 1,9% w 2017 roku. Każdy z wypadków przy pracy był odrębnie analizowany, celem zminimalizowania ryzyka wystąpienia kolejnych tego rodzaju zdarzeń.

Grupa bardzo poważnie traktuje standardy bezpieczeństwa i higieny pracy. Przed przystąpieniem do pracy pracownicy zatrudniani w Grupie przechodzą szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz instruktaż stanowiskowy. Pracownicy przechodzą również szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

## - ROZWÓJ I EDUKACJA -

Grupa traktuje rozwój i edukację pracowników zarówno jako czynnik sukcesu na rynku, jak i narzędzie retencji pracowników. Kompetentni i doświadczeni pracownicy są źródłem przewagi konkurencyjnej Grupy. Spółki Grupy zapewniają pracownikom miejsce, warunki i stanowiska pracy zgodne z ich oczekiwaniami, kompetencjami i aspiracjami. Spółki organizują okresowe szkolenia pracowników oraz umożliwiają udział w dodatkowych szkoleniach zewnętrznych, na podstawie zatwierdzonych rocznych planów szkoleniowych. Do tego typu szkoleń można zaliczyć zarówno tzw. szkolenia „twarde” – skutkujące nadaniem nowych uprawnień zawodowych, jak i tzw. szkolenia „miękkie” niezbędne na danym stanowisku pracy. Narzędzia te są niezmiernie istotne w stabilizacji kadr. Spółki prowadzą ponadto współpracę z branżą edukacyjną: realizują programy płatnych staży dla studentów, poprzez które poznają oni procesy produkcyjne i mają możliwość zdobywania doświadczenia; współorganizują kursy i instruktarze z instytucjami kształcenia zawodowego na maszynach i urządzeniach zakładów produkcyjnych w celu przeszkolenia nowych potencjalnych pracowników oraz umożliwienia zdobycia doświadczenia społeczności lokalnej nie zatrudnionej w zakładach produkcyjnych Spółek. W celu ujednoczenia polityki pracowniczej w Grupie, podjęto działania mające na celu opracowanie i wdrożenie w 2018 roku jednolitej polityki zarządzania obszarem HR w Grupie.

## - ZARZĄDZANIE RÓŻNORODNOŚCIĄ -

### S.6.1.

Mangata Holding S.A. dotychczas nie opracowała zasad polityki różnorodności, niemniej jednak członkowie jej organów oraz organów spółek Grupy, a także kluczowi menadżerowie są wybierani w oparciu o posiadane

kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Holding dokłada wszelkich starań, aby były to osoby charakteryzujące się wysokim profesjonalizmem, wiedzą oraz praktyką zawodową. Kierowanie się powyższymi kryteriami pozwala na zapewnienie sprawnego funkcjonowania Holdingu i jego stałego rozwoju.

Przy naborze nowych pracowników, kluczowymi cechami, które ocenia pracodawca, są: kompetencje zawodowe, doświadczenie, kwalifikacje oraz sumiennosc w wykonywaniu obowiązków. Ocenie i weryfikacji podlegają tylko te cechy, na które pracownik ma rzeczywisty wpływ. W odniesieniu do pracowników oraz potencjalnych pracowników czynniki takie jak płeć, wiek, rasa, pochodzenie czy niepełnosprawność, nie są wyznacznikami podejmowania decyzji w obszarze polityki zatrudnienia, wynagrodzenia czy awansów. Dla spółek Grupy najważniejsze jest to, co pracownik może zaoferować spółce oraz co spółka może zaoferować pracownikowi, z korzyścią dla obu stron.

Ryzykiem zidentyfikowanym w tym obszarze jest ryzyko wystąpienia przypadków dyskryminacji, czy też mobbingu. Holding potępia jakiegokolwiek przejawy dyskryminacji lub mobbingu, dlatego w prowadzeniu działalności nie akceptuje takich zachowań ze strony pracowników, jak i osób trzecich. Holding nie dysponuje sformalizowaną polityką w tym obszarze, aczkolwiek podejmuje działania zmierzające do jej wprowadzenia. Jako szczególnie istotne Spółka uznaje opracowanie procedury umożliwiającej anonimowe i bezpieczne zgłaszanie Zarządowi przypadków dyskryminacji pracowniczej oraz procedury dalszego postępowania ze zgłoszonymi przypadkami dyskryminacji.

## - PRAWA CZŁOWIEKA -

S.7.1., S.7.6.

Poszanowanie praw człowieka w ramach prowadzonej przez Grupę działalności jest niezwykle istotne. Celem Grupy jest prowadzenie biznesu w zgodzie z najwyższymi standardami, w szczególności dotyczącymi praw człowieka. Dla Grupy istotne jest nie tylko przestrzeganie praw człowieka przez Spółki grupy, ale także przez ich dostawców i klientów.

Jako główne obszary wpływu Grupy na prawa człowieka można wskazać: obszar pracowniczy oraz obszar społeczności lokalnych.



Organizacja szanuje i przestrzega praw pracowników. Kieruje się zasadami wzajemnego szacunku, tolerancji, nieakceptacji jakichkolwiek form dyskryminacji. W niektórych spółkach Grupy funkcjonują związki zawodowe, do których mogą przystąpić pracownicy, a Zarządy spółek współpracują ze związkami zawodowymi w obszarze

ustalania zasad współpracy z pracownikami. W spółkach, w których nie funkcjonują związki zawodowe, podejmowany jest bieżący dialog z pracownikami, celem weryfikacji, czy mają oni do czynienia z zachowaniami stanowiącymi przejaw naruszenia ich praw.

Przestrzegane są zasady kodeksu pracy w zakresie norm czasu pracy oraz polityki wynagradzania (np. pracownikom wykonującym podobną pracę przysługuje podobne wynagrodzenie). Grupa opracowuje obecnie spójną i jednolitą politykę zarządzania obszarem personalnym w Grupie, który uwzględniać ma podstawowe zasady poszanowania praw człowieka. Procedury i praktyki w tym obszarze mają za zadanie przede wszystkim wyeliminować możliwość wystąpienia jakichkolwiek sytuacji mogących mieć negatywny wpływ na prawa człowieka, a jeżeli do takiej sytuacji by doszło – określić zasady niezwłocznego podjęcia działań korygujących i naprawczych.

Spółki Grupy rzadko zatrudniają podwykonawców do swoich prac – działalność operacyjna opiera się przede wszystkim na produkcji wykonywanej przez pracowników zatrudnionych bezpośrednio w danej spółce. W obszarach produkcyjnych spółki Grupy współpracują z agencjami pracy tymczasowej. Pracownicy zatrudnieni przez podmioty zewnętrzne mają jednakowe prawa, jak pracownicy zatrudnieni bezpośrednio w spółkach.

Spółki zatrudniają także pracowników z zagranicy. W ramach zapewniania równych szans, Spółki wspomagają pracowników zagranicznych w obszarach, które są dla nich istotne, np. poprzez pomoc w uzyskaniu Karty Polaka dla pracowników z Ukrainy.

Żaden z istotnych obszarów działalności Grupy nie koncentruje się w branżach szczególnie narażonych na ryzyko związane z pracą dzieci oraz pracą przymusową (np. rolnictwo, budownictwo).

Dialog ze społecznością lokalną prowadzony jest przez poszczególne Spółki, a działania w tym obszarze nie podlegają jednolitej polityce Grupy, z uwagi na zróżnicowane oddziaływanie poszczególnych zakładów produkcyjnych na lokalne społeczności.

W 2017 roku nie zgłoszono przypadków naruszenia praw człowieka w Grupie.

Spółka identyfikuje ryzyko zaistnienia przypadków naruszenia praw człowieka przez podmioty z nią współpracujące – dostawców oraz klientów. Szeroka skala działalności Grupy, powodująca współpracę z dużą ilością podmiotów, zarówno jako dostawcami, jak i odbiorcami produktów lub usług spółek, znacząco ogranicza możliwość szczegółowego weryfikowania przestrzegania przez nich praw człowieka. Nawiązując współpracę z dostawcami i klientami Grupa stara się jednak skupiać na podmiotach dających należyłą rękojmię przestrzegania praw człowieka, a jeżeli pojawia się podejrzenie, że podmiot może tych fundamentalnych zasad nie przestrzegać, współpraca taka nie jest podejmowana lub też jest zakańczana. Spółki prowadzą politykę informacyjną wśród swoich pracowników, uświadamiającą brak tolerancji dla jakichkolwiek przejawów naruszenia praw człowieka oraz dla dyskryminacji.

## - SPOŁECZNOŚCI LOKALNE I ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE -

### S.9.1., S.9.3

W celu poszanowania praw lokalnych społeczności Grupa stara się uwzględniać ich oczekiwania w planach dalszego rozwoju, jak i podejmować działania minimalizujące negatywny wpływ zakładów produkcyjnych na najbliższe otoczenie. Do takich działań zaliczyć można na przykład: inwestycje ograniczające hałas, redukujące emisji gazów do atmosfery, prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej zgodnie z posiadanymi zgodami i zezwoleniami.



Poszczególne Spółki Holdingu, jak i Holding jako całość, podejmują szereg inicjatyw aktywizujących lokalne społeczności oraz wspierających najbardziej potrzebujących. Do najważniejszych działań w tym obszarze należy zaliczyć wsparcie budowy Ośrodka Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Wychowawczego w Ustroniu. Udzielone wsparcie finansowe min. przez Spółki Holdingu, a także dofinansowanie z PFRON, umożliwiły stworzenie miejsca dla osób potrzebujących szczególnego wsparcia. Jesienią 2016 roku rozpoczęła się budowa nowego ośrodka, w którym stowarzyszenie „Towarzystwo Opieki nad Niepełnosprawnymi w Ustroniu” będzie prowadziło działalność charytatywną i rehabilitacyjną. Planowany termin zakończenia prac to sierpień 2018.



Celem zaangażowania Grupy w działania na rzecz lokalnych społeczności jest budowanie długofalowych relacji, opartych na wzajemnym zaufaniu, które umożliwią sprawne i bezkonfliktowe funkcjonowanie.



Poszczególne spółki Grupy oddziałują w różny sposób na lokalne społeczności. Do najistotniejszych negatywnych czynników oddziaływania należą emisja gazów do atmosfery oraz emitowanie hałasu. W celu minimalizacji wpływu tych czynników na lokalne społeczności Spółki dokonują inwestycji mających na celu redukcję emisji hałasu. Do



takich działań zaliczyć można na przykład: inwestycje ograniczające hałas, redukujące emisję gazów do atmosfery, prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej zgodnie z posiadanymi zgodami i zezwoleniami.

## - PRZECIWDZIAŁANIE KORUPCJI -

S.10.1. S.10.2.

Holding propaguje naturalność i swobodę w codziennej pracy, z poszanowaniem relacji służbowych, a także wzajemny szacunek i stosowanie wspólnych zasad oraz zachowań. MANGATA chce być kojarzona z dbałością o wizerunek firmy i własny pracownika, identyfikując konieczność ciągłego doskonalenia, aby być wzorem elitarności i kunsztu.

Jednym z istotnych elementów zarządzania Holdingiem jest brak akceptacji dla jakichkolwiek przejawów szeroko rozumianej korupcji, na każdym poziomie organizacji, w szczególności na stanowiskach kierowniczych oraz na stanowiskach, gdzie ustalane są zasady współpracy z dostawcą lub klientem – pracownicy na tych stanowiskach mogą być potencjalnie narażeni na zjawiska korupcyjne. Pracowników Spółek Grupy, w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych, obowiązuje zakaz przyjmowania oraz zabiegania o korzyści materialne pochodzące od innych firm lub osób, w tym klientów i dostawców.



Holding nie posiada sformalizowanej polityki odnoszącej się do kwestii przeciwdziałania korupcji, działania w tym zakresie są realizowane na różnych poziomach organizacji. Z uwagi na rozmiar organizacji oraz mnogość procesów w strukturze Grupy, istnieje ryzyko incydentalnego wystąpienia zdarzeń korupcyjnych. Zaistnienie takiego zjawiska mogłoby mieć negatywne skutki wizerunkowe dla danej Spółki, jak i całego Holdingu, utrudnić kontakty handlowe i biznesowe oraz skutkować stratami ekonomicznymi w przypadku zawarcia kontraktu na warunkach nierynkowych. Celem wyeliminowania tego rodzaju ryzyka, poszczególne Spółki Grupy stosują procedury, które pośrednio zmierzają do wyeliminowania czynników korupcyjnych, np. procedury sprawdzania wiarygodności dostawców, system zbierania i porównywania ofert od nowych dostawców, powoływanie zespołów ds. analiz inwestycji, procedury akceptacji inwestycji, czy też formalnego nawiązania współpracy z klientem lub dostawcą.

Podstawowymi kanałami zgłaszania wątpliwości lub przypadków podejrzenia działań o charakterze korupcyjnym jest komunikacja z bezpośrednim przełożonym, a w dalszej kolejności – z Zarządem Spółki, który podejmuje stosowne działania, odpowiednie w danym przypadku. W 2017 roku w spółkach Grupy nie zostały zgłoszone przypadki korupcji.

## - BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW I KONSUMENTÓW -

### S.11.2.

Kwestie związane z bezpieczeństwem produktów oraz konsumentów nie stanowią istotnego czynnika ryzyka w Grupie. Przeważającą część produktów Grupy stanowią komponenty maszyn i urządzeń (np. samochodów, maszyn rolniczych), których odbiorcami są inni przedsiębiorcy. Jeżeli istnieje taka potrzeba, Spółki uzyskują odpowiednie atesty i certyfikaty, potwierdzające zgodność produktów z prawem i bezpieczeństwo produktu. Kwestie związane z bezpieczeństwem i oznakowaniem tych produktów regulowane są również w umowach handlowych. Weryfikacja zgodności opisu produktu z umową odbywa się na linii spółka Grupy – odbiorca. Ewentualne przypadki niezgodności oznaczeń z umową są na bieżąco analizowane i korygowane, jednakże dane te nie wpływają w istotny sposób na bezpieczeństwo użytkowania produktów Grupy.

W Grupie nie były prowadzone postępowania administracyjne, które obejmowałyby kwestie bezpieczeństwa i właściwego oznaczenia produktów. Spółki Grupy nie otrzymały kar za wprowadzenie do obrotu produktów niebezpiecznych lub niewłaściwie oznaczonych.

## - KOMUNIKACJA MARKETINGOWA -

### S.12.2.

Podstawowym narzędziem komunikacji marketingowej dla produktów wytwarzanych przez Grupę są m.in. targi branżowe oraz bezpośrednia prezentacja produktu zamawiającemu.

Taka strategia marketingowa wynika ze specyfiki działalności Grupy, której klientami są klienci biznesowi (działalność B2B).

Instrumentami komunikacji marketingowej poza bezpośrednim kontaktem z klientem są min:

- prasa (reklamy, artykuły, komunikaty prasowe)
- internet (strona www, e-mailing, artykuły sponsorowane)
- wydarzenia marketingowe (eventy)
- sponsoring



W ocenie Grupy działania marketingowe prowadzone są w sposób etyczny, bez wykorzystywania nieuczciwego marketingu porównawczego, czy przedstawiania konkurencji w negatywnym świetle.

W 2017 roku nie miały miejsca postępowania administracyjne przeciwko spółkom Grupy dotyczące prowadzonej komunikacji marketingowej. Na Grupę nie zostały nałożone kary za niezgodną z prawem lub nieetyczną komunikację marketingową.

## - KORZYSTANIE Z POMOCY PUBLICZNEJ I ZLECENIA PUBLICZNE -

S.1.1., S.1.2.

Większość Spółek Grupy nie korzysta lub korzysta w minimalnym stopniu z pomocy publicznej oferowanej przez Państwo. Wynika to z charakteru prowadzonej przez Holding działalności.

Grupa prowadzi sporadyczną współpracę z podmiotami gospodarczymi, w których współnikiem/akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Sprzedaż na rzecz tych podmiotów świadczona jest zgodnie z regulaminami dokonywania zamówień funkcjonującymi u zamawiającego, najczęściej w formie przetargu.

Jedyną spółką prowadzącą regularną współpracę z Państwem, jest Techmadex S.A. Spółka ta realizuje dostawy sprzętu na rzecz jednostek wojskowych. Dostawy te świadczone są w oparciu o umowy zawierane z właściwymi jednostkami wojskowymi, będące efektem pozytywnego dla Techmadex S.A. rozstrzygnięcia przetargów publicznych. Przychody z tego tytułu stanowią ok. 4.147 tys. PLN (ok 0,7% ogółu przychodów Grupy) w 2017 roku oraz 10.510 tys. PLN (ok 1,85% ogółu przychodów Grupy) w 2016 roku.

Do spółek, które w 2017 roku skorzystały z istotniejszych form pomocy publicznej, należą MCS sp. z o.o., Zetkama sp. z o.o. oraz Śrubena Unia S.A.

MCS Sp. z o.o. działa na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i z tego tytułu korzysta ze zwolnienia z podatku dochodowego od dochodu osiągniętego na podstawie działalności w strefie. W roku 2017 było to 1.604 tys. PLN, natomiast w roku 2016 – 1.628 tys. PLN.

Śrubena Unia S.A. otrzymała kwotę ok. 18 tys. PLN, a Zetkama sp. z o.o 52 tys. PLN z Krajowego Funduszu Szkoleniowego jako dofinansowanie do szkoleń pracowniczych.

Pozostałe Spółki Grupy nie korzystały w 2017 roku w istotnym zakresie z pomocy publicznej.



## 7. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

### 7.1. **Oświadczenie Zarządu Jednostki Dominującej o rzetelności** skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania **Zarządu z działalności Grupy**

Wedle naszej najlepszej wiedzy, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości. Sprawozdania odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej oraz jej wynik finansowy, a roczne sprawozdanie zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

### 7.2. **Oświadczenie Zarządu Jednostki Dominującej o wyborze podmiotu** **uprawnionego do badania sprawozdań finansowych**

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa.

Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.



## 8. PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

<i>Data</i>	<i>Imię i Nazwisko</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Podpis</i>
3 kwietnia 2018 roku	Leszek Jurasz	Prezes Zarządu	.....
3 kwietnia 2018 roku	Kazimierz Przetomski	Wiceprezes Zarządu	.....